

KATECHIZM RELIGII KATOLICKIEJ

NAKLAD DRUGI

KRAKÓW 1945

NAKŁADEM KSIĄŻĘCO-METROPOLITALNEJ KURII
W KRAKOWIE

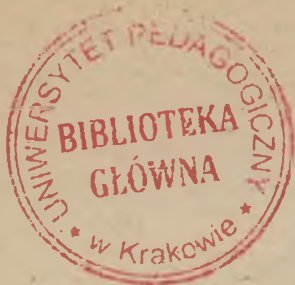
87327

KATECHIZM RELIGII KATOLICKIEJ

K R A K Ó W 1945

NAKŁADEM KSIĄŻĘCO-METROPOLITALNEJ KURII
W KRAKOWIE

L. 5578

Pozwalamy drukować
Z Książęco-Metropolitalnej Kurii
Kraków, dnia 1 sierpnia 1945 r.

† ADAM STEFAN
Ksiązę Arcybiskupa Krakowski

Ks. STEFAN MAZANEK
Kanclerz

M42080/1

UP - Kraków BG

1050152525

Własność Kurii Książęco-Metropolitalnej w Krakowie.

Drukarnia I. pod Zarządem Państwowym, Kraków, ul. Wielopole L. 1.

BG. UP
20.12. D. 142-6

W S T Ę P

Pan Bóg stworzył pierwszych ludzi na ziemi, opiekował się nimi i pouczał ich jako najlepszy Ojciec. Przez to od początku ludzie byli złączeni z Panem Bogiem jako stworzenia ze Swym Stwórcą i jako dzieci ze Swym Ojcem.

Ten związek człowieka z Panem Bogiem nazywamy religią, a tego, który żyje w łączności z Panem Bogiem, nazywamy człowiekiem religijnym.

Z miłości ku ludziom Pan Bóg posłał na ziemię Swego Syna, który jako Bóg-Człowiek słowem i przykładem Swoim nauczył nas, jak mamy oddawać cześć Panu Bogu i Jemu służyć, oraz odkupił nas i wysłużył nam łaskę.

Przez to Jezus Chrystus związał nas najściślej z Panem Bogiem, i odtąd religia prawdziwa zwie się od Jego imienia religią chrześcijańską.

Kiedy zaś Pan Jezus wstąpił do nieba, zesłał Ducha Świętego, który przez Kościół katolicki ustawicznie nas poucza i do nieba prowadzi.

Jedynie wierni, którzy są związani z Panem Bogiem przez Kościół katolicki, wyznają prawdziwą religię chrześcijańską czyli katolicką.

W nauce Kościoła katolickiego znajdujemy przeto prawdziwą i pewną odpowiedź na najważniejsze pytanie, jakie się budzi w każdej duszy ludzkiej:

1. Na co żyjemy na tym świecie?

Żyjemy na tym świecie na to, abyśmy Pana Boga znali, chwalili i Jemu służyli, a przez to osiągnęli szczęście wieczne.

Znamy Pana Boga, chwalimy Go i Jemu służymy, jeżeli w Niego wierzymy, ufamy Mu, miłujemy Go i żyjemy w łasce Bożej.

Katechizm wyjaśnia nam te obowiązki i poucza nas:

I. w co mamy wierzyć.

II. czego się mamy od P. Boga spodziewać i jak się modlić.

III. jak Pana Boga miłować i wypełniać Jego przykazania.

IV. w jaki sposób osiągnąć łaskę Bożą i w niej wytrwać.

CZĘŚĆ I

O wierze katolickiej i Składzie Apostolskim

ROZDZIAŁ I

O wierze

Nieraz ludzie opowiadają nam o zdarzeniach, których nie widzieliśmy, o krajach, których nie znamy, a my ich słowom wierzymy, czyli uznajemy za prawdę to, co mówią.

Pan Bóg również do ludzi przemawiał, czyli objawiał im nieznaną prawdę, potrzebne do zbawienia. Jeśli wierzymy ludziom, tym bardziej powinniśmy wierzyć Panu Bogu, który wszystko wie i zawsze prawdę mówi.

2. W co powinniśmy wierzyć?

Powinniśmy wierzyć we wszystko, co Pan Bóg objawił.

Między prawdami objawionymi są takie, których nigdy zrozumieć nie zdołamy: nazywamy je tajemnicami wiary.

3. Które prawdy objawione powinniśmy przede wszystkim znać i w nie wierzyć?

Następujące prawdy objawione powinniśmy przede wszystkim znać i w nie wierzyć:

- 1) że jest jeden Bóg,
 - 2) że Bóg jest sędzią sprawiedliwym, który za dobre wynagradza i za złe karze,
 - 3) że są trzy Osoby Boskie: Bóg Ojciec, Syn Boży i Duch Święty,
 - 4) że Syn Boży stał się człowiekiem i umarł na krzyżu dla naszego zbawienia,
 - 5) że dusza ludzka jest nieśmiertelna,
 - 6) że łaska Boska jest do zbawienia koniecznie potrzebna.
- #### 4. Przez kogo Pan Bóg objawił wszystko to, w co powinniśmy wierzyć?

Wszystko to, w co powinniśmy wierzyć, Pan Bóg objawił przez patriarchów i proroków, a na ostatek przez Syna Swego Jezusa Chrystusa i Jego apostołów.

O tym zaś, co Pan Bóg objawił, poucza nas Kościół katolicki.

„Wielokrotnie i różnorodnie mówił Pan Bóg ongiś do ojców przez proroków, a na ostatek w te dni przemówił do nas przez Syna“. (Do Żyd. 1, 1-2).

5. W czym zawiera się wszystko to, co Pan Bóg objawił?

Wszystko to, co Pan Bóg objawił, zawiera się w Piśmie św. i Podaniu ustnym.

6. Co nazywamy Pismem św.?

Pismem św. nazywamy księgi napisane z natchnienia Ducha Świętego, a przez Kościół uznane za słowo Boże.

Pismo św. nazywamy także Biblią.

Pismo św. obejmuje księgi Starego i Nowego Testamentu.

Pismo św. Starego Testamentu zawiera to, co Pan Bóg objawił przez patriarchów i proroków.¹⁾

Pismo św. Nowego Testamentu zawiera to, co Pan Bóg objawił przez Pana Jezusa i Apostołów.²⁾

Kościół św. zachęca, abyśmy Pismo św. czytali pilnie i z pobożnością. Wolno czytać jedynie Pismo św., które zostało wydane za zezwoleniem, czyli aprobatą biskupa.

„Wszelkie Pismo od Boga natchnione pożyteczne jest do nauce, do karcenia, do poprawiania, do ćwiczenia w sprawiedliwości“. (II Tym. 3, 16).

¹⁾ Pismo św. Starego Testamentu składa się z 45 ksiąg tj.: z 21 ksiąg historycznych, 7 ksiąg obyczajowych i 17 prorockich. Księgi historyczne są: 5 ksiąg Mojżesza, księgi: Jozuego, Sędziów, Rut, 2 Samuela, 2 Królów, 2 Kronik, Ezdrasza, Nehemiasza, Tobiasza, Judyty, Estery, 2 Machabejskie. — Księgi te podają nam dzieje rodu ludzkiego a szczególnie narodu izraelskiego, oraz tych osób, które były związane z Chrystusem Panem czy to pokrewieństwem, czy podobieństwem życia.

Obyczajowymi są księgi: Joba, Psalmów, Przypowieści, Kaznodziej, Pieśni nad pieśniami, Mądrości i Syracha. — Księgi te pouczają jak należy żyć, aby się Bogu przypodobać.

Prorockimi są: Księgi proroków większych: Izajasza, Jeremiasza z Baruchem, Ezechiela i Daniela; Księgi proroków mniejszych: Ozeasza, Joela, Amosa, Abdiasza, Jonasza, Micheasza, Nahuma, Habakuka, Soloniasza, Ageusza, Zachariasza i Malachiasza, — księgi te mówią na wielu miejscach o życiu i działalności obiecanego Zbawiciela.

²⁾ Pismo św. Nowego Testamentu obejmuje 27 ksiąg tj.: 4 Ewangelie: według Mateusza, Marka, Łukasza i Jana, Dzieje Apostolskie (św. Łukasz), 14 listów św. Pawła, 7 listów innych apostołów i Objawienie św. Jana czyli Apokalipsa. Listy św. Pawła są następujące: do Rzymian, 2 do Koryntian, do Galatów, do Efezjan, do Filipian, do Koloszan, 2 do Tesaloniczan, 2 do Tymoteusza, do Tytusa, do Filemona i do Żydów. Listy innych Apostołów: św. Jakuba, 2 św. Piotra, 3 św. Jana, św. Judy. — Księgi Nowego Testamentu pouczają nas o życiu, nauce i działalności Pana Jezusa i Apostołów.

Pismo św. nie zawiera wszystkich prawd objawionych. Objawienie Boże zawarte jest także w Podaniu Ustnym czyli Tradycji.

„Wiele też innych znaków uczynił Jezus przed oczyma uczniów Swoich, które nie są zapisane w tej księdze“, (Jan 20, 30).

7. Co nazywamy Podaniem Ustnym?

Podaniem Ustnym nazywamy prawdy przez Pana Boga objawione, a przez apostołów głoszone, ale przez nich nie spisane.

„Trzymajcie się podań, których się nauczyliście czy to przez słowo, czy przez list nasz“. (II Tess. 2, 15).

Podanie ustne doszło do nas:

1. przez nauczanie Kościoła i Jego święte obrzędy,
2. przez kościelne wyznania wiary czyli symbole,
3. przez orzeczenia papieży i soborów,
4. przez Pisma Ojców Kościoła i zabytki kościelne.

Pismo św. i Podania Ustne przechowuje Kościół św. przy pomocy Ducha Świętego bez skazy i niesfałszowane.

Pismo św. i Podanie Ustne są to dwa źródła wiary katolickiej.

Akt wiary: „Wierzę w Ciebie Boże Żywy,
W Trójcy jedyny prawdziwy,
Wierzę coś objawił Boże,
Twe słowo mylić nie może“.

ROZDZIAŁ II

O Składzie Apostolskim

Nauka wiary katolickiej jest krótko streszczona w „Wierzę w Boga“, czyli w Składzie Apostolskim. Nazywa się on „apostolskim“, ponieważ pochodzi z czasów apostolskich.

Skład Apostolski zawiera 12 części czyli artykułów wiary:

- 1) Wierzę w Boga Ojca wszechmogącego, Stworzyciela nieba i ziemi,
- 2) i w Jezusa Chrystusa, Syna Jego Jedynego, Pana naszego,
- 3) który się począł z Ducha Świętego, narodził się z Marii Panny,
- 4) umęczon pod Ponckim Piłatem, ukrzyżowan, umarł i pogrzebion,
- 5) zstąpił do piekieł, trzeciego dnia zmartwychwstał,
- 6) wstąpił na niebiosy, siedzi na prawicy Boga Ojca wszechmogącego,
- 7) stamtąd przyjdzie sądzić żywych i umarłych.

- 8) wierzę w Ducha Świętego,
- 9) święty Kościół powszechny, Świętych obcowanie,
- 10) grzechów odpuszczenie,
- 11) ciała zmartwychwstanie,
- 12) żywot wieczny. Amen.

Pierwszy artykuł wiary

„Wierzę w Boga Ojca wszechmogącego, Stworzyciela nieba i ziemi”.

Pierwszy artykuł wiary uczy nas:

- 1) że jest Bóg,
- 2) że Bóg jest jeden w trzech Osobach,
- 3) że pierwsza Osoba Boska nazywa się Bóg Ojciec,
- 4) że P. Bóg stworzył niebo i ziemię.

1. O istnieniu Pana Boga

8. Z czego poznajemy, że P. Bóg istnieje?

Że P. Bóg istnieje, poznajemy:

1. z istnienia świata,
 2. z przekonania wszystkich ludów,
 3. z głosu własnego sumienia,
 4. z objawienia.
- do 1. a) Rozumny człowiek przyznać musi, że każda rzecz na świecie ma swego twórcę. Nikt nie powie, że książka, zegarek, dom powstały same ze siebie. Tym bardziej cały świat musiał mieć swego Stwórcę wszechmocnego.
- „Każdy dom bywa budowany przez kogoś, tym zaś, który wszystko stworzył, jest Bóg”. (Żyd. 3, 4).*
- b) Życia dać sobie nie może ani roślina, ani zwierzę, ani człowiek. Przeto pierwsze rośliny, pierwsze zwierzęta i pierwsi ludzie musieli otrzymać życie od Pana Boga.
- c) W świecie panuje ład i porządek. Ten ład i porządek wskazuje, że obmyślił go nieskończony rozum i stworzyła go wszechmocna wola Pana Boga.
2. Nie było i nie ma narodu, któryby nie wierzył, że Bóg istnieje. O ile ludzie nie znali Boga prawdziwego, to oddawali cześć bożkom.
- „Rzekł głupi w sercu swoim: „nie masz Boga”. (Psalm 13, 1).*
3. W duszy naszej słyszymy tajemniczy głos, który nas poucza, co jest dobre, a co złe. Gdy czynimy coś dobrego, chwali nas, a gani, gdy czynimy coś złego. Ten

głos nazywamy sumieniem. Sumienie pochodzi od Pana Boga, który Swoje święte prawa wypisał w duszy każdego człowieka.

4. Z objawienia najlepiej poznajemy, że P. Bóg jest. Pismo św. prawie na każdej stronie mówi o Panu Bogu.

„To mówi Pan, Jam jest Pan Bóg Twój. . nie będziesz miał bogów cudzych przede Mną“. (II Mojż. 20, 2).

2. O Panu Bogu i Jego doskonałościach

9. Kto jest P. Bóg?

P. Bóg jest to Duch najdoskonalszy, który zawsze istnieje.

„Jam jest, którym jest“. (II Mojż. 3, 14).

P. Bóg jako Duch ma rozum i wolną wolę, a nie ma ciała.

„Duchem jest Bóg“. (Jan 4, 24).

P. Bóg jest duchem najdoskonalszym to znaczy, że ma wszystkie doskonałości bez miary i granic.

„Wielki Pan i bardzo chwalebny, a wielkości Jego nie masz końca“. (Ps. 144, 3).

P. Bóg jest wieczny, niezmienny i wszędzie obecny; wszystkowiedzący i najmędrszy; wszechmogący, najświętszy i najsprawiedliwszy, najdobrotliwszy i najmiłosierniejszy, „najprawdziwszy i najwierniejszy.

10. Co znaczy: P. Bóg jest wieczny?

P. Bóg jest wieczny, znaczy, że zawsze był, jest i będzie.

„Pierwej niżli stanęły góry, albo ziemia i świat był stworzony, od wieku i aż do wieku Tyś jest Bóg“. (Psalm 89, 2).

11. Co znaczy: P. Bóg jest niezmienny?

P. Bóg jest niezmienny, znaczy, że od wieków i na wieki zawsze jest ten sam.

„Bom Ja Pan, a nie odmieniam się“. (Mal. 3, 6).

12. Co znaczy: P. Bóg jest wszędzie obecny?

P. Bóg jest wszędzie obecny, znaczy, że jest w niebie, na ziemi i na każdym miejscu.

„Pan Bóg niedaleko jest od każdego z nas. Albowiem w Nim żyjemy i ruszamy się i jesteśmy“. (Dz. Ap. 17, 27-28).

13. Co znaczy: P. Bóg jest wszystkowiedzący?

P. Bóg jest wszystkowiedzący, znaczy, że wszystko wie co było, co jest i co będzie, a nawet zna najskrytsze myśli nasze.

„Nie jest Mu tajna żadna myśl i żadna mowa nie jest przed Nim skryta“. (Syr. 42, 20).

14. Co znaczy: P. Bóg jest najmędrszy?
 P. Bóg jest najmędrszy, znaczy, że wszystko tak urządza, że zawsze osiąga swoje najświętsze zamiary.
 „Jakże wielkie dzieła Twoje Panie! Wszystkoś w mądrości uczynił“. (Ps. 103, 24).
15. Co znaczy: P. Bóg jest wszechmogący?
 P. Bóg jest wszechmogący, znaczy, że wszystko uczynić może, co chce.
 „Wszystko, co jeno chciał, uczynił Pan na niebie, na ziemi, w morzu i we wszystkich przepaściach“.
 „(Psaln 134, 6).
16. Co znaczy: P. Bóg jest najświętszy?
 P. Bóg jest najświętszy, znaczy, że chce i kocha tylko to co dobre, a złego nie chce i nim się brzydzi.
 „Świętymi bądźcie, bom Ja święty jest Pan, Bóg wasz“.
 (8 Mojż. 19, 2).
17. Co znaczy: P. Bóg jest najsprawiedliwszy?
 P. Bóg jest najsprawiedliwszy, znaczy, że za dobre wynagradza, a za złe karze.
 „Odda każdemu według uczynków jego“. (Rzym, 2, 6).
18. Co znaczy: P. Bóg jest najdobrotliwszy?
 P. Bóg jest najdobrotliwszy, znaczy, że miłuje swoje stworzenia i wszelkim dobrem obdarza.
 „Miłujesz bowiem wszystko, co jest i nic nie masz w nienawiści z tego, coś uczynił“. (Mądr. 11, 25).
19. Co znaczy: P. Bóg jest najmiłosierniejszy?
 P. Bóg jest najmiłosierniejszy, znaczy, że zawsze przebacza grzechy każdemu, kto za nie żałuje.
 „Żyję Ja, mówi Pan Bóg, i nie chcę śmierci niebożnego, ale żeby się nawrócił niebożny od drogi swej, a żył“.
 (Ezech. 33, 11).
20. Co znaczy: P. Bóg jest najprawdziwszy?
 P. Bóg jest najprawdziwszy, znaczy, że nigdy się nie myli i nikogo w błąd nie wprowadza.
 „Mowa Twoja jest prawdą“. (Jan 17, 17).
21. Co znaczy: P. Bóg jest najwierniejszy?
 P. Bóg jest najwierniejszy, znaczy, że dotrzymuje zawsze Swych obietnic.
 „Niebo i ziemia przeminą, ale słowa Moje nie przeminą“.
 (Mat. 24, 35).

Uwielbiaj Pana Boga dla Jego nieskończonej doskonałości, ufaj Mu i miłuj Go nade wszystko.

„Królowi wieków nieśmiertelnemu, niewidzialnemu, jedynemu Bogu cześć i chwała na wieki wieków. Amen“.
(I Tym. 1, 17).

3. O Jednym Bogu w Trzech Osobach

Jeden jest Bóg.

„Jam pierwszy i Jam ostateczny, a oprócz Mnie nie masz Boga“. (Izaj. 44, 6).

P. Jezus objawił nam, że jeden Bóg jest w Trzech Osobach. Jest to tajemnica wiary.

22. Jak nazywają się trzy Osoby Boskie?

Trzy Osoby Boskie nazywają się: Bóg Ojciec, Syn Boży, Duch Święty.

Każda z Osób Boskich jest prawdziwym Bogiem: Bóg Ojciec jest Bogiem, Syn Boży jest Bogiem, Duch Święty jest Bogiem, a jednak jest tylko jeden Bóg.

„Trzej są, którzy świadectwo dają na niebie: Ojciec, Słowo i Duch Święty, a Ci trzej jedno są“. (I Jan 5, 7).

23. Dlaczego trzy Osoby Boskie są jednym Bogiem?

Trzy Osoby Boskie są jednym Bogiem, ponieważ mają jedną i tę samą naturę Boską, czyli te same doskonałości.

24. Czym różnią się trzy Osoby Boskie między sobą?

Trzy Osoby Boskie różnią się między sobą pochodzeniem. Bóg Ojciec jest zawsze od wieków, Syn jest zrodzony przez Ojca od wieków, a Duch Święty pochodzi od Ojca i Syna od wieków.

25. Jak nazywamy jednego Boga w Trzech Osobach Boskich? Jednego Boga w trzech Osobach Boskich nazywamy Trójcą Przenajświętszą.

Poszczególnym Osobom Boskim przypisujemy następujące dobrodziejstwa: Bogu Ojcu stworzenie, Synowi Bożemu odkupienie, a Duchowi Świętemu uświęcenie. Dlatego Boga Ojca nazywamy Stworzycielem, Syna Bożego Odkupicielem, a Ducha Świętego Uświęcicielem.

Każdą niedzielę, a szczególnie pierwszą po Zielonych Świątkach, poświęca Kościół czci Trójcy Przenajświętszej i każe nam dziękować za dzieło stworzenia, odkupienia i uświęcenia.

Zegnąc się, pobożnie wymawiaj słowa: W imię Ojca i Syna i Ducha Świętego.

Chwała Ojcu i Synowi i Duchowi Świętemu, jak była na początku i teraz i zawsze i na wieki wieków. Amen.

4. O Bogu Stworzycielu

A. O stworzeniu świata i o Opatrzności Bożej

Jedynie P. Bóg zawsze i koniecznie istnieje, a wszystko inne P. Bóg stworzył, czyli z niczego uczynił.

„Na początku stworzył Bóg niebo i ziemię“. (Rodz. 1, 1).

26. Kto może stwarzać?

Stwarzać może tylko Wszechmogący Bóg.

Pana Boga nazywamy Stworzycielem, a to, co Pan Bóg stworzył, stworzeniem. Niebo i ziemię razem nazywamy światem.

27. Na co P. Bóg stworzył świat?

P. Bóg stworzył świat:

1. dla chwały swojej,
2. dla dobra stworzeń.

„Niebo nad niebiosy dla Pana, a ziemię dał synom człowieczym“. (Psalm 113, 16).

P. Bóg nie tylko świat stworzył, ale jako dobry Ojciec nim się opiekuje. Opiekę Bożą nad światem nazywamy Opatrznością Bożą.

28. W jaki sposób P. Bóg opiekuje się światem?

W ten sposób P. Bóg opiekuje się światem, że go utrzymuje i nim rządzi.

29. Dlaczego mówimy, że P. Bóg utrzymuje świat?

Mówimy, że P. Bóg utrzymuje świat, ponieważ sprawia, że świat istnieje i tak długo istnieć będzie, jak długo P. Bóg chce.

„Jakżeby mogło co trwać, gdybyś Ty nie chciał?“. (Mądr. 11, 26).

30. Dlaczego mówimy, że P. Bóg rządzi światem?

Mówimy, że P. Bóg rządzi światem, ponieważ wszystko w świecie ku dobremu kieruje i nic się nie dzieje bez Jego świętej woli lub dopuszczenia.

„Unizajcie się tedy pod potężną ręką Bożą, aby was wywyższył czasu nawiedzenia, wszystką troskę waszą na Niego składając, gdyż On ma pieczę o was“. (I Piotr 5, 6-7).

31. Dlaczego P. Bóg dopuszcza na nas cierpienia?

P. Bóg dopuszcza na nas cierpienia:

1. aby ukarać nas za grzechy,
2. aby wypróbować naszą wierność i miłość ku Niemu,

3. aby nam dać sposobność do zasług, a tak powiększyć nagrodę w niebie.

*„Jeśliśmy przyjęli dobra z ręki Bożej, złego czemu-
byśmy przyjmować nie mieli“.* (Job. 2, 10).

32. Dlaczego P. Bóg dopuszcza grzech?

P. Bóg dopuszcza grzech, ponieważ dał człowiekowi wolną wolę i nie chce mu jej odbierać, a często nawet skutki grzechu na dobro obraca.

„Wyście o mnie źle myśleli, ale Bóg obrócił to w dobre“.
(Mojż. 50, 21).

W cierpieniach poddaj się woli Bożej i módl się „Bądź wola Twoja“, bo Pan Bóg najlepiej wie, co dla ciebie jest pożyteczne i zbawienne; jeżeli cię doświadczają, to równocześnie daje ci siły — do zniesienia cierpień.

B. O Aniołach

Oprócz świata widzialnego stworzył P. Bóg świat niewidzialny, czyli świat aniołów.

33. Kto to są aniołowie?

Aniołowie są to duchy, które mają rozum i wolną wolę, a nie mają ciała.

Pismo św. opowiada o nieprzeliczonych zastępach aniołów i wymienia różne stopnie czyli chóry anielskie n. p.: Aniołów, Archaniołów, Cherubinów, Serafinów.

34. Na co P. Bóg stworzył aniołów?

P. Bóg stworzył aniołów na to, aby Go chwalili i kochali i Jemu służyli.

„Serafinowie... wołali jeden do drugiego: Święty, święty, święty Pan, Bóg Zastępów“. (Izaj. 6, 3).

35. Jakimi byli aniołowie, gdy ich P. Bóg stworzył?

Aniołowie, gdy ich P. Bóg stworzył, byli dobrymi i szczęśliwymi.

Otrzymali oni od Stwórcy wspaniałe dary, jak: wielką mądrość, piękność i nadzwyczajną moc.

Największym darem była łaska uświęcająca, która czyniła ich zdolnymi do widzenia Pana Boga i osiągnięcia szczęścia wiecznego w niebie. Na to jednak musieli sobie zasłużyć. Dlatego P. Bóg wystawił ich na próbę. Wielu aniołów pozostało wiernymi Panu Bogu i zachowało łaskę uświęcającą; inni uniesieni pychą, zbuntowali się i utracili łaskę uświęcającą.

Dobrych aniołów P. Bóg wynagrodził wiecznym szczę-

ściem w niebie, a zbuntowanych odrzucił od Siebie i skazał na wieczne męki w piekle.

„Widziałem szatana jako błyskawicę z nieba spadającego“. (Łuk. 10, 18).

Odrzuconych aniołów nazywamy złymi duchami, czartami albo diabłami. Są to najgroźniejsi nasi nieprzyjaciele, zazdroszczą nam łaski Bożej i usiłują nam szkodzić na duszy i na ciele.

„Trzeźwi bądźcie i czuwajcie, bo przeciwnik wasz diabeł, jako lew ryczący krąży, szukając, kogoby pożarł. Sprzeciwiajcie mu się mocni w wierze“. (I Piotr 5, 8).

Diabeł kusił Ewę, Joba, Judasza, innych apostołów, a nawet Pana Jezusa.

36. Jak nazywamy aniołów, którym P. Bóg zlecił szczególniejszą opiekę nad ludźmi?

Aniołów, którym P. Bóg zlecił szczególniejszą opiekę nad ludźmi, nazywamy Aniołami Stróżami.

Aniołowie Stróżowie strzegą nas, zachęcają do dobrego, odwodzą od złego i modlą się za nami.

„Aniołom Swoim rozkazał o tobie, aby cię strzegli na wszystkich drogach twoich“. (Psalm 90, 11). (Lot, Tobiasz, św. Piotr).

Aniołowie są to najlepsi nasi przyjaciele i przewodnicy na drodze do wiecznego zbawienia.

Kochaj i czcij swego Anioła Stróża, pamiętaj o jego obecności przy tobie, z ufnością wzywaj jego pomocy szczególnie w pokusach i cierpieniach, słuchaj jego upomnień i módl się do niego codziennie:

„Aniele Boży, Strózu mój, Ty zawsze przy mnie stój, rano, wieczór, we dnie, w nocy, bądź mi zawsze ku pomocy. Strzeż duszy, ciała mego, zaprowadź mnie do żywota wiecznego. Amen“.

C. O ludziach

Najdoskonalszym stworzeniem na ziemi jest człowiek.

„Utworzył tedy Pan Bóg człowieka z mułu ziemi i tchnął w oblicze jego dech żywota“. (Rodz. 1, 27).

Człowiek składa się z ciała i duszy.

Dusza ludzka jest stworzona na obraz i podobieństwo Boże; jest duchem nieśmiertelnym, ma rozum i wolną wolę to znaczy, nie umiera, myśli i chce.

„Uczyńmy człowieka na obraz i podobieństwo Nasze“. (Rodz. 1, 26).

Nieśmiertelność duszy, rozum i wolna wola są człowiekowi wrodzone, dlatego nazywają się darami wrodzonymi czyli naturalnymi.

37. Na co P. Bóg stworzył człowieka?

P. Bóg stworzył człowieka, aby jako rozumne stworzenie oddawał Panu Bogu cześć i przez to osiągnął szczęście doczesne i wieczne.

Pierwszymi ludźmi byli Adam i Ewa. Wszyscy ludzie od nich pochodzą i dlatego Adama i Ewę nazywamy pierwszymi rodzicami.

38. Jakimi byli pierwsi ludzie, gdy ich P. Bóg stworzył?

Pierwsi ludzie, gdy ich P. Bóg stworzył, byli dobrymi i szczęśliwymi.

Oprócz darów naturalnych otrzymali od Pana Boga łaskę uświęcającą, a przez nią stali się dziećmi Bożymi i mieli prawo do nieba.

Łaska Boża nie jest wrodzoną człowiekowi, nie należy się mu, ani jej nikt własnymi siłami osiągnąć nie może. Dlatego nazywamy ją darem nadprzyrodzonym czyli nadnaturalnym.

Pierwsi ludzie otrzymali nadto szczególne dary: bystry rozum, wielką wiedzę, wolę skłonniejszą do dobrego niż do złego; żyli szczęśliwie w raju, nie doznawali żadnych cierpień i nie mieli umierać.

„Uczyniłeś go mało mniejszym od aniołów... i postawiłeś go nad dziełami rąk Twoich“. (Psalm 8, 6, 7).

Adam i Ewa otrzymali te dary dla siebie i dla wszystkich swoich potomków, a mogli je zatrzymać pod warunkiem, że wypełnią przykazanie Boże:

„Z każdego drzewa rajskiego jedz; ale z drzewa wiadomości dobrego i złego nie jedz, bo którego dnia będziesz jadł z niego śmiercią umrzesz“. (Rodz. 2, 16).

Pierwsi ludzie tego przykazania nie zachowali; za namową szatana zbuntowali się przeciw Panu Bogu, zjedli owoc z drzewa zakazanego, a przez to ciężko zgrzeszyli.

39. Co pierwsi ludzie utracili przez grzech?

Przez grzech pierwsi ludzie utracili łaskę uświęcającą i szczególne dary.

Przestali być dziećmi Bożymi i utracili prawo do nieba. Rozum ich został przyćmiony, a wola osłabła i stała się skłonniejszą do złego niż dobrego. Obudziły się w nich złe pożądliwości. Za karę zostali wydaleny z raju, musieli ciężko pracować, wiele cierpieć i w końcu umrzeć.

Wszyscy ludzie dziedziczą po Adamie zepsutą naturę ludzką i pochodzą na świat bez łaski uświęcającej, czyli w stanie grzechu.

„Przez jednego człowieka grzech na ten świat wszedł, a przez grzech śmierć. I tak na wszystkich ludzi śmierć przyszła, ponieważ wszyscy zgrzeszyli“. (Rzym, 5, 12).

40. Jak nazywamy grzech, który z Adama przeszedł na wszystkich ludzi?

Grzech, który z Adama przeszedł na wszystkich ludzi, nazywamy grzechem pierworodnym, czyli dziedzicznym.

41. Kto był wolny od grzechu pierworodnego?

‘Od grzechu pierworodnego była wolna jedynie Najśw. Maria Panna, ponieważ P. Bóg wybrał Ją od wieków na Matkę Jezusa Chrystusa.

Nazywamy Ją dlatego Niepokalanie Poczętą (święto: 8 grudnia).

42. Co P. Bóg uczynił, aby ludzie mogli odzyskać łaskę i wieczne szczęście?

Aby ludzie mogli odzyskać łaskę i wieczne szczęście, P. Bóg ulitował się nad nimi i już Adamowi i Ewie obiecał, że zesła Zbawiciela.

„Położę nieprzyjaźń między tobą a niewiastą i między nasieniem twoim a nasieniem jej. Ono zetrze głowę twoją, a ty czyhać będziesz na piętę jego“. (I Mojż. 3, 15).

Tę obietnicę ponawiał P. Bóg przez patriarchów i proroków oraz przez figury Mesjańskie.

Prorocy przepowiadali przyjście Zbawiciela i podawali znaki, przez które będzie można Go poznać.

43. Co prorocy przepowiadali o Zbawicielu?

Prorocy przepowiadali o Zbawicielu:

1. czas Jego przyjścia: *„Nie będzie odjęte berło od Judy... aż przyjdzie, który ma być posłan, a On będzie oczekiwaniem narodów“.* (I Mojż. 49, 10).
2. miejsce Jego urodzenia: *„A ty Betlejem Efrata mały jesteś... ale z ciebie mi przyjdzie, który będzie panującym w Izraelu“.* (Mich. 5, 2).
3. Jego cuda: *„Bóg Sam przyjdzie i zbawi was. Wtedy się otworzą oczy ślepych i uszy głuchych będą otworzone, wtedy wyskoczy chromy jako jeleni i otworzony będzie język niemych“.* (Izaj. 35, 4-6).
4. Jego mękę i śmierć: *„Jako owca na zabicie wiedzion będzie, a jako baranek przed strzygącym go zamilknie i nie otworzy ust swoich“.* (Izaj. 53, 7).

Przebodli ręce, Moje i nogi Moje, policzyli wszystkie kości Moje, rozdzielili sobie szaty Moje, a o suknię Moją los mitali“. (Ps. 21, 17, 19).

5. Jego zmartwychwstanie i wniebowstąpienie: „*Albowiem nie zostawisz duszy Mojej w piekle, ani dasz świętemu Swemu oglądać skażenia“.* (Ps. 15, 10).
„*Królestwa ziemskie śpiewajcie Bogu..., który wstąpił na niebo“.* (Ps. 67, 34).
6. założenie i wieczne trwanie Kościoła: „*I będzie panował od morza aż do morza... i będą Mu się kłaniać wszyscy królowie ziemscy, wszystkie narody będą Mu służyć“.* (Ps. 71, 8-11).

44. Co nazywamy figurą mesjańską?

Figurą mesjańską nazywamy osobę lub rzecz, która przez swe podobieństwo do obiecanego Zbawiciela zapowiadała Jego przyjście i działalność.

Najważniejsze figury mesjańskie: Adam, Abel, Melchizedech, Izaak, Józef egipski, Mojżesz, Jonasz, Baranek wielkanocny, manna, wąż miedziany.
Na przyjście Zbawiciela czekali ludzie tysiące lat.

45. Dlaczego P. Bóg kazał długo czekać ludziom na przyjście Zbawiciela?

P. Bóg kazał długo czekać ludziom na przyjście Zbawiciela:
1) aby poznali, jak wielkie nieszczęście sprowadził na nich grzech,
2) aby zrozumieli, że tylko Bóg może ich uratować,
3) aby tęsknili za obiecany Zbawicielem.

„*Spuście niebiosa z deszczem Sprawiedliwego“.*
(Izaj. 45, 8).

Adwent przypomina nam czas oczekiwania na Zbawiciela.

46. Kto jest obiecany Zbawicielem?

Obiecanym Zbawicielem jest Jezus Chrystus, ponieważ na Nim spełniły się wszystkie proroctwa i figury mesjańskie.

Drugi artykuł wiary

**„I w Jezusa Chrystusa Syna Jego jedyne
Pana Naszego“.**

Drugi artykuł wiary uczy nas, że Jezus Chrystus jest jedynym, czyli jednorodnym Synem Boga Ojca i Panem naszym.

„*Tak Bóg umiłował świat, że Syna Swego jednorodzonego dał, aby wszelki, kto weń wierzy, nie zginął, ale miał żywot wieczny“.* (Jan, 3, 16).

47. Co znaczy imię Jezus?

Imię Jezus znaczy Odkupiciel lub Zbawiciel.

„Nazwiesz imię Jego Jezus, albowiem On zbawi lud swój od grzechów ich“. (Mat. 1, 21).

48. Co znaczy imię Chrystus?

Imię Chrystus znaczy Pomazaniec.

W Starym Testamencie namaszczano proroków, kapłanów i królów, dlatego nazywano ich pomazańcami Pańskimi. P. Jezus jest najwyższym prorokiem, kapłanem i królem, dlatego słusznie zowie się Pomazańcem czyli Mesjaszem.

49. Kto jest Jezus Chrystus?

Jezus Chrystus jest to prawdziwy Bóg i prawdziwy człowiek.

50. Skąd wiemy, że Jezus Chrystus jest prawdziwym Bogiem?

Że Jezus Chrystus jest prawdziwym Bogiem wiemy:

1. z objawienia Bożego,
2. ze świadectwa Apostołów,
3. z nauki Kościoła katolickiego.

51. Co mówi objawienie Boże o Jezusie Chrystusie?

Objawienie Boże mówi o Jezusie Chrystusie, że jest On obiecany Mesjaszem i prawdziwym Bogiem.

Już przez proroka Izajasza P. Bóg objawił o Mesjaszu:

„Bóg Sam przyjdzie i zbawi was“. (Izaj. 35, 4). Po chrzcie Pana Jezusa Bóg Ojciec powiedział: „Ten jest Syn Mój miły, w którym upodobałem Sobie“. (Mat. 3, 17), a w czasie przemienienia na górze Tabor: „Ten jest Syn Mój miły; Jego słuchajcie“. (Łuk. 9, 35).

Pan Jezus zaś mówił Sam o Sobie:

„Ja i Ojciec jedno jesteśmy“. (Jan 10, 30), i na pytanie Kaimfasza:

„Poprzysięgam Cię na Boga żywego, abys nam powiedział, czyś Ty jest Chrystus Syn Boży“, rzekł: „tyś powiedział t. zn. tak jest. (Mat. 26, 63-64).

52. Jak Apostołowie zaświadczyli, że P. Jezus jest prawdziwym Bogiem?

Apostołowie wyznawali i nauczali, że P. Jezus jest prawdziwym Bogiem, za tę prawdę cierpieli i życie oddali.

„Tyś jest Chrystus Syn Boga żywego“. (Mat. 16, 16).

„Pan mój i Bóg mój“. (Jan 20, 28).

53. Czego Kościół katolicki uczy o Bóstwie Chrystusa Pana?
Kościół katolicki po wszystkie czasy uczył i uczy, że Jezus Chrystus jest prawdziwym Bogiem.
„Wierzymy w Jezusa Chrystusa jednorodzonego Syna Bożego, Boga prawdziwego“. (Symbol nicejski r. 325).
54. Czym P. Jezus stwierdził, że jest Bogiem?
P. Jezus stwierdził, że jest Bogiem:
 a) cudami,
 b) prorocत्वami,
 c) świętością Swego życia i nauki.
55. Co to jest cud?
Cud jest to nadzwyczajne dzieło widzialne, którego nie może dokonać żadne stworzenie, lecz tylko sam Bóg.
 Święci czynili cuda mocą Bożą, a P. Jezus czynił je własną mocą.
56. Jakie cuda czynił P. Jezus?
P. Jezus czynił różne cuda np.: uzdrawiał chorych, wskrzeszał umarłych, wypędzał czartów i własną mocą zmartwychwstał.
„Same uczynki, które Ja czynię, świadczą o Mnie, iż Mię Ojciec posłał“. (Jan 5, 36).
57. Co to jest prorocत्व?
Prorocत्व jest to przepowiednia rzeczy przyszłych, których nikt prócz Pana Boga wiedzieć nie może.
58. Co P. Jezus przepowiedział?
P. Jezus przepowiedział zdradę Judasza, zaparcie się Piotra, Swoją mękę i śmierć, Swoje zmartwychwstanie i wniebowstąpienie, zesłanie Ducha Świętego, trwałość Kościoła, zburzenie Jerozolimy i koniec świata.
„Niebo i ziemia przeminą, ale słowa Moje nie przeminą“. (Łuk. 21, 33).
59. W czym okazała się świętość życia i nauki Pana Jezusa?
Świętość życia i nauki Pana Jezusa okazała się w najwyższej i najdoskonalszej miłości Boga i bliźniego.
„Ojczy Ja wstawiłem Ciebie na ziemi, wykonałem Sprawę, którąś Mi zlecił, oznajmiłem Imię Twoje ludziom“. (Jan 17, 4-6).
„Przeszedł, dobrze czyniąc“. (Dz. Ap. 10, 38).
„Większej nad tę miłości nikt nie ma, aby kto duszę swą położył za przyjaciół swoich“. (Jan 15, 13).

P. Jezus był tak święty, że mógł największych wrogów swoich zapytać:

„Kto z was dowiedzie na Mnie grzechu?“ (Jan 8, 46).

P. Jezus jest nie tylko prawdziwym Bogiem, lecz także prawdziwym człowiekiem.

60. Przez co Jezus Chrystus jest także prawdziwym człowiekiem?

Jezus Chrystus jest także prawdziwym człowiekiem przez to, że ze Swoją Osobą Boską złączył naturę ludzką, czyli ciało i duszę.

P. Jezus narodził się, wzrastał, odczuwał głód, pragnienie, zmęczenie, modlił się, litował się i smucił.

P. Jezus ma więc dwie natury: Boską i ludzką, ale jest tylko jedną Osobą Boską.

61. Dlaczego Jezusa Chrystusa nazywamy Panem naszym?

Jezusa Chrystusa nazywamy Panem naszym, ponieważ jako Bóg nas stworzył, a jako Bóg-Człowiek odkupił nas Swoją męką i śmiercią.

„Król nad królami i Pan nad Pany“. (Obj. 19, 16).

Uroczystość Chrystusa Króla obchodzimy w ostatnią niedzielę października.

Za św. Tomaszem wyznawaj: „Pan mój i Bóg mój“. Wzywaj Imienia Jezus „bo nie ma w żadnym innym zbawienia“ (Dziej. Ap. 4, 12).

Uwielbiaj Pana Jezusa słowami: „Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus — Na wieki wieków Amen“.

Trzeci artykuł wiary

„Który się począł z Ducha Świętego, narodził się z Marii Panny“.

Trzeci artykuł wiary uczy nas, że Syn Boży stał się człowiekiem.

62. W jakim celu Syn Boży stał się człowiekiem?

Syn Boży stał się człowiekiem:

1. aby oddać Panu Bogu należną chwałę,
2. aby zadośćuczynić za grzechy nasze,
3. aby nam wysłużyć utraconą łaskę,
4. aby nauką swoją i przykładem wskazać nam drogę do nieba.

„Oto Baranek Boży, oto który gładzi grzechy świata“.
(Jan 1, 29).

63. Kto jest Matką Pana Jezusa?

Matką Pana Jezusa jest Najśw. Maria Panna.

64. Dlaczego Najśw. Marię Pannę nazywamy Matką Bożą?
Najśw. Marię Pannę nazywamy Matką Bożą, ponieważ jest Matką Jezusa Chrystusa, który jest Bogiem i człowiekiem w jednej osobie.

„Duch Święty zstąpi na Cię... Przeko i To, co się z Ciebie narodzi Święte, będzie nazwane Synem Bożym“.
(Łuk. 1, 35).

Tę prawdę, że Syn Boży przyjął ciało i duszę nazywamy tajemnicą Wcielenia.

Na uczczenie tej tajemnicy odmawiamy na głos dzwonu rano, w południe i wieczór modlitwę zwaną: „Anioł Pański“.

Święto Zwiastowania Najśw. Marii Panny obchodzimy 25 marca.

65. Kto był opiekunem Pana Jezusa?

Opiekunem Pana Jezusa był św. Józef.

Uroczystość św. Józefa obchodzimy 19 marca.

Pana Jezusa z Najśw. Marią Panną i św. Józefem nazywamy św. Rodziną.

Uroczystość św. Rodziny przypada w pierwszą niedzielę po Trzech Królach.

66. Gdzie narodził się P. Jezus?

P. Jezus narodził się w Betlejem.

Uroczystość Bożego Narodzenia obchodzimy 25 grudnia.

67. Co wiemy o Panu Jezusie z Jego lat dziecięcych?

O Panu Jezusie z Jego lat dziecięcych wiemy:

1. że Jego narodzenie ogłosili aniołowie, a pasterze pierwsi Go powitali,
2. że ósmego dnia po narodzeniu otrzymał imię Jezus (1 stycznia),
3. że dnia czterdziestego ofiarowała Go Panu Bogu Najśw. Maria Panna (2 lutego),
4. że mędrcy ze Wschodu oddali Mu pokłon i złożyli dary: złoto, kadzidło i mirrę (6 stycznia),
5. że uszedł do Egiptu przed okrutnym Herodem, a po jego śmierci wrócił do Nazaretu.

68. Co wiemy o Panu Jezusie z Jego lat młodzieńczych?

O Panu Jezusie z Jego lat młodzieńczych wiemy:

1. że mając lat 12 udał się z Najśw. Marią Panną i św. Józefem na święta Wielkanocne do Jerozolimy,
2. że wtedy okazał Swą Boską mądrość w rozmowie z uczonymi w świątyni, gdzie Go rodzice po trzech dniach znaleźli,
3. że był posłuszny rodzicom, wzrastał z latami w mądrości i łasce u Boga i u ludzi,

4. że żył w ukryciu do 30-go roku życia, a potem zaczął publicznie nauczać i działać.

Dziecięce życie Pana Jezusa rozważamy w radosnych tajemnicach Różańca św.

69. Dokąd udał się P. Jezus, mając lat 30?

P. Jezus, mając lat 30, udał się nad rzekę Jordan, gdzie Go św. Jan ochrzcił; potem poszedł na pustynię, tam modlił się i pościł przez 40 dni i był kuszony przez szatana.

Gdy P. Jezus wrócił z pustyni, powołał uczniów, wybrał 12 Apostołów i obchodził z nimi wsie i miasta, nauczał, w co mamy wierzyć i jak służyć Panu Bogu, aby się dostać do nieba.

Naukę swoją nazwał P. Jezus „Ewangelią” czyli „radosną nowiną”. Apostołowie mieli być świadkami życia, nauki i cudów Pana Jezusa, aby później mogli o Nim nauczać.

70. Jak lud odnosił się do Pana Jezusa i Jego nauki?

Lud garnął się do Pana Jezusa i chętnie słuchał Jego nauki.

P. Jezus pociągał lud do Siebie pięknnością Swojej nauki, cudami a przede wszystkim miłością i dobrocią dla chorych, biednych i grzeszników.

Nie wszyscy jednak uwierzyli w Pana Jezusa; żydowscy kapłani i faryzeusze z zazdrości i nienawiści ku Panu Jezusowi sprzeciwiali się Jego nauce i podburzali lud przeciw Niemu.

Dziękuj Synowi Bożemu, że dla ciebie stał się człowiekiem; kochaj Go i żyj tak, jak nauczał, albowiem powiedział:

„Jam jest droga, prawda i żywot. Nikt nie przychodzi do Ojca jeno przeze Mnie”. (Jan, 14, 6).

Czwarty artykuł wiary

„Umęczon pod Ponckim Pilatem, ukrzyżowan, umarł i pogrzebion”.

Czwarty artykuł wiary uczy nas, że P. Jezus za nas cierpiał i umarł na krzyżu.

P. Jezus cierpiał jako człowiek, gdyż jako Bóg nie mógł cierpieć, ani umrzeć.

P. Jezus mógł zadośćuczynić za nasze grzechy nawet najmniejszym cierpieniem, lecz z miłości ku nam przyjął niezmiernie męki tak w duszy jak i na ciele.

„Ofiarowan jest, gdyż Sam chciał”. (Izaj. 53, 7).

71. Co cierpiał P. Jezus w duszy?

P. Jezus trwożył się i smucił, znosił wiele zniewag i zęływości.

72. Co P. Jezus cierpiał na ciele?

P. Jezus cierpiał na ciele niewysłowione męki: krwią się pocił w Ogrojcu, był biczowany i cierniem koronowany, dźwigał ciężki krzyż i przybity do krzyża, umarł.

„Albowiem obstały mnie psy mnogie; zbór złośników obległ Mnie. Przebodli ręce moje i nogi moje, policzyli wszystkie kości Moje. A oni przypatrywali się i patrzyli na Mnie; rozdzielili sobie szaty moje, a o suknię Moją los miotali“. (Ps. 21, 17-19).

Cierpienia Pana Jezusa rozważamy w bolesnej części Różańca św.

73. Kto skazał Pana Jezusa na śmierć krzyżową?

Poncki Piłat starosta rzymski, na żądanie żydów i z bojaźni przed nimi, skazał Pana Jezusa na śmierć krzyżową.

74. Kiedy P. Jezus umarł?

P. Jezus umarł w Wielki Piątek o godzinie trzeciej po południu.

Józef z Arymatei i Nikodem złożyli ciało Pana Jezusa w nowym grobie wykutym w skale.

75. Dlaczego P. Jezus chciał cierpieć i umrzeć?

P. Jezus chciał cierpieć i umrzeć:

1. aby wypełnić wolę Ojca Niebieskiego,
2. aby nas odkupić i wiecznie zbawić,
3. z miłości ku nam, ludziom.

„Stał się posłusznym aż do śmierci, a śmierci krzyżowej“. (Filip. 2, 8).

„Który nas umiłował i obmył nas z grzechów naszych we krwi Swojej“. (Obj. 1, 5).

Ofiara krzyżowa Pana Jezusa odnawia się w każdej Mszy św. w sposób bezkrwawy.

Mękę i śmierć Pana Jezusa rozważamy w szczególny sposób w czasie Wielkiego Postu zwłaszcza w Wielkim Tygodniu, a w każdy piątek na tę pamiątkę pościmy.

Na uczczenie męki Jezusowej Kościół ustanowił liczne nabożeństwa jak: Droga Krzyżowa, Gorzkie żale, jakoteż nawiedzenie Bożego Grobu.

76. Od czego odkupił nas P. Jezus?

Pan Jezus odkupił nas od grzechu i od potępienia wiecznego.

77. Co P. Jezus nam wysłużył?

P. Jezus wysłużył nam łaskę Boską i prawo do nieba.

Przed Chrystusem krzyż był znakiem hańby. Przez śmierć Chrystusa krzyż stał się godłem triumfu i chwały.

Kochaj i czcij więc godło twego zbawienia i na jego widok powtarzaj skruszonym sercem słowa: Któryś za nas cierpiał rany, Jezu Chryste zmiłuj się nad nami.

Nie zapominaj nigdy o nieskończonej miłości Pana Jezusa; miłuj z całego serca Tego, który za ciebie poszedł na gorzką mękę i śmierć. Weźmij i ty swój krzyż i idź za Chrystusem.

Piąty artykuł wiary

„Zstąpił do piekiel. Trzeciego dnia zmartwychwstał“.

Piąty artykuł wiary uczy nas, że po śmierci P. Jezus zstąpił do piekiel czyli do otchłani i że trzeciego dnia zmartwychwstał.

78. Co rozumiemy przez otchłan?

Przez otchłan rozumiemy miejsce, gdzie przebywały dusze sprawiedliwych, którzy umarli przed Panem Jezusem.

Niebo było zamknięte przez grzech Adama, dlatego te dusze musiały czekać w otchłani aż do chwili, kiedy P. Jezus wprowadził je do nieba.

79. Na co P. Jezus zstąpił do otchłani?

P. Jezus zstąpił do otchłani, aby duszom sprawiedliwym oznajmić wybawienie.

„Duchom, którzy w więzieniu byli, przyszedłszy, przepowiadał“. (I Piotr 3, 19).

80. Co znaczą słowa: „trzeciego dnia zmartwychwstał“?

Słowa: „trzeciego dnia zmartwychwstał“ znaczą, że P. Jezus własną mocą złączył na nowo duszę Swoją z ciałem, odtąd nieśmiertelnym i uwielbionym i powstał z grobu.

81. Od kogo wiemy o tym, że P. Jezus zmartwychwstał“?

O tym, że P. Jezus zmartwychwstał, wiemy od Apostołów, którzy na własne oczy zmartwychwstałego Pana Jezusa wielokrotnie widzieli, z Nim rozmawiali, dotykali Jego świętych ran, jedli z Nim i odbierali ostatnie zlecenia.

„Dlatego, żeś Mnie ujrzał, Tomaszu, uwierzyłeś. Błogosławieni, którzy nie widzieli, a uwierzyli“. (Jan 20, 29).

82. Czego nas uczy zmartwychwstanie Pana Jezusa?

Zmartwychwstanie Pana Jezusa uczy nas:

- 1. że P. Jezus jest prawdziwym Bogiem.**

„Rozwalcie tę świątynię, a we trzech dniach ją zbuduję... Ale On mówił o świątyni ciała Swego“. (Jan 2, 19, 21).

2. że nauka Jego jest prawdziwa.

„A jeśli Chrystus nie powstał, to próżne jest przepowiadanie nasze, próżna jest i wiara wasza“. (I Kor. 15, 14).

3. że i my zmartwychwstaniemy.

„A jak w Adamie wszyscy umierają, tak i w Chrystusie wszyscy będą ożywieni“. (I Kor. 15, 22).

Pamiętkę zmartwychwstania Pana Jezusa obchodzimy na Wielkanoc, jest to największe święto w roku kościelnym.

Umrzyj grzechowi i żyj z Chrystusem, abyś zasłużył na chwałę zmartwychwstania

Szósty artykuł wiary

**„Wstąpił na niebiosa, siedzi na prawicy,
Boga Ojca wszechmogącego“.**

Szósty artykuł wiary uczy nas, że P. Jezus własną mocą wstąpił do nieba i jako człowiek otrzymał od Boga Ojca najwyższą władzę i chwałę.

P. Jezus wstąpił do nieba z Góry Oliwnej czterdziestego dnia po Swoim Zmartwychwstaniu.

83. Po co P. Jezus wstąpił do nieba?

P. Jezus wstąpił do nieba:

1. aby jako człowiek osiąść władzę i chwałę, którą Mu Ojciec przygotował.

„Wstaw Mnie Ojciec Sam u Siebie chwałą, którą miałem u Ciebie pierwszej, niżli świat był“. (Jan 17, 5).

2. aby przygotować dla nas mieszkanie w niebie.

„W domu Ojca Mego jest mieszkań wiele... idę przygotować wam miejsce“. (Jan 14, 2).

3. aby się modlić i wstawiać za nami u Ojca niebieskiego.

„Pośrednika mamy u Ojca, Jezusa Chrystusa. Rzeczownika Sprawiedliwego“. (I Jan 2, 1).

Dlatego Kościół św. kończy wszystkie modlitwy słowami: Przez Chrystusa Pana naszego.

Święto Wniebowstąpienia Pana Jezusa obchodzimy czterdziestego dnia po Wielkiejnocy.

84. Co znaczą słowa: siedzi na prawicy Boga Ojca wszechmogącego?

Słowa „siedzi na prawicy Boga Ojca wszechmogącego“ znaczą, że P. Jezus także jako człowiek posiada najwyższą chwałę i najwyższą władzę na niebie i na ziemi.

„Dana Mi jest wszelka władza na niebie i na ziemi“. (Mat. 28, 18).

Pielgrzymami tylko jesteśmy na ziemi, a celem naszej wędrówki jest niebo; dlatego św. Paweł woła do nas:

„Tego, co w górze jest szukajcie, gdzie Chrystus jest na prawicy Bożej siedzący; co w górze jest miłujcie, nie co na ziemi“. (Kołos. 3, 1-2).

Siódmy artykuł wiary

„Stamtąd przyjdzie sądzić żywych i umarłych“.

Siódmy artykuł wiary uczy nas, że P. Jezus jeszcze raz przyjdzie z nieba, aby sądzić wszystkich ludzi.

85. Kiedy P. Jezus przyjdzie znowu z nieba?

W dniu ostatecznym P. Jezus przyjdzie znowu z nieba z mocą wielką i majestatem.

„Ujrzą Syna człowieczego, przychodzącego w obłokach niebieskich z mocą wielką i majestatem“. (Mat. 24, 30).

86. Po co P. Jezus przyjdzie w dniu ostatecznym?

P. Jezus przyjdzie w dniu ostatecznym, aby sądzić wszystkich ludzi, żywych i umarłych, dobrych i złych.

„Jezus Chrystus postanowiony jest od Boga Sędzią żywych i umarłych“. (Dz. Ap. 10, 42).

Pierwszy raz przyszedł P. Jezus wśród nocnej ciszy jako miłosierny Zbawiciel, drugi raz przyjdzie wśród przerażających znaków jako sprawiedliwy Sędzia.

Zyj tak, abys zawsze mógł powiedzieć: „Gotów jestem na sąd Boży“

Ósmy artykuł wiary

„Wierzę w Ducha Świętego“.

Ósmy artykuł wiary poucza nas o Duchu Świętym.

87. Kto jest Duch Święty?

Duch Święty jest to:

- 1. trzecia Osoba Boska,**
- 2. prawdziwy Bóg,**
- 3. uświęciciel Kościoła i wszystkich dusz.**

We Mszy św. modli się kapłan tymi słowy: „Wierzę w Ducha Świętego, Pana i Ożywiciela, który od Ojca i Syna pochodzi, który z Ojcem i Synem wspólnie jest czczony i wielbiony“ („Credo“ we Mszy św.).

88. Kiedy Duch Święty zstąpił na apostołów?

Duch Święty zstąpił na apostołów w postaci ognistych języków w dzień Ziełonych Świąt, dziesiątego dnia po Wniebowstąpieniu Pana Jezusa.

89. Co zdziałał Duch Święty w apostołach?

Duch Święty apostołów oświecił, uświęcił i umocnił; nadto udzielił im daru języków, czynienia cudów i nieomylnego głoszenia Ewangelii.

„Pocieszyciel Duch Święty, którego Ojciec pośle w imię Moje, On was wszystkiego nauczy i przypomni wam wszystko, cokolwiek bym wam powiedział“. (Jan 14, 26).

90. Co sprawia Duch Święty w Kościele katolickim?

Duch Święty:

1. czuwa nad Kościołem i kieruje nim,
2. naucza go i uświęca.

91. Co sprawia Duch Święty w nas?

Duch Święty:

1. uświęca nas łaską uświęcającą,
2. wspiera nas łaskami uczynkowymi,
3. udziela nam rozlicznych darów.

„Nie wiecie, że świątynią Bożą jesteście, a Duch Boży mieszka w was“. (I Kor. 3, 16).

Pismo św. wylicza siedem darów Ducha Świętego:

dar mądrości,
dar rozumu,
dar rady,
dar męstwa,
dar umiejętności,
dar pobożności,
dar bojaźni Bożej. (Izaj. 11,2).

Dar mądrości przedstawia nam Pana Boga jako nasze najwyższe szczęście.

Dar rozumu dopomaga nam do głębszego zrozumienia prawd wiary.

Dar rady wskazuje nam zwłaszcza w trudnościach, jak osiągnąć to, co Panu Bogu najmilsze, a dla nas najkorzystniejsze.

Dar umiejętności sprawia, że cenimy wyżej dobra wieczne niż doczesne.

Dar męstwa dodaje siły do pokonania trudności i wytrwania w dobrem.

Dar pobożności budzi w nas uczucia miłości względem Pana Boga, jako naszego najlepszego Ojca.

Dar bojaźni przejmując nas lękiem przed grzechem jako obrazą Pana Boga.

„Nie zasmuczajcie Ducha Świętego Bożego“. (Ef. 4, 30).

Przed każdą ważniejszą czynnością wzywaj pomocy Ducha Świętego; idź chętnie za Jego natchnieniem, bo

„którzykolwiek Duchem Bożym są rządzeni, ci są synami Bożymi“. (Rzym, 8, 14).

Dziewiąty artykuł wiary

„Święty Kościół powszechny. Świętych Obcowanie“.

Dziewiąty artykuł wiary uczy nas, że P. Jezus założył Swoj Kościół dla wszystkich ludzi i że między członkami Kościoła istnieje łączność nadnaturalna czyli Świętych Obcowanie.

1. O założeniu i urządzeniu Kościoła Katolickiego.

Prorocy przepowiadali w Starym Testamencie, że Mesjasz założy królestwo, które rozszerzy się po całej ziemi i będzie trwać do końca świata. P. Jezus często mówił o tym Królestwie. Nazywał je w Swoich przypowieściach „królestwem niebieskim“; ma bowiem ludzi prowadzić do nieba. P. Jezus założył Kościół dla wszystkich ludzi, dlatego Kościół Chrystusowy nazywamy powszechnym, czyli katolickim.

92. Co to jest Kościół powszechny czyli katolicki?

Kościół powszechny czyli katolicki jest to zjednoczenie chrześcijan, którzy wyznają naukę Chrystusa Pana, przyjmują Sakramenta św. i uznają Biskupa rzymskiego za głowę widzialną Kościoła.

Niewidzialną głową Kościoła jest zawsze P. Jezus.

On łączy wszystkich wiernych w jedno ciało mistyczne i ożywia je Swoją łaską.

„Wy jesteście ciałem Chrystusowym“. (I Kor. 12, 27).

93. W jaki sposób P. Jezus założył Swoj Kościół?

P. Jezus założył Swoj Kościół w ten sposób, że:

1. gromadził koło siebie wiernych,
2. wybrał spośród nich 12 apostołów,
3. ustanowił św. Piotra widzialną głową Kościoła.

94. W jakim celu P. Jezus powołał apostołów?

P. Jezus powołał apostołów, aby:

1. głosili Jego naukę,
2. składali ofiarę Mszy św. i udzielali Sakramentów św.,
3. kierowali wiernymi i prowadzili ich do nieba.

P. Jezus nadał więc apostołom potrójną władzę: nauczycielską, kapłańską i pasterską.

„Idąc tedy nauczajcie wszystkie narody, chrzcząc je w Imię Ojca i Syna i Ducha Świętego, ucząc je chować wszystko, comkolwiek wam przykazał“. (Mat. 28, 19-20).

„To czyńcie na Moją pamiątkę“. (Łuk. 22, 19).

95. Którymi słowami P. Jezus ustanowił Piotra widzialną głową Kościoła św.?

P. Jezus ustanowił Piotra widzialną głową Kościoła tymi słowami:

„Tyś jest opoka, a na tej opoce zbuduję Kościół Mój, a bramy piekielne nie zwyciężą go. I tobie dam klucze Królestwa niebieskiego, a cokolwiek zwiążesz na ziemi, będzie związane i w niebiesiach, a cokolwiek rozwiążesz na ziemi, będzie rozwiązane i w niebiesiach“. (Mat. 16, 18—20).

„Paś baranki Moje, paś owce Moje“. (Jan 21, 15—17).

Dlatego też św. Piotr, jako głowa Kościoła, po wniebowstąpieniu Pana Jezus zarządził wybór nowego apostoła (Macieja), w dzień Zielonych Świąt imieniem wszystkich apostołów przemawiał do zebranych ludzi, przyjął pierwszych pogan do Kościoła św. i przewodniczył na pierwszym soborze w Jerozolimie.

Wszyscy apostołowie w św. Piotrze widzieli swego zwierzchnika, a ewangeliści, wymieniając apostołów, zawsze na pierwszym miejscu podają św. Piotra.

Św. Cyryl Jerozolimski, jeden z Ojców Kościoła (IV w.) nazywa św. Piotra „Głową i Księciem apostołów“ i „Najwyższym nauczycielem Kościoła“.

96. Kto jest następcą św. Piotra?

Biskup rzymski jest następcą św. Piotra.

Św. Piotr był pierwszym biskupem w Rzymie i tam umarł śmiercią męczeńską na krzyżu.

(Święto 29 czerwca).

Biskup rzymski, jako następca św. Piotra, jest widzialną głową Kościoła katolickiego, dlatego Kościół Chrystusowy nazywa się rzymsko-katolickim.

Biskupa rzymskiego nazywamy papieżem lub Ojcem św., ponieważ piastuje święty urząd namiestnika Jezusa Chrystusa na ziemi.

Następcami apostołów są biskupi, żyjący w jedności z papieżem. Papież rządzi całym Kościołem, biskup zaś rządzi

pewną jego częścią, czyli diecezją. Diecezja jest podzielona na parafie.

97. Kto pomaga biskupom w wykonywaniu ich władzy?
Biskupom w wykonywaniu ich władzy pomagają kapłani. Kapłan, którego biskup ustanowił pasterzem parafii, nazywa się proboszczem. W większych parafiach proboszczowi pomagają wikarzy.

Papież i biskupi, jako następcy apostołów, posiadają tę samą władzę, którą otrzymali apostołowie, to jest władzę nauczycielską, kapłańską i pasterską.

Papieża wraz z biskupami nazywamy Kościołem nauczającym, a innych wiernych Kościołem słuchającym.

98. W jaki sposób wykonuje Kościół władzę nauczycielską?
Kościół wykonuje władzę nauczycielską w ten sposób, że naukę Jezusa Chrystusa w całości przechowuje i ludziom ją głosi.

99. Jakiego daru P. Jezus udzielił Kościołowi do wykonywania władzy nauczycielskiej?

Do wykonywania władzy nauczycielskiej P. Jezus udzielił Kościołowi daru nieomyślności.

„A Ja prosić będę Ojca, a innego Pocieszyciela da wam, aby z wami mieszkał na wieki, Ducha Prawdy“. (Jan 14, 16—17).

100. Kto posiada dar nieomyślności?

Dar nieomyślności posiada:

1. Sam papież,
2. Papież i biskupi pozostający w jedności z Nim.

101. Kiedy papież jest nieomylny?

Papież jest nieomylny, gdy jako najwyższy nauczyciel określa i ogłasza prawdę wiary i obyczajów, którą wszyscy wierni mają przyjąć pod utratą zbawienia.

„Prosiłem za tobą, aby nie ustąpiła wiara twoja, a ty utwierdzaj braci twoich“. (Łuk. 22, 32).

Zebranie biskupów całego Kościoła pod przewodnictwem papieża nazywamy soborem powszechnym, a naukę wiary, którą sam papież, albo sobór powszechny ogłasza jako prawdę przez Pana Boga objawioną, nazywamy dogmatem.

102. W jaki sposób Kościół wykonuje władzę kapłańską?
Kościół wykonuje władzę kapłańską w ten sposób, że jako pośrednik między Bogiem i ludźmi składa Panu Bogu

ofiarę Mszy św., udziela wiernym Sakramentów św. i modli się za wszystkich ludzi.

103. W jaki sposób Kościół wykonuje władzę pasterską?
Kościół wykonuje władzę pasterską w ten sposób, że wier-nych nakłania do cnotliwego życia, ustanawia przyka-zania i prawa, a nieposłusznych upomina i karze.
104. Do czego jesteśmy obowiązani jako członkowie Kościoła katolickiego?
Jako członkowie Kościoła katolickiego, jesteśmy obo-wiązani:
1. wierzyć w to, czego Kościół naucza i bronić Go.
 2. słuchać Kościoła i tak żyć, jak nakazuje,
 3. współpracować z Kościołem w szerzeniu Królestwa Bo-żego na ziemi.
- Jako członkowie mistycznego Ciała Chrystusa powinniśmy spełniać te obowiązki z myślą o dobru całego Kościoła. Dobre uczynki nasze przynoszą korzyść całemu Kościołowi, a grzech szkodę.
2. O znamionach Kościoła Chrystusowego
- P. Jezus przewidział, że w ciągu wieków powstaną fałszywi prorocy, którzy zakładać będą swoje kościoły i zwać je będą Chrystusowymi. Dlatego P. Jezus dał Kościołowi szczególne znamiona, po których wszyscy ludzie mogą poznać, który Kościół jest przez Niego założony i **jedynie prawdziwy.**
105. Jakie znamiona dał P. Jezus Swojemu Kościołowi?
P. Jezus dał Swojemu Kościołowi cztery główne znamiona, mianowicie, że jest:
1. jeden,
 2. święty,
 3. powszechny, czyli katolicki,
 4. apostołski.
106. Który Kościół posiada te cztery znamiona?
Tylko Kościół rzymsko-katolicki posiada te cztery zna-miona.
107. Po czym poznajemy, że Kościół rzymsko-katolicki jest jeden?
Po tym poznajemy, że Kościół rzymsko-katolicki jest jeden, ponieważ:
1. ma jednego najwyższego Pasterza,
 2. głosi zawsze i wszędzie tę samą naukę,
 3. udziela tych samych Sakramentów św.

Inne natomiast kościoły albo nie głoszą tej samej nauki, albo nie udzielają tych samych sakramentów, albo nie mają jednej wspólnej głowy.

108. Po czym poznajemy, że Kościół rzymsko-katolicki jest święty?

Po tym poznajemy, że Kościół rzymsko-katolicki jest święty, ponieważ:

1. głosi świętą naukę Jezusa Chrystusa,
2. sprawuje Najśw. Ofiarę i udziela Sakramentów św.,
3. wychował i wychowuje zastępy świętych.

Inne zaś kościoły założone przez ludzi odrzuciły wiele świętych wskazań Boskiego Zbawiciela i wiele środków prowadzących do uświęcenia, dlatego też nie wydają spośród siebie świętych.

109. Po czym poznajemy, że Kościół rzymsko-katolicki jest powszechny?

Po tym poznajemy, że Kościół rzymsko-katolicki jest powszechny, ponieważ:

1. jest przeznaczony dla wszystkich ludzi,
2. rozszerza się po wszystkich częściach ziemi,
3. poczynawszy od Chrystusa Pana trwa nieprzerwanie po wszystkie dni i trwać będzie do końca świata.

Wszystkie inne kościoły obejmują tylko niektóre kraje lub niektóre narody i powstały znacznie później przez oderwanie się od Kościoła katolickiego.

110. Po czym poznajemy, że Kościół rzymsko-katolicki jest apostołski?

Po tym poznajemy, że Kościół rzymsko-katolicki jest apostołski, ponieważ:

1. uczy tego samego, czego uczyli apostołowie,
2. udziela tych samych Sakramentów św., których oni udzielali,
3. jego pasterze, czyli biskupi, są prawowitymi następcami apostołów.

Inne kościoły odstąpiły od nauki apostołów, a ich przełożeni nie są prawowitymi następcami apostołów.

111. Czego dowodzą te cztery znamiona Kościoła rzymsko-katolickiego?

Te cztery znamiona Kościoła rzymsko-katolickiego dowodzą, że tylko Kościół rzymsko-katolicki jest prawdziwym Kościołem Chrystusowym.

112. Co P. Jezus przepowiedział o Swoim Kościele:
P. Jezus przepowiedział o Swoim Kościele:
1. że przejdzie On przez wiele prześladowań,
2. że bramy piekielne nie zwyciężą Go (Mat. 16, 18).
3. że będzie istniał do końca świata.
„Jeśli Mnie prześladowali i was prześladować będą“.
(Jan 15, 20).
„A oto Ja jestem z wami po wszystkie dni aż do skończenia świata“ (Mat. 28, 20).

113. Przez co staliśmy się członkami Kościoła katolickiego?
Członkami Kościoła katolickiego staliśmy się przez Chrzest św.
Na Chrzcie św. otrzymaliśmy nowe, nadnaturalne życie. Od tej chwili stanowimy z Chrystusem jedno ciało mistyczne: Chrystus jest Głową, a my członkami.
„Albowiem jak w jednym ciele wiele członków mamy, tak wielu nas jednym ciałem jesteśmy w Chrystusie, a każdy z osobna jeden drugiego członkami“ (Rzym. 12, 4—5).

Kto popełnia grzech ciężki, przestaje być żywym członkiem Ciała mistycznego Chrystusa Pana.

Do Kościoła katolickiego nie należą:

1. nieochrzczeni (żydzi, mahometanie, poganie),
2. jawni odstępcy od wiary i błędnowiercy (protestanci, starokatolicy, badacze Pisma św., członkowie t. zw. kościoła narodowego itp.),
3. schizmatycy, którzy nie uznają papieża za głowę Kościoła św.

Gdzie Piotr, tam Kościół Chrystusowy, gdzie następcą św. Piotra, tam prawdziwy Kościół.

3. O przeznaczeniu Kościoła Katolickiego

114. Na co P. Jezus ustanowił swój Kościół?
P. Jezus ustanowił swój Kościół, aby wszystkich ludzi prowadził do nieba i rozszerzał Królestwo Boże na ziemi.
„Jako Mnie posłał Ojciec i Ja was posyłam“ (Jan 20, 22).
115. W jaki sposób Kościół prowadzi ludzi do nieba?
Kościół prowadzi ludzi do nieba w ten sposób, że:
1. głosi i wyjaśnia naukę Jezusa Chrystusa,
2. składa ofiarę Mszy św., modli się za wszystkich ludzi i udziela Sakramentów św.,
3. zachęca do życia cnottliwego, wydaje prawa i przykazania, a nieposłusznych upomina i karze.

116. W jaki sposób Kościół św. stara się o rozszerzenie Królestwa Bożego na ziemi?

Kościół św. stara się o rozszerzenie Królestwa Bożego na ziemi w ten sposób, że przez swoich misjonarzy pracuje nad nawróceniem wszystkich narodów świata.

„Idąc na cały świat opowiadajcie ewangelię wszelkiemu stworzeniu“ (Mar. 16, 15).

Nie wszyscy mogą być misjonarzami, ale wszyscy mogą pomagać w szerzeniu Królestwa Bożego na ziemi.

117. Przez co możemy pomagać Kościołowi św. w szerzeniu Królestwa Bożego na ziemi?

W szerzeniu Królestwa Bożego na ziemi możemy pomagać Kościołowi św. przez modlitwę i współpracę z Nim i ofiary na cele misyj.

Przez pomaganie misjom przyczyniamy się do chwały Bożej, zbawienia dusz, a dla siebie zbieramy zasługi na niebo.

Dla popierania misyj katolickich istnieją cztery Dzieła papieskie: Dzieło Dzieciństwa Pana Jezusa, Dzieło Rozkrzewienia Wiary, Dzieło św. Piotra Apostoła i Sodalicja św. Piotra Klawera.

118. Na co naraża się, kto z własnej winy nie chce należeć do Kościoła katolickiego?

Kto z własnej winy nie chce należeć do Kościoła katolickiego, naraża się na wieczne potępienie, bo gardzi łaską Bożą i odrzuca środki ustanowione przez Jezusa Chrystusa dla naszego zbawienia.

„Kto was słucha, Mnie słucha, a kto wami gardzi, Mną gardzi“ (Łuk. 10, 16).

Kto bez własnej winy nie należy do Kościoła katolickiego, może być zbawionym, o ile służy Panu Bogu tak, jak mu każe sumienie.

Dziękuj Panu Bogu, że jesteś członkiem tej wielkiej rodziny, której Głową widzialną jest Ojciec św. Jak dobre dziecko modli się za swoich rodziców, tak i ty módl się za Kościół św. i za Ojca św. (modlitwa za Ojca św. każdej niedzieli po Sumie).

4. Świętych Obcowanie.

Święci w niebie, dusze w czyśćcu i wierni na ziemi stanowią jedną wielką rodzinę, której Głową jest Jezus Chrystus. Członkowie tej rodziny, złączeni przez łaskę z Chrystusem, żyją w Świętych Obcowaniu, to znaczy, mają udział w zasługach Chrystusa Pana, oraz w zasługach wszystkich członków tej wielkiej rodziny.

„Wszyscy w jedno Ciało jesteśmy ochrzczeni i wszyscy jednym Duchem jesteśmy napojeni“ (I Kor. 12, 13).

119. Kto należy do Świętych Obcowania?
 Do Świętych Obcowania należą:
 1. święci w niebie czyli Kościół triumfujący,
 2. dusze w czyśćcu czyli Kościół cierpiący,
 3. wierni na ziemi, czyli Kościół wojujący.
120. Na czym polega nasze obcowanie ze Świętymi w niebie?
 Obcowanie nasze ze Świętymi w niebie polega na tym, że Świętych czcimy, wzywamy ich pomocy i naśladujemy ich cnoty, a oni modlą się za nami.
 Każdy dzień w roku poświęcony jest jednemu lub kilku Świętym, uroczystość zaś Wszystkich Świętych obchodzimy 1 listopada.
121. Na czym polega nasze obcowanie z duszami w czyśćcu?
 Obcowanie nasze z duszami w czyśćcu polega na tym, że pomagamy im naszymi modłtłwami, odpustami, dobrymi uczynkami, a przede wszystkim ofiarą Mszy św., one zaś modlą się za nami.
„Święta i zbawienna jest myśl modlić się za umarłych, aby byli od grzechów rozwiązani“. (II Mach. 12, 46).
 Również Święci w niebie pomagają swoimi modłtłwami duszom w czyśćcu Dzień Zaduszny obchodzimy 2 listopada).
122. Na czym polega „Obcowanie Świętych“ między wierzniymi na ziemi?
 „Obcowanie Świętych“ między wierzniymi na ziemi polega na tym, że wszyscy wierni mają udział w każdej Mszy św. i w modłtłwach Kościoła, oraz pomagają sobie wzajemnie przez modłtłwę i inne dobre uczynki.
„Módlcie się jedni za drugimi, abyście byli zbawieni: albowiem wiele może ustawiczna prośba sprawiedliwego“. (Jakub 5, 16).

Dziesiąty artykuł wiary

„Grzechów odpuszczenie“.

Dziesiąty artykuł wiary uczy nas, że P. Jezus dał Kościołowi władzę odpuszczania grzechów.

„Których odpuścicie grzechy, są im odpuszczone“. (Jan 20, 23).

Kościół może odpuszczać wszystkie grzechy nawet najcięższe, jeżeli za nie grzesznik szczerze pokutuje.

123. W jaki sposób Kościół wykonuje władzę odpuszczania grzechów?

Kościół wykonuje władzę odpuszczania grzechów w ten sposób, że udziela Sakramentów św., zwłaszcza Chrztu i Pokuty.

Dziękuj Panu Bogu, że możesz uzyskać odpuszczenie grzechów.

Jedenasty artykuł wiary

„Ciała zmartwychwstanie“.

Jedenasty artykuł wiary uczy nas, że w dniu ostatecznym P. Bóg złączy duszę naszą z ciałem i wszyscy zmartwychwstaniemy.

Nasze życie na ziemi kończy się śmiercią, która jest karą za grzech Adama.

„Przez jednego człowieka grzech na ten świat wszedł, a przez grzech śmierć, i tak na wszystkich ludzi śmierć przyszła“ (Rzym, 5, 12).

1. O śmierci.

Wszyscy umrzeć musimy, albowiem „Postanowiono ludziom raz umrzeć, a potem sąd“ (Żyd. 9, 27).

Nie wiemy jednak gdzie, kiedy i jak umrzemy, dlatego powinniśmy zawsze być przygotowani na śmierć.

„Bądźcie gotowi, bo o godzinie, której się nie domyślacie, Syn człowieczy przyjdzie“ (Łuk. 12, 40).

124. Co trzeba czynić, aby być przygotowanym na śmierć?
Aby być przygotowanym na śmierć trzeba:

1. żyć w stanie łaski uświęcającej,
2. spełniać dobre uczynki,
3. modlić się o śmierć szczęśliwą.

Według starego chrześcijańskiego zwyczaju grzebie się ciała zmarłych na poświęconej ziemi wśród rzewnych i uroczystych modłów. Kościół zakazuje palenia ciał, gdyż jest to zwyczaj pogański.

3. O Sądzie szczegółowym

118. Dokąd idzie dusza po opuszczeniu ciała?

Po opuszczeniu ciała dusza idzie na sąd Boży.

„Każdy z nas za siebie zda sprawę Bogu“ (Rzym. 14, 12).

119. Z czego P. Bóg będzie nas sądził?

P. Bóg będzie nas sądził ze wszystkich myśli, słów i uczynków.

Sąd, który się odbywa zaraz po śmierci człowieka, nazywamy sądem szczegółowym.

120. Dokąd idzie dusza po sądzie szczegółowym?
Po sądzie szczegółowym idzie dusza albo do nieba, albo do piekła, albo do czyśćca.
„Bóg odda każdemu według uczynków jego“. (Rzym. 2, 6).

3. O Czyśćcu

121. Co to jest czyściec?
Czyściec jest to miejsce kary doczesnej, gdzie dusze wypłacają się sprawiedliwości Bożej.
„Powiedam ci: nie wynijdziesz stamtąd, aż i ostatni pieniądź oddasz“. (Łuk. 12, 59).
Czyściec przestanie istnieć w dniu ostatecznym.

122. Co cierpią dusze w czyśćcu?
Dusze w czyśćcu cierpią:
1. smutek i tęsknotę za Bogiem, którego oglądać nie mogą,
2. niewysłowione męki.
Dusze w czyśćcu same sobie pomóc nie mogą, dlatego Kościół św. modli się zawsze za zmarłych; ofiaruje za nich Mszę św. zwłaszcza w dzień pogrzebu, w rocznicę śmierci i w dzień zaduszny.
Modl się często za wszystkich zmarłych a szczególnie za twoich najbliższych.
„Wieczne odpoczywanie racz im dać Panie...“

4. O zmartwychwstaniu ciała.

123. Kiedy ciała wszystkich ludzi zmartwychwstaną?
Ciała wszystkich ludzi zmartwychwstaną w dniu ostatecznym.
„Przychodzi godzina, w której wszyscy co są w grobach, usłyszą głos Syna Bożego. I wyjdą ci, którzy dobrze czynili na zmartwychwstanie żywota; a którzy źle czynili na zmartwychwstanie sądu“. (Jan 5, 29).
124. Dlaczego ciała wszystkich ludzi zmartwychwstaną?
Ciała wszystkich ludzi dlatego zmartwychwstaną, aby wspólnie z duszami otrzymać nagrodę lub karę według uczynków swoich.

Ciała dobrych jaśnieć będą chwałą na podobieństwo uwielbionego ciała Pana Jezusa.

„Przemieni ciało niskości naszej na podobieństwo ciała jasności Swojej“. (Fil. 3, 21).

Ciała potępionych będą wstrętne.

Służ Panu Bogu duszą i ciałem, abys zmartwychwstał do wiecznej szczęśliwości i chwały.

5. O sądzie powszechnym.

125. Co nastąpi po zmartwychwstaniu ludzi?

Po zmartwychwstaniu ludzi nastąpi sąd powszechny jako ostateczny.

„Gdy przyjdzie Syn Człowieczy w majestacie Swoim i wszyscy aniołowie z Nim, wtedy usiądzie na stolicy majestatu Swego. I zgromadzą się przed Nim narody i odłączy jednych od drugich, jak pasterz odłącza owce od kozłów: i postawi owce po prawicy Swojej, a kozły po lewicy“. (Mat. 25, 31-33).

126. Jaki wyrok P. Jezus ogłosi na sądzie ostatecznym?

Na sądzie ostatecznym powie P. Jezus do dobrych:

„Pójdźcie błogosławieni Ojca Mego, posiadźcie królestwo przygotowane wam od założenia świata“. (Mat. 25, 34).

do złych zaś odezwie się:

„Idźcie ode Mnie przekłęci w ogień wieczny, który zgotowany jest diabłu i aniołom jego“. (Mat. 25, 41).

127. Dlaczego oprócz sądu szczegółowego odbędzie się sąd powszechny?

Prócz sądu szczegółowego odbędzie się sąd powszechny:

1. aby wszyscy ludzie poznali mądre i sprawiedliwe rządy Opatrzności Bożej,
2. aby wszelkie stworzenie uznało Jezusa Chrystusa Królem i cześć Mu Boską oddało,
3. aby wobec całego świata sprawiedliwi otrzymali zasłużoną nagrodę, a bezbożni zasłużoną karę.

Na widok dobrych źli będą narzekać i wołać:

„Ci to są, którzy niegdyś byli pośmiewiskiem. My głupi mieliśmy życie ich za szaleństwo. A oto jak policzeni są między Synów Bożych i między Świętymi dział ich jest“. (Mądr. 5, 3—5).

Zbieraj skrzętnie zasługi na niebo i tak służ Panu Jezusowi, aby ci na sądzie wyznaczył miejsce po prawicy Swojej.

Dwunasty artykuł wiary

„Żywot wieczny“.

Dwunasty artykuł wiary uczy nas, że dobrzy wiecznie żyć będą w niebie, a źli w piekle.

1. O Niebie.

128. Co to jest niebo?

Niebo jest to miejsce, gdzie Aniołowie i Święci cieszą się wieczną szczęśliwością.

129. Na czym polega szczęście Świętych w niebie?

Szczęście Świętych w niebie polega na tym, że:

1. widzą Pana Boga i cieszą się Jego miłością,
2. wiedzą, że szczęścia swego nigdy nie utracą,
3. wolni są od wszelkich cierpień.

„Oko nie widziało, ani ucho nie słyszało, ani w serce człowieka nie wstąpiło, co zgotował Bóg tym, którzy Go miłują“. (I Kor. 2, 9).

130. Kto wejdzie do nieba?

Do nieba wejdą ci, którzy umarli w łasce uświęcającej i są wolni od kary doczesnej za grzechy.

Kto więcej dobrego zdziałał na ziemi, większą będzie miał nagrodę w niebie.

„Każdy zaś własną zapłatę otrzyma, według pracy swojej“. (I Kor. 3, 8).

Szczęśliwość wieczną w niebie nazywamy też „Żywotem wiecznym“.

2. O piekle.

131. Co to jest piekło?

Piekło jest to miejsce, gdzie potępieni cierpią wieczne męki.

132. Jakie kary ponoszą potępieni w piekle?

Potępieni w piekle ponoszą kary:

1. są odrzuceni od Pana Boga i pozbawieni wiecznej szczęśliwości,
2. doznają strasznych mąk ognia piekielnego, wyrzutów sumienia, niewymownego smutku i rozpaczcy,
3. muszą te męki znosić bez nadziei wybawienia i ulgi.

„Wyrzucicie go w ciemności zewnętrzne, tam będzie płacz i zgrzytanie zębów“. (Mat. 22, 13).

„Gdzie robak ich nie umiera, a ogień nie gaśnie“. (Mar. 9, 43).

133. Kto pójdzie do piekła?

Do piekła pójdą ci, którzy umarli w stanie grzechu śmiertelnego.

Potępieni nie jednakie ponoszą męki. Cierpienia ich są tym straszniejsze, im cięższe i liczniejsze były ich grzechy.

Karę w piekle niejednokrotnie nazywamy „śmiercią wieczną”.

Śmierć, sąd, piekło i niebo są to „cztery rzeczy ostateczne”.

O nich mówi Pismo św.:

„We wszystkich sprawach twoich pamiętaj na ostateczne rzeczy twoje, a na wieki nie zgrzeszysz”. (Syr. 7, 40).

Amen.

Skład apostołski kończymy słowem amen, t. zn. „tak jest”, albo „niech tak będzie”. Tym słowem stwierdzamy, że mocno wierzymy we wszystkie prawdy, które zawiera Skład Apostołski.

CZĘŚĆ DRUGA

O nadziei chrześcijańskiej i modlitwie

ROZDZIAŁ I

O nadziei chrześcijańskiej

Ludzie nieraz przyrzekają nam sprawić przyjemność lub wyświadczyć jakąś przysługę. Gdy jesteśmy przekonani, że oni mogą i chcą spełnić to, co obiecują, wtedy ufamy im i spodziewamy się tego, czyli mamy nadzieję.

P. Bóg obiecał ludziom wiele dobrodziejstw dla zasług Jezusa Chrystusa. Gdy się ich spodziewamy od Pana Boga, wówczas mamy nadzieję chrześcijańską.

134. Co nam P. Bóg obiecał dla zasług Jezusa Chrystusa?
Dla zasług Jezusa Chrystusa P. Bóg obiecał nam odpuścić grzechy, dać łaskę i zbawienie wieczne.
135. Dlaczego powinniśmy się spodziewać tego, co nam P. Bóg przyobiegał?
Powinniśmy się spodziewać tego, co nam P. Bóg przyobiegał, bo:
1. P. Bóg jest najdobrotliwszy, więc chce nam dać, co obiecał,
 2. jest najwierniejszy, więc dotrzymuje Swoich obietnic,
 3. jest wszechmocny, więc spełnić je może.

„Albowiem Ty Panie, jesteś nadzieją moją... iż we Mnie nadzieję miał, wybawię go“. (Ps. 90, 9, 14).

„Ufam Tobie, boś Ty wierny,
wszechmocny i miłosierny,
dasz mi grzechów odpuszczenie,
łaskę i wieczne zbawienie“.

Od Pana Boga możemy spodziewać się również dobra doczesnego, jeśli ono pomoże nam do zbawienia naszej duszy.

Nadzieja chrześcijańska wymaga, abyśmy przy pomocy łaski Bożej usilnie starali się o odpuszczenie grzechów i wieczne zbawienie, oraz o to modlili się wytrwale.

„Szukajcie tedy naprzód Królestwa Bożego i sprawiedliwości jego, a to wszystko będzie wam przydane”.
(Mat. 6, 33).

ROZDZIAŁ II

○ modlitwie

1. ○ modlitwie w ogólności

136. Co to jest modlitwa?

Modlitwa jest to pobożna rozmowa człowieka z Panem Bogiem.

Modlitwa jest myślna, gdy tylko myśli wnosimy do Pana Boga, a ustna, jeżeli nasze myśli i uczucia wyrażamy słowami.

Szczególnym rodzajem modlitwy myślnej jest rozmyślanie, w którym rozważamy np. życie i mękę Pana Jezusa, przykazania Boże, nasze obowiązki, rzeczy ostateczne, przy czym wzbudzamy odpowiednie uczucia i postanawiamy lepiej służyć Panu Bogu.

Przy modlitwie ustnej powinniśmy uważać na jej treść, aby nas nie spotkał zarzut Pana Jezusa:

„Ten lud czi Mnie wargami, ale serce ich dalekie ode Mnie”. (Mat. 15, 8).

Przy modlitwie ustnej możemy posługiwać się książeczkami do nabożeństwa lub modlić się także własnymi słowami.

Do modlitwy ustnej zaliczamy również śpiewanie psalmów i pieśni pobożnych.

W każdej modlitwie zwracamy się do Pana Boga, bo tylko P. Bóg może nam dać to, o co prosimy. Gdy modlimy się do Najśw. Marii Panny i Świętych Pańskich, czcimy ich jako przyjaciół Bożych i prosimy, aby wstawiali się za nami do Pana Boga.

137. W jakim celu modlimy się?

Modlimy się, aby:

1. Pana Boga uwielbiać,
2. dziękować mu za otrzymane dary,
3. prosić o dobra dla duszy i ciała,
4. przepraszać za popełnione grzechy.

Gdy oddajemy cześć Panu Bogu dla Jego nieskończonej

wielkości i doskonałości, wtedy nasza modlitwa jest uwielbieniem.

„Święty, święty, święty Pan Bóg zastępów, pełne są niebios i ziemia chwały Jego“.

Gdy dziękujemy Panu Bogu za otrzymane łaski i dobrodziejstwa, wtedy modlitwa jest dziękczynieniem.

„We wszystkim dzięki czyńcie, albowiem taka jest wola Boża“. (1 Tess. 5, 18).

Gdy zaś błagamy Pana Boga o łaski i dobrodziejstwa, wtedy modlitwa jest prośbą.

„Proście, a będzie wam dane, szukajcie, a znajdziecie, kołaczcie, a będzie wam otworzono“. (Mat. 7, 7).

Wreszcie, gdy przepraszamy Pana Boga za popełnione grzechy, wtedy modlitwa jest przebłaganiem.

„Zmiłuj się nade mną Boże według wielkiego miłosierdzia Twego“. (Ps. 50).

Wspaniałe i głębokie modlitwy uwielbienia, dziękczynienia, prośby i przebłagania zanosi Kościół św. do Pana Boga podczas Mszy św.

138. Dlaczego powinniśmy się modlić?

Powinniśmy się modlić, ponieważ:

1. modlitwa jest potrzebą naszej duszy,
2. P. Jezus nakazał nam modlić się i nauczył nas przykładem Swoim, jak mamy się modlić,
3. przez modlitwę wypraszamy łaski potrzebne do zbawienia i różne dobrodziejstwa.

139. Co sprawia nasza modlitwa?

Modlitwa:

1. łączy nas z Panem Bogiem,
2. wspomaga w walce z pokusami,
3. umacnia nas w dobrym i wyjednywa wytrwanie w łasce Bożej aż do końca,
4. pociesza w cierpieniu i ratuje w potrzebach.

Szczególną wartość u Pana Boga posiada modlitwa wspólna. P. Jezus bowiem powiedział:

„Gdzie są dwaj albo trzej zgromadzeni w imię moje, tam Ja jestem w pośrodku nich“. (Mat. 18, 20).

140. Jak powinniśmy się modlić?

Powinniśmy się modlić: pobożnie, pokornie, z ufnością, wytrwale i z poddaniem się woli Bożej.

Modlimy się pobożnie, kiedy myślimy o Panu Bogu a unikamy dobrowolnych roztargnień.

„Przed modlitwą przygotuj duszę swoją, a nie bądź jako człowiek, który Boga kusi“. (Syr. 18, 23).

Modlimy się pokornie, kiedy uznajemy, że jesteśmy grzeszni i niegodni, aby nas P. Bóg wysłuchał.

„Modlitwa korzącego się przeniknie obłoki“. (Syr. 35, 21).

Modlimy się z ufnością, kiedy spodziewamy się, że P. Bóg nas napewno wysłucha.

P. Bóg wysłuchuje nas szczególnie wtedy, gdy modlimy się w Imię Pana Jezusa. Sam P. Jezus zapewnia nas o tym:

„Zaprawdę, zaprawdę powiadam wam, jeśli o co prosić będzie Ojca Mego w imię Moje, da wam“. (Jan 16, 23).

Dlatego Kościół św. kończy modlitwy słowami: „Przez Pana naszego Jezusa Chrystusa“.

Modlimy się wytrwale, jeśli nie ustajemy w modlitwie, choć nas P. Bóg zaraz nie wysłuchuje.

„Wiele może ustawiczna prośba sprawiedliwego“. (Jak. 5, 16).

Modlimy się z poddaniem się woli Bożej, gdy pozostawiamy Panu Bogu do woli, kiedy i jak zechce nas wysłuchać.

P. Jezus modlił się w Ogrojcu:

„Ojcze Mój! niech odejdzie ode Mnie ten kielich, wszakże nie jako Ja chcę, ale jako Ty“. (Mat. 26, 39).

P. Bóg nas zawsze wysłuchuje; jeśli nie daje nam tego, o co prosimy, to w zamian za to udziela nam innych, potrzebniejszych łask. Życie chrześcijanina winno być ustawiczną modlitwą.

P. Jezus zachęca nas:

„Zawsze trzeba się modlić, a nie ustawać“. (Łuk. 18, 1).

Dlatego powinniśmy codziennie ofiarować Panu Bogu: nasze myśli, słowa i uczynki, radości i smutki, oraz obudzać akty strzeliste. Aktami strzelistymi nazywamy krótkie prośby i westchnienia. Wiele z nich Kościół św. ubogacił odpustami np.: „Jezu mój miłosierdzia“ (300 dni), „Jezu cichy i pokornego serca, uczyn serce moje według Serca Twego“ (300 dni), „Słodkie Serce Marii, bądź moim ratunkiem“ (300 dni).

141. Kiedy szczególnie powinniśmy się modlić:

Szczególnie powinniśmy się modlić:

1. rano i wieczór,
2. przed pracą i po pracy,

3. przed jedzeniem i po jedzeniu,
4. w pokusach i w każdej potrzebie.

„Wzywaj Mnie w dzień utrapienia, wyrwę cię i czcić Mnie będziesz“. (Ps. 49, 15).

142. Za kogo powinniśmy się modlić?

Powinniśmy się modlić za wszystkich, a szczególnie za Kościół św. i Ojczyznę, za siebie, za rodziców i krewnych, za przyjaciół i dobrodziejów, za przełożonych duchownych i świeckich oraz za dusze w czyścju.

„Módlcie się wzajem za siebie, abyście byli zbawieni“. (Jak. 5, 16).

143. W czym zawiera się w krótkości to, o co mamy się modlić?

W „Ojcze nasz“ czyli Modlitwie Pańskiej zawiera się w krótkości to, o co mamy się modlić.

2. O Modlitwie Pańskiej

Pan Jezus na prośbę apostołów nauczył ich, jak mają się modlić. Powiedział bowiem:

„Wy tedy tak się modlić będziecie“:
„Ojcze nasz, któryś jest w niebiesiach!
Święć się Imię Twoje,
Przyjdź Królestwo Twoje,
Bądź wola Twoja, jako w niebie tak i na ziemi,
Chleba naszego powszedniego daj nam dzisiaj;
I odpuść nam nasze winy, jako i my odpuszczamy naszym winowajcom,
I nie wódź nas na pokuszenie,
Ale nas zbaw ode złego. Amen“. (Mat. 6, 9—13).

Modlitwa Pańska składa się z przedmowy i siedmiu prośb. W pierwszych trzech prośbach modlimy się o chwałę Bożą na ziemi, a w czterech następnych o dobra dla naszej duszy i ciała.

144. Jak opiewa przedmowa?

Przedmowa opiewa: „O j c z e n a s z, k t ó r y ś j e s t w n i e b i e s i e c h“

145. Dlaczego Pana Boga nazywamy O j c e m ?

Pana Boga nazywamy O j c e m, bo nas stworzył na podobieństwo Swoje, przez łaskę uświęcającą przyjął nas za dzieci Swoje i opiekuje się nami po ojcowsku.

146. Dlaczego do Pana Boga mówimy „Ojcze nasz?”
Do Pana Boga mówimy „Ojcze nasz”, ponieważ jest Ojcem wszystkich ludzi, a przeto, jako Jego dzieci, winiśmy się wzajemnie miłować i modlić się jedni za drugich.
147. Dlaczego mówimy: „Któryś jest w niebiesiech”?
Mówimy „Któryś jest w niebiesiech” ponieważ P. Bóg w szczególny sposób obecny jest w niebie, dokąd i my zdążać powinniśmy.
148. O co modlimy się w pierwszej prośbie: „Święć się Imię Twoje”?
W pierwszej prośbie: „Święć się Imię Twoje” modlimy się, aby wszyscy ludzie Pana Boga poznali i miłowali, a Jego Imię ze czcią wymawiali.
149. O co modlimy się w drugiej prośbie: „Przyjdź Królestwo Twoje”?
W drugiej prośbie: „Przyjdź Królestwo Twoje” modlimy się:
1. aby P. Bóg królował w nas przez łaskę,
2. aby Królestwo Swoje na ziemi, czyli Kościół katolicki, rozszerzał i umacniał,
3. aby nas kiedyś przyjął do Królestwa Swego w niebie.
150. O có modlimy się w trzeciej prośbie: „Bądź wola Twoja jako w niebie tak i na ziemi”?
W trzeciej prośbie: „Bądź wola Twoja jako w niebie tak i na ziemi” modlimy się:
1. abyśmy wypełniali wolę Bożą na ziemi, jak ją wypełniają Aniołowie i Święci w niebie,
2. abyśmy także w cierpieniach i smutkach zgadzali się z wolą Bożą.
151. O co modlimy się w czwartej prośbie: „Chleba naszego powszedniego daj nam dzisiaj”?
W czwartej prośbie: „Chleba naszego powszedniego daj nam dzisiaj” modlimy się, aby P. Bóg raczył udzielać nam na każdy dzień tego, czego potrzebujemy dla duszy i ciała.
152. O co modlimy się w piątej prośbie: „I odpuść nam nasze winy, jako i my odpuszczamy naszym winowajcom”?
W piątej prośbie: „I odpuść nam nasze winy, jako i my odpuszczamy naszym winowaj-

co m" modlimy się, aby nam P. Bóg raczył odpuścić grzechy, jak i my odpuszczamy tym, którzy nas obrazili lub skrzywdzili.

153. O co modlimy się w szóstej prośbie: „I nie wódź nas na pokuszenie”?

W szóstej prośbie: „I nie wódź nas na pokuszenie” modlimy się, aby P. Bóg raczył oddalać od nas pokusy do grzechu i udzielał nam łask do ich zwyciężania.

154. O co modlimy się w siódmej prośbie: „Ale nas zbaw ode złego”?

W siódmej prośbie: „Ale nas zbaw ode złego” modlimy się, aby P. Bóg raczył zachować nas od wszelkich nieszczęść, a przede wszystkim od grzechu i wiecznego potępienia.

3. O Pozdrowieniu Anielskim

Najpiękniejszą modlitwą do Najśw. Marii Panny jest: „Zdrowaś Mario” czyli Pozdrowienie Anielskie.

„Zdrowaś Mario, łaski pełna, Pan z Tobą, błogosławionaś Ty między niewiastami i błogosławion owoc żywota Twojego Jezus. Święta Mario Matko Boża, módl się za nami grzesznymi teraz i w godzinę śmierci naszej. Amen“.

Pozdrowienie Anielskie składa się z trzech części:

1. pozdrowienia Archanioła Gabriela,
2. pozdrowienia św. Elżbiety,
3. modlitwy Kościoła św.

155. Którymi słowami Archanioł Gabriel pozdrowił Najśw. Marię Pannę?

Archanioł Gabriel pozdrowił Najśw. Marię Pannę słowami: „Zdrowaś Mario, łaski pełna, Pan z Tobą, błogosławionaś Ty między niewiastami”.

156. Którymi słowami św. Elżbieta pozdrowiła Najśw. Marię Pannę?

Św. Elżbieta pozdrowiła Najśw. Marię Pannę słowami: „Błogosławionaś Ty między niewiastami i błogosławion owoc żywota Twojego”.

157. Które słowa dodał Kościół św.?

Kościół św. dodał następujące słowa: „Jezus, Święta Mario Matko Boża, módl się za nami grzesznymi teraz i w godzinę śmierci naszej. Amen.”

158. Co wyrażają słowa Archaniola: „Łaski pełna“?
Słowa Archaniola: „Łaski pełna“ wyrażają, że Najśw. Maria Panna za szczególniejszym przywilejem Bożym była wolną od grzechu pierworodnego i przez Ducha Świętego obdarzona została wszelkimi łaskami.
159. Co wyrażają słowa: „Pan z Tobą“?
Słowa: „Pan z Tobą“ wyrażają, że P. Bóg jest najściślej złączony z Najśw. Marią Panną, jako Matką Pana Jezusa.
160. Co wyrażają słowa: „Błogosławionaś Ty między niewiastami“?
Słowa: „Błogosławionaś Ty między niewiastami“ wyrażają, że Najśw. Maria Panna, jako Matka Syna Bożego, przewyższa Swoją godnością wszystkie niewiasty i dlatego niebo i ziemia po wszystkie wieki chwalić będą Jej Imię.
161. Co wyrażają słowa: „I błogosławion owoc żywota Twojego Jezus“?
Słowa: „I błogosławion owoc żywota Twojego Jezus“ wyrażają, że Syn Najśw. Marii Panny, nasz Odkupiciel, będzie uwielbiany na wieki.
162. Dlaczego modlimy się do Najśw. Marii Panny słowami: „Matko Boża“?
Modlimy się do Najśw. Marii Panny słowami: „Matko Boża“, ponieważ te słowa wyrażają najwyższą Jej godność, a nas napelniają szczególną do Niej ufnością.
163. O co prosimy Najśw. Marię Pannę w słowach: „Módl się za nami grzesznymi teraz i w godzinę śmierci naszej“?
W słowach: „Módl się za nami grzesznymi teraz i w godzinę śmierci naszej“ prosimy, by Najśw. Maria Panna była nam Oplekunką, Orędowniczką i Matką przez całe życie, a szczególnie w godzinie śmierci.
P. Jezus, umierając na krzyżu, oddał nas wszystkim opiece Swej Matki. Dlatego, jako Jej dobre dziecko, uciekaj się do Niej z całą ufnością i pozdrawiaj Ją jak najczęściej słowami: „Zdrowaś Mario...“

4. O niektórych modlitwach i nabożeństwach

Oprócz Modlitwy Pańskiej i Pozdrowienia Anielskiego, poleca nam Kościół św. szczególnie następujące modlitwy i nabożeństwa:

1. Nabożeństwo do Najśw. Sakramentu
2. Nabożeństwo do Najśw. Serca Jezusowego,
3. Drogę Krzyżową
4. Różaniec św.,
5. Litanie,
6. Procesje,
7. Pielgrzymki.

Nabożeństwo do Najśw. Sakramentu.

W naszych Kościołach przebywa dniem i nocą żywy P. Jezus, nasz Pan i Bóg. Ukrył się w Najśw. Sakramencie pod postacią chleba, abyśmy bez bojaźni do Niego przychodzili.

Aby uczcić Pana Jezusa w Najśw. Sakramencie, odwiedzamy Go, uwielbiamy (adoracja), bierzemy udział we Mszy św., w procesji Bożego Ciała i błogosławieństwie Najśw. Sakramentem.

Nabożeństwo do Najśw. Serca Jezusowego.

P. Jezus ukochał ludzi nieskończoną miłością Swego Boskiego Serca. Z miłości ku nam umarł na krzyżu i pozostał wśród nas w Najśw. Sakramencie. Za tę miłość powinniśmy być wdzięczni Panu Jezusowi; miłować Go i uwielbiać Jego Boskie Serce i naśladować Jego cnoty.

„Uczcie się ode Mnie, żem jest cichy i pokorne serca“.
(Mat. 11, 29).

Niestety wielu obraża Pana Jezusa ciężkimi grzechami i zasmuca Jego Boskie Serce; za tych niewdzięcznych powinniśmy przeproszać Boskie Serce Pana Jezusa i wynagradzać Mu wyrządzone zniewagi.

Święto Najśw. Serca Pana Jezusa przypada w piątek po Oktawie Bożego Ciała.

Miesiąc czerwiec — pierwszy piątek miesiąca — poświęcenie się Najśw. Sercu Jezusowemu. — Obraz Serca Jezusowego.

Droga Krzyżowa.

Po Wniebowstąpieniu Pana Jezusa, wierni odbywali w Jerozolimie tę drogę, po której Zbawiciel idąc, dźwigał ciężki krzyż i rozważali Jego mękę. Ten pobożny zwyczaj dochował się do naszych czasów. Ponieważ jednak wielu nie może odbyć pielgrzymki do Ziemi św., dlatego Kościół pozwolił odprawiać Drogę Krzyżową w kościołach albo na innych miejscach przy 14 krzyżach, zwanych stacjami. Kto przy tych krzyżach pobożnie rozmyśla Mękę Pańską, zyskuje te same odpusty, jakich dostępują

wierni w Jerozolimie przez odbycie drogi krzyżowej, którą szedł P. Jezus.

Drogę Krzyżową odprawiamy w następujący sposób:

Przy każdej stacji klękamy i mówimy: „Kłaniamy się Tobie Panie Jezu Chryste i błogosławimy Tobie, żeś przez Krzyż i Mękę Swoją odkupił świat”.

Następnie rozważamy cierpienia Pana Jezusa, które nam przypomina stacja, po czym odmawiamy „Ojcze nasz”, „Zdrowaś Mario” i „Chwała Ojcu”; przechodząc do następnej Stacji mówimy: „Któryś za nas cierpiał rany. Jezu Chryste zmiłuj się nad nami”.

Na zakończenie drogi krzyżowej odmawiamy 6 „Ojcze nasz”, 6 „Zdrowaś Mario” i 6 „Chwała Ojcu” w intencji Kościoła św.

Różaniec święty.

Różaniec św. jest to modlitwa, w której rozważamy 15 tajemnic z życia Pana Jezusa i Matki Najśw. i przy każdej z nich odmawiamy „Ojcze nasz”, 10 „Zdrowaś Mario” i raz „Chwała Ojcu”.

Modlitwa Różańcowa jest jedną z najpiękniejszych i najskuteczniejszych modlitw.

Dlatego namiestnicy Chrystusa obdarzyli tę modlitwę licznymi odpustami i zachęcają nas do gorliwego odmawiania Różańca św.

Święto Różańca św. 7 października. — Październik miesiącem różańcowym. Żywy Różaniec.

Tajemnice Różańca świętego

I. Część radosna, którą odmawia się zwykle w poniedziałek i czwartek.

1. Zwiastowanie Najśw. Marii Pannie,
2. Nawiedzenie św. Elżbiety,
3. Narodzenie Pana Jezusa,
4. Ofiarowanie Pana Jezusa w świątyni,
5. Znalezienie Pana Jezusa w świątyni.

II. Część bolesna, którą odmawia się zwykle we wtorek i piątek.

1. Modlitwa i pojmanie w Ogrójcu,
2. Ubiczowanie Pana Jezusa,
3. Cierniem ukoronowanie,
4. Dźwiganie krzyża,
5. Ukrzyżowanie Pana Jezusa.

III. Część chwalebna, którą odmawia się zwykle we środę, sobotę i niedzielę.

1. Zmartwychwstanie Pana Jezusa,
2. Wniebowstąpienie Pana Jezusa,
3. Zesłanie Ducha Świętego,
4. Wniebowzięcie Najśw. Marii Panny,
5. Ukoronowanie Najśw. Marii Panny w niebie.

Litanie.

Litania jest to szereg pobożnych wezwań do Pana Boga Najśw. Marii Panny i Świętych.

Do publicznych nabożeństw wprowadził Kościół św. następujące litanie:

1. do Wszystkich Świętych,
2. do Najśw. Imienia Jezus,
3. do Najśłodszego Serca Jezusowego,
4. do Najśw. Marii Panny (litania loretańska),
5. do Św. Józefa.

Procesje.

Procesje są to uroczyste pochody religijne, którymi wyznajemy publicznie naszą wiarę, wielbimy wspólnie Pana Boga, dziękujemy za otrzymane łaski i dobrodziejstwa, prosimy o nowe łaski i zachowanie od wszelkiego nie-szczęścia.

Procesje odbywają się: w Boże Ciało, w Rezurekcję, w dzień Matki Bożej Gromnicznej, w Niedzielę Palmową, w Dni Krzyżowe, w Dzień Zaduszny i w każdą niedzielę przed Sumą.

Pielgrzymki.

Pielgrzymki są to pobożne nawiedzenia miejsc łaskami słynących. Miejsca te pobudzają nas do większej pobożności i gorętszej modlitwy. P. Bóg często nagradza wielką wiarę pielgrzymów przez wysłuchanie ich próśb, nieraz w sposób cudowny.

(Ziemia Święta, Rzym, Lourdes, Częstochowa, Ostra Brama, Kalwaria Zebrzydowska i inne).

CZĘŚĆ III

O miłości chrześcijańskiej i przykazaniach

ROZDZIAŁ I

O miłości chrześcijańskiej

Każdy człowiek kocha to, co mu się podoba lub co uważa za dobro; stąd mówi np.: lubię kwiaty, kocham ptaki, miłuję przyjaciół. Taka miłość jest tylko miłością czysto ludzką czyli naturalną **Kleć**; zaś człowiek uzna, że P. Bóg jest najwyższym dobrem i z pomocą łaski Bożej umiłuje Pana Boga całym sercem ponad wszystko, a stworzenia dla Boga, wtedy ma miłość nadnaturalną czyli chrześcijańską.

Takiej miłości żąda od nas P. Jezus. Zapytany, które jest najważniejsze przykazanie, odpowiedział:

„Będziesz miłował Pana Boga twego z całego serca twego, z całej duszy twojej i ze wszystkich sił twoich i ze wszystkiej myśli twojej, a bliźniego twego jak siebie samego“. (Łuk. 10, 27, Marek 12, 30).

I. O miłości Pana Boga

164. Dlaczego powinniśmy miłować Pana Boga?

Powinniśmy miłować Pana Boga, ponieważ P. Bóg jest Najwyższym Dobrem, naszym najlepszym Ojcem i największym Dobroczyńcą.

P. Bóg jest Najwyższym Dobrem, ponieważ posiada wszystkie doskonałości, bez miary i granic.

P. Bóg jest najlepszym naszym Ojcem i największym Dobroczyńcą, ponieważ:

a) z miłości nas stworzył:

„Miłością wieczną umiłowalem cię“. (Jer. 31, 3).

b) z miłości nas odkupił:

„Tak Bóg umiłował świat, że Syna Swego jednorodzonego dał, aby wszelki kto wierzy weń, nie zginął, ale miał żywot wieczny“. (Jan 3, 16).

c) z miłości też nas uświęcił i za Swoje dzieci przybrał: „Patrzcie jaką miłość dał nam Ojciec, iż nazwani jesteśmy synami Bożymi i jesteśmy“. (I Jan 3, 1).

Dlatego upomina nas św. Jan apostoł:

„Miłujmy Boga, gdyż Bóg pierwszej nas umiłował“.
(I Jan 4, 19).

Jeśli miłujemy Pana Boga dlatego, że jest najwyższym Dobrem i naszym najlepszym Ojcem, wtedy miłość nasza jest doskonała: jeśli zaś miłujemy Pana Boga dlatego tylko, że udziela nam łask Swoich i dobrodziejstw, wtedy miłość nasza jest mniej doskonała.

Nieskończony Bóg ukochał cię miłością wieczną, a w zamian za to żąda tylko twojego serca:

„Daj mi Synu Mój, serce twoje“. (Przyp. 23, 26).

Bądź więc zawsze dobrym Jego dzieckiem, miłuj Go z całej duszy i często powtarzaj:

„Boże choć Cię nie pojmuję,
jednak nad wszystko miłuję,
nad wszystko co jest stworzone,
boś Ty Dobro nieskończone“.

2. O chrześcijańskiej miłości siebie i bliźniego

Zgodnie ze skłonnościami ludzkiego serca, człowiek kocha sam siebie, oraz dobra, które są jego własnością. Często jednak zdarza się, że ludzie więcej kochają dobra doczesne np.: majątek, zdrowie, przyjemności, niż dobra duchowe: cnotę, świętość, zbawienie.

Taka miłość samego siebie nie jest miłością chrześcijańską i nie może człowiekowi dać prawdziwego szczęścia, bo sam P. Jezus powiedział:

„Cóż pomoże człowiekowi, choćby wszystek świat pozyskał, a na duszy swojej szkodę poniósł“. (Mat. 16, 26).

165. Kiedy miłujemy siebie po chrześcijańsku?

Miłujemy siebie po chrześcijańsku, kiedy troszczymy się przede wszystkim o zbawienie duszy, a więc unikamy grzechu, spełniamy dobre uczynki i trwamy w łasce uświęcającej.

Powinniśmy się wprawdzie troszczyć o nasze ciało i dobra doczesne, ale nigdy ze szkodą naszej duszy.

„Marto, Marto troszczysz się i frasujesz około bardzo wiele, ale jednego potrzeba“. (Łuk. 10, 41).

Człowiek sam sobie nie wystarcza — przez całe życie korzysta z pomocy innych, a więc i on drugim winien świadczyć przysługi w myśl słów Chrystusa Pana:

„Miłuj bliźniego swego, jak siebie samego“. (Mk. 12, 3).

166. Kto jest naszym bliźnim?
Naszym bliźnim jest każdy człowiek.
167. Dlaczego powinniśmy miłować bliźnich?
Powinniśmy miłować bliźnich, ponieważ:
1. wszyscy jesteśmy dziećmi jednego Ojca niebieskiego,
 2. wszystkich P. Jezus odkupił i wszystkim nakazał wzajemnie się miłować,
 3. wszyscy jesteśmy powołani do zbawienia,
„Albowiem jeden jest Ojciec wasz, który jest w niebiesiech“. (Mat. 23, 9).
„Po tym poznają wszyscy, żeście uczniami Moimi, jeśli miłość mieć będziecie jedni ku drugim“. (Jan 13, 35).
168. Kogo z bliźnich naszych winniśmy szczególnie miłować?
Z bliźnich naszych winniśmy szczególnie miłować tych, którzy są nam bliżsi: rodziców, rodzeństwo, krewnych, naszych dobroczyńców, wyznawców naszej świętej wiary i rodaków.
169. Jak powinniśmy miłować bliźniego?
Powinniśmy miłować bliźniego jak siebie samego.
170. Kiedy miłujemy bliźniego jak siebie samego?
Miłujemy bliźniego jak siebie samego, gdy tak mu życzymy i czynimy, jakbyśmy chcieli, żeby nam drudzy życzyli i czynili.
„Wszystko tedy cokolwiek chcecie, aby wam ludzie czynili, i wy im czyńcie“. (Mat. 7, 12).
- Bliźnim naszym powinniśmy dawać dobry przykład, pomagać im w dążeniu do dobrego a odwozić od złego.
171. Przez co szczególnie okazujemy bliźnim miłość?
Okazujemy bliźnim miłość szczególnie przez uczynki miłosierne: względem duszy i względem ciała.
- Uczynki miłosierne względem duszy:
1. grzeszących upominać,
 2. nieumiejętnych pouczać,
 3. wątpiącym dobrze radzić,
 4. strapionych pocieszać,

5. krzywdy cierpliwie znosić,
6. urazy chętnie darować,
7. za żywych i za umarłych modlić się.

Uczynki miłosierne względem ciała:

1. głodnych nakarmić,
2. spragnionych napoić,
3. podróżnych w dom przyjąć,
4. nagich przyodziać,
5. chorych nawiedzać,
6. więźniów pocieszać,
7. umarłych grzebać.

Na sądzie ostatecznym P. Jezus powie do stojących po prawicy:

„Pójdźcie błogosławieni Ojca Mego, posiadźcie Królestwo zgotowane wam od założenia świata. Albowiem łaknąłem, a daliście Mi jeść, pragnąłem, a napoiście Mnie, byłem gościem, a przyjęliście Mnie, nagim, a przyodzialiście Mnie, chorym, a nawiedziliście Mnie, byłem w więzieniu, a przyszliście do Mnie... Zaprawdę powiadam wam, cokolwiek uczyniliście jednemu z tych braci Moich najmniejszych, Mnieście uczynili“.

Potem odezwie się P. Jezus do stojących po lewicy

„Idźcie ode Mnie przekłęci w ogień wieczny, który zgotowany jest diabłu i aniołom jego. Albowiem łaknąłem, nie daliście Mi jeść, pragnąłem, nie daliście Mi pić, byłem gościem, a nie przyjęliście Mnie, nagim, a nie przyodzialiście Mnie, niemocnym i w więzieniu, a nie nawiedziliście Mnie“.

„Zaprawdę powiadam wam, czegokolwiek nie uczyniliście jednemu z tych najmniejszych, Mnieście nie uczynili“. (Mat. 25, 34—45).

Powinniśmy wspierać katolickie Stowarzyszenia, które spełniają uczynki miłosierdzia chrześcijańskiego.

172. Dlaczego powinniśmy miłować także nieprzyjaciół?

Powinniśmy miłować także nieprzyjaciół, ponieważ P. Jezus nakazał nam ich miłować i nauczył nas tego Swoim przykładem.

„Miłujcie nieprzyjaciół wasze, dobże czynicie tym, którzy was mają w nienawiści“. (Mat. 5, 40).

„Odpuść nam nasze winy, jako i my odpuszczamy naszym winowajcom“. (Mat. 6, 12).

„Jeśliby kto rzekł, iż miłuje Boga, a nienawidziłby brata swego — kłamcą jest“. (I Jan 4, 20).

173. Przez co okazujemy miłość chrześcijańską?
Miłość chrześcijańską okazujemy przez zachowanie przykazań Bożych i kościelnych.

„Kto zna przykazania Moje i zachowuje je, ten jest, który Mnie miłuje“. (Jan 14, 21).

ROZDZIAŁ II

O przykazaniach Bożych

W sercu każdego człowieka P. Bóg wypisał prawa, według których człowiek miał żyć na ziemi, aby dostać się do nieba. Gdy ludzie o tych prawach zapominali, przypomniał je P. Bóg w 10 przykazaniach i uroczystie ogłosił na górze Synaj. Przykazania te zostały wyrzeźbione na 2 tablicach kamiennych. Te same przykazania P. Jezus objaśnił w kazaniu na górze i nakazał je wypełniać:

„Jeśli chcesz wejść do żywota, chowaj przykazania“.
(Mat. 19, 17).

Dziesięć przykazań Boskich

Jam jest Pan Bóg twój:

1. Nie będziesz miał bogów cudzych przede Mną,
2. Nie będziesz brał imienia Pana Boga twego nadaremnie,
3. Pamiętaj, abyś dzień święty święcił,
4. Czcij ojca twego i matkę swoją,
5. Nie zabijaj,
6. Nie cudzołóż,
7. Nie kradnij,
8. Nie mów fałszywego świadectwa przeciw bliźniemu twemu,
8. Nie pożądaj żony bliźniego twego,
10. Nie pożądaj żadnej rzeczy, która jego jest,

Pierwsze trzy przykazania pouczają nas, jakie mamy obowiązki względem P. Boga, a następne siedem, jakie mamy obowiązki względem siebie i bliźnich.

Pierwsze przykazanie Boskie

„Nie będziesz miał bogów cudzych przede mną“.

174. Co P. Bóg nakazuje w pierwszym przykazaniu?
W pierwszym przykazaniu P. Bóg nakazuje, abyśmy jedynie Jego uznawali za swego Najwyższego Pana i Jemu tylko oddawali cześć Boską.
Uznajemy Pana Boga za Swego Najwyższego Pana, gdy w Niego wierzymy, ufamy Mu i miłujemy Go,

Oddajemy Panu Bogu cześć Boską, gdy modlimy się, bierzemy udział w Ofierze Mszy św., oraz w innych nabożeństwach.

Wierz w Pana Boga.

(Przypomnij sobie, co powiedziano o wierze w pytaniach: 2—4).

175. Jaką powinna być nasza wiara?

Wiara nasza powinna być:

1. powszechna,
2. mocna,
3. stała,
4. żywa.

1. Wiara nasza jest p o w s z e c h n a, gdy wierzymy we wszystko, co nam Kościół katolicki jako słowo Boże do wierzenia podaje.

„Nauczajcie wszystkie narody... chować wszystko comkolwiek wam przykazał“. (Mat. 28, 19, 20).

2. Wiara nasza jest m o c n a, gdy wierzymy bez najmniejszego powątpiewania.

„Byleście tylko trwali w wierze ugruntowani i stateczni i nieporuszeni“. (Kol. 1, 23).

3. Wiara nasza jest s t a ł a, gdy trwamy we wierze i jesteśmy gotowi raczej wszystko, nawet życie stracić, niż wiarę porzucić, lub się jej zaprzecić.

„Lecz ty trwaj w tym, czegoś się nauczył i co ci powierzono, wiedząc, od kogoś się nauczył“. (II Tym. 3, 14).

4. Wiara nasza jest ż y w a, gdy tak żyjemy, jak nam wiara nakazuje.

„Albowiem jak ciało bez ducha martwe jest, tak i wiara bez uczynków martwa jest“. (Św. Jak. 2, 26).

176. Przez co umacniamy się we wierze?

Umacniamy się we wierze przez:

1. modlitwę i akty wiary,
2. coraz dokładniejsze poznawanie prawd wiary,
3. życie chrześcijańskie.

177. Dlaczego wiara jest koniecznie do zbawienia potrzebna?

Wiara jest koniecznie do zbawienia potrzebna:

a) ponieważ P. Jezus powiedział: „Kto uwierzy i ochrzci się, zbawiony będzie, a kto nie uwierzy będzie potępiony“. (Mk. 16, 16).

- b) ponieważ tylko wiara poucza nas o tym, co mamy czynić, aby się podobać Panu Bogu i zasłużyć sobie na żywot wieczny.

„Bez wiary niepodobna spodobać się Bogu“. (Żyd. 11, 6).

Wiarę powinniśmy wyznawać przed ludźmi. P. Jezus bowiem oświadczył:

„Wszelki tedy, który Mnie wyzna przed ludźmi, wyznam go Ja też przed Ojcem Moim, który jest w niebiesiach“. (Mat. 10, 32).

178. Kto grzeszy przeciwko wierze?

Przeciwko wierze grzeszy:

1. Kto lekkomyślnie naraża się na utratę wiary,
2. Kto jest obojętny dla wiary,
3. Kto dobrowolnie wątpi o prawdach wiary,
4. Kto wstydzi się wiary, zapiera się jej lub od niej odstępuje,
5. Kto nie wierzy w Boga lub którąkolwiek prawdę wiary.

179. Kto naraża się lekkomyślnie na utratę wiary?

Lekkomysłnie naraża się na utratę wiary:

1. kto zaniedbuje obowiązki religijne, zwłaszcza modlitwę.
2. kto przestaje z ludźmi niewierzącymi,
3. kto bierze udział w rozmowach przeciwko wierze,
4. kto czyta pisma, książki, gazety, zwalczające zasady wiary.

180. Kto jest obojętny dla wiary?

Obojętnym dla wiary jest, kto nie dba o religję katolicką, lub każdą religję uważa za równie prawdziwą i dobrą.

181. Kto dobrowolnie wątpi o prawdach wiary?

Dobrowolnie wątpi o prawdach wiary, kto przypuszcza, że nie wszystko jest prawdą, co Kościół katolicki do wierzenia podaje.

182. Kto wstydzi się wiary lub jej się zapiera?

Wstydzi się wiary lub jej się zapiera, kto słowem lub czynem budzi u bliźnich mniemanie, że nie jest katolikiem.

„Ktoby się Mnie zaparł przed ludźmi, zaprę się go i Ja przed Ojcem Moim, który jest w niebiesiach“. (Mat. 10, 33).

183. Kto odstępuje od wiary?

Odstępuje od wiary, kto publicznie wyrzeka się wiary, lub występuje z Kościoła katolickiego.

(Odstępca, apostata).

„Opuściwszy prostą drogę — zblądzili“. (II Piotr 2, 15).

184. Kto nie wierzy w Pana Boga lub którąkolwiek prawdę wiary?

Nie wierzy w Pana Boga lub w którąkolwiek prawdę wiary, kto zaprzecza, że P. Bóg jest (bezbożnik), lub uporczywie odrzuca choćby jedną prawdę wiary przez Kościół do wierzenia podaną (błędnowierca, czyli heretyk).

„Kto nie wierzy, będzie potępiony“, (Mk. 16, 16).

Wiara jest darem Bożym, który otrzymałeś wraz z łaską Chrztu św., jest skarbem, którego winieś pilnie strzec. Nie wstydź się wyznawać wiary, umacniaj się w niej modlitwą, utwierdź słuchaniem słowa Bożego, a przede wszystkim życiem naprawdę chrześcijańskim. W trudnościach i pokusach przeciw wierze wzywaj pomocy Bożej np.: „Pańko, przymnóż mi wiary“, a w wątpliwościach, szukaj porady u spowiednika lub w poważnej książce religijnej.

U f a j P a n u B o g u .

(Przypomnij sobie co powiedziano o nadziei w pytaniach 134—135).

185. Jaka powinna być nasza ufność w Bogu?

Nasza ufność w Bogu powinna być:

1. dziecła,
2. niezachwiana,
3. poddana woli Bożej.

186. Które grzechy sprzeciwiają się nadziei chrześcijańskiej?

Nadziei chrześcijańskiej sprzeciwiają się:

1. zuchwała ufność,
2. brak ufności,
3. rozpacz.

187. Kto grzeszy zuchwałą ufnością?

Zuchwałą ufnością grzeszy, kto liczy jedynie na dobroć Pana Boga, a sam nie stara się zapewnić sobie pomyślności na ziemi i zbawienia w niebie.

188. Kto grzeszy brakiem ufności?

Brakiem ufności grzeszy, kto wątpi w Opatrzność Bożą i Boże miłosierdzie, lub narzeka na zrzędzenia Boże.

„Żaden nie był zawstydzon, który miał nadzieję w Panu“. (Syr. 2, 11).

189. Kto grzeszy rozpaczą?

Rozpaczają grzeszy, kto sądzi, że nie otrzyma od Pana Boga odpuszczenia grzechów, ani żadnej pomocy w nieszczęściu.

„Większa jest nieprawość moją, niżbym miał odpuszczenia być godzien“ (Rodz. 4, 13).

(P. Bóg wyrwał Daniela z lwiej jamy. P. Jezus przebaczył łotrowi na krzyżu).

Ufaj, że najlepszy Ojciec i ciebie nie opuści, jeżeli u Niego będziesz szukał ratunku.

Miłuj Pana Boga.

(Przypomnij sobie, co o miłości powiedziano w pytaniu 164).

190. Jak powinniśmy miłować Pana Boga?

Pana Boga powinniśmy miłować z całego serca i ponad wszystko.

Miłujemy Pana Boga z całego serca i ponad wszystko, kiedy spełniamy wiernie Jego przykazania i jesteśmy gotowi raczej wszystko utracić, niż Pana Boga obrazić.

„Nie każdy, który Mi mówi: *Panie, Paniel wejdzie do królestwa niebieskiego, ale który czyni wolę Ojca Mego, który jest w niebieszech, ten wejdzie do królestwa niebieskiego*“ (Mat. 7, 21).

„Albowiem pewien jestem, iż ani śmierć, ani stworzenie nie będzie nas mogło odłączyć od miłości Bożej“ (Rzym. 8, 38—39).

191. Które grzechy sprzeciwiają się miłości Pana Boga?

Miłości Pana Boga sprzeciwia się każdy grzech, a szczególnie świadoma niechęć lub nienawiść do Pana Boga.

„Wszyscy, którzy Mnie nienawidzą, kochają się w śmierci“ (Przyp. 8, 36).

Uwielbiaj Pana Boga.

Uwielbiamy Pana Boga, gdy uznajemy, że od Niego całkowicie zależy i gdy oddajemy Mu najwyższą cześć jako naszemu Stwórcy i Panu.

„Pójdźcie, pokłońmy się i upadnijmy i płaczmy przed Panem, który nas stworzył“ (Ps. 94, 6).

192. Które grzechy sprzeciwiają się czci Bożej?

Czci Bożej sprzeciwiają się: lekceważenie lub zaniedbanie modlitwy, świętokradztwo, zabobon, wróżbiarstwo, spirytywizm i bałwochwalstwo.

193. Kto grzeszy świętokradztwem?
Świętokradztwem grzeszy, kto znieważa Panu Bogu poświęcone osoby, miejsca lub przedmioty, a przede wszystkim kto niegodnie przyjmuje Sakramenta św.
194. Kto grzeszy zabobonem?
Zabobonem grzeszy, kto rzeczom, czynnościom lub słowom przypisuje nadzwyczajną siłę, którei one ani ze siebie, ani z woli Bożej nie mają.
195. Kto grzeszy wróżbiarstwem?
Wróżbiarstwem grzeszy, kto jest przekonany, że np. z kart lub ze snów, pozna rzeczy tajemne lub przyszłe.
196. Kto grzeszy spirytyzmem?
Spirytyzmem grzeszy, kto bierze udział w wywoływaniu duchów i szuka u nich rady.
197. Kto grzeszy bałwochwalstwem?
Bałwochwalstwem grzeszy, kto cześć Boską oddaje stworzeniom.

O czci Najśw. Marii Panny i Świętych.

Czci należnej Panu Bogu nie zmniejsza cześć, jaką oddajemy Najśw. Marii Pannie i Świętym. Pana Boga czcimy bowiem jako Stwórcę i Pana, natomiast Matkę Najśw. i Świętych czcimy jako przyjaciół Bożych i naszych przed Panem Bogiem orędowników. Najśw. Marię Pannę czcimy ponad Aniołów i Świętych.

198. Dlaczego Najśw. Marię Pannę czcimy ponad Aniołów i Świętych?
Najśw. Marię Pannę czcimy ponad Aniołów i Świętych ponieważ:
1. jest Matką Bożą,
 2. łaską i świętością przewyższa Aniołów i Świętych,
 3. jest Matką naszą i za Jej pośrednictwem udziela nam P. Bóg wszystkich łask.
199. W jaki sposób czcimy Najśw. Marię Pannę i Świętych?
Najśw. Marię Pannę i Świętych czcimy w ten sposób, że:
1. święcimy ich święta,
 2. naśladujemy ich cnoty,
 3. wzywamy ich pomocy,
 4. mamy w poszanowaniu ich relikwie i obrazy.
- Św. Paweł mówi: „Bądźcie naśladowcami moimi, jako i ja Chrystusa”. (I Kor. 11, 1)*

200. Co to są relikwie?

Relikwie są to:

1. narzędzia męki Pańskiej (Cząstki drzewa Krzyża św.),
2. ciała i kości Świętych,
3. przedmioty, którymi się Święci posługiwali.

„Ciała ich są w pokoju pogrzebane, a sława ich żyje z pokolenia na pokolenie“. (Syr. 44, 16).

Mamy w poszanowaniu obrazy przedstawiające Pana Jezusa, Matkę Bożą i Świętych, ponieważ one ułatwiają nam modlitwę i pobudzają do pobożności.

Relikwie święte i niektóre obrazy wsławił P. Bóg cudami.

Kościół św. zachęca nas do czci Świętych, a każdy dzień w roku poświęca jednemu lub kilku Świętym.

Szczególniej czcimy Matkę Najsw., św. Józefa, Anioła Stróża i świętych Patronów.

Drugie przykazanie Boskie

„Nie będziesz brał Imienia Pana Boga twego nadaremnie“.

201. Co P. Bóg nakazuje w drugim przykazaniu?

W drugim przykazaniu P. Bóg nakazuje, abyśmy czcili Imię Boże.

„Niech będzie Imię Pańskie błogosławione odtąd i aż na wieki“. (Ps. 112, 2).

Kto czci Imię Boże, ten czci samego Pana Boga, a kto Imię Boże znieważa, ten znieważa Pana Boga.

202. Kiedy czcimy Imię Boże?

Imię Boże czcimy:

1. kiedy Je pobożnie wymawiamy lub z ufnością wzywamy,
2. gdy słowem lub przykładem szerzymy cześć Imienia Bożego.

Np.: „Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus“, „O mój Jezu, miłosierdzia“, „Nie nam, Panie, nie nam, ale Imieniowi Twojemu niech będzie chwała“. (Ps. 113, 1).

203. Kto znieważa Imię Boże?

Znieważa Imię Boże:

1. kto je wymawia lekkomyślnie lub w gniewie,
2. kto o Panu Bogu lub Świętych wyraża się z pogardą (błuzni),
3. kto grzesznie przysięga,
4. kto łamie śluby.

204. Co znaczy przysięgać?

Przysięgać znaczy wzywać Pana Boga na świadka, że mówi się prawdę, lub że chce się dotrzymać obietnicy. Kto przysięga, ten publicznie wyznaje, że P. Bóg wszystko wie, a jako Sędzia Sprawiedliwy ukarze go, gdyby przysięgał na nieprawdę. Przysięgać wolno w rzeczy ważnej, prawdziwej i słusznej.

Przysięgę uroczystą składa, kto na żądanie odpowiedniej władzy, wymawia słowa przysięgi przed krzyżem i przy zapalonych świecach.

„A przede wszystkim bracia Moi, nie przysięgajcie, ani na niebo, ani na ziemię, ani żadną inną przysięgą. Ale wasza mowa niech będzie: Jest, jest: Nie, nie: abyście pod sąd nie wpadli“. (Jak. 5, 12).

205. Kto grzesznie przysięga?

Grzesznie przysięga, kto wzywa Pana Boga na świadka:

1. bez ważnego powodu,
2. na nieprawdę (krzywoprzysięstwo),
3. że coś złego popełni, lub czegoś dobrego zanlecha.

206. Dlaczego krzywoprzysięstwo jest zbrodnią?

Krywoprzysięstwo jest zbrodnią, ponieważ:

1. krzywoprzysięzca wzywa Pana Boga, aby poświadczył kłamstwo,
2. podkopuje wiarę w uczciwość i prawdomówność ludzi.

„Przekleństwo... przyjdzie do domu przysięgającego na Imię Moje fałszywie i będzie mieszkać w pośrodku domu jego i zniszczy go“. (Zach. 5, 4).

207. Co znaczy ślubować?

Ślubować znaczy, zobowiązywać się pod grzechem wobec Pana Boga, że spełnimy jakiś dobry uczynek.

Kto składa ślub, ten czci przez to Pana Boga.

Kto złożył ślub, jest obowiązany wypełnić go w oznaczonym czasie.

„Jeśliś coś ślubował nie omieszkajże spełnić... daleko lepiej jest nie ślubować, niżli po ślubie obietnic nie spełnić“. (Ekleś. 5, 3—4).

Kto zamierza złożyć ślub, niech się sam dobrze zastanowi, albo poprosi o radę spowiednika lub zaufaną bogobojną osobę.

„Imię Boga niech będzie ustawicznie na ustach twoich, a imion świętych nie nadużywaj, albowiem przez to nie będziesz wolny od winy“. (Syr. 23, 10).

Wymawiaj zawsze ze czcią imiona święte, one w cierpieniach będą ci pociechą, a w chwili śmierci ratunkiem i ochroną.

Trzecie przykazanie Boskie

„Pamiętaj, abyś dzień święty święcił“.

208. Co P. Bóg nakazuje w trzecim przykazaniu?
W trzecim przykazaniu P. Bóg nakazuje, abyśmy święcili dzień święty.
„Przez sześć dni bowiem czynił P. Bóg niebo i ziemię a odpoczął dnia siódmego i błogosławił Pan dniowi sobotniemu i poświęcił go“. (II Mojż. 20, 11).
Świętym dniem w Starym Testamencie była sobota, w Nowym Testamencie jest niedziela.
209. Dlaczego w Nowym Testamencie dniem świętym jest niedziela?
W Nowym Testamencie dniem świętym jest niedziela, ponieważ P. Jezus w niedzielę zmartwychwstał i w niedzielę zesał Ducha Świętego.
Już apostołowie święcili niedzielę jako dzień święty.
210. W jaki sposób powinniśmy święcić dzień święty?
W dzień święty powinniśmy wysłuchać Mszy św. i zachować spoczynek świąteczny.
211. Co znaczy wysłuchać Mszy św.?
Wysłuchać Mszy św. znaczy:
1. być obecnym na całej Mszy św.,
2. zwracać uwagę na ważniejsze części Mszy św.,
3. modlić się pobożnie.
212. Kto grzeszy przeciw trzeciemu przykazaniu Boskiemu?
Przeciw trzeciemu przykazaniu Boskiemu grzeszy:
1. kto z własnej winy nie wysłucha Mszy św.,
2. kto wykonuje ciężką pracę fizyczną,
3. kto zakłóca spoczynek świąteczny.
213. Co rozumiemy przez ciężką pracę fizyczną?
Przez ciężką pracę fizyczną rozumiemy czynności zawodowe, wykonywane przez rolników, rzemieślników i robotników.
214. Kiedy ciężkie prace fizyczne są dozwolone w dzień święty?
W dzień święty są dozwolone ciężkie prace fizyczne wtenczas, gdy zachodzi konieczna potrzeba, albo kiedy z ważnych powodów zezwoli na nie władza kościelna.

„Który z was człowiek jeśliby miał owcę jedną a ona wpadłaby w dół w szabat, czyż jej nie weźmie i nie podniesie”. (Mat. 11, 12).

W dniu świątecznym wolno wykonywać zwyczajne czynności przy gospodarstwie domowym.

215. Kto zakłóca spoczynek świąteczny?

Zakłóca spoczynek świąteczny, kto urządza hałaśliwe i grzeszne zabawy, bierze w nich udział, albo przeszkadza w nabożeństwie.

Dzień święty jest przeznaczony nie tylko na odpoczynek, ale i na to, abyśmy wspólnie oddawali cześć Panu Bogu i w tym dniu więcej niż zwykle myśleli o własnym zbawieniu. Czynimy to, gdy słuchamy kazania, uczęszczamy na nabożeństwa popołudniowe, przystępujemy do Sakramentów św., bierzemy udział w zebraniach katolickich stowarzyszeń, czytamy książki i pisma religijne, oraz spełniamy uczynki miłości bliźniego.

„Bóg dał ci sześć dni, zatrzymał zaś dla Siebie tylko jeden dzień, a ty tak mało czcisz Boga, że Mu tego dnia nawet odmawiasz, gwałcisz go zajęciami świeckimi”. (Św. Chryzostom).

Czwarte przykazanie Boskie

„Człuj ojca twego i matkę swoją”.

216. Co P. Bóg nakazuje w czwartym przykazaniu?

W czwartym przykazaniu P. Bóg nakazuje, abyśmy czcili swoich rodziców, to znaczy szanowali ich, kochali i słuchali.

Szanujemy rodziców, gdy do nich uprzejmie się odnosimy, dobrze o nich myślimy i mówimy.

„Uczynkiem i mową i wszelką cierpliwością czcisz ojca twego”. (Syr. 3, 9).

„Miej we czci matkę swoją po wszystkie dni żywota jej”. (Tob. 4, 3).

Kochamy rodziców, gdy się za nich modlimy, pomagamy im i czynimy to, co im sprawia radość a unikamy tego, co ich zasmuca.

„Synu, wspomagaj w starości ojca twego i nie zasmucaj go za żywota jego”. (Syr. 3, 14).

Słuchamy rodziców, kiedy ochotnie wykonujemy ich rozkazy i stosujemy się do ich wskazówek i upomnień.

„Dzieci, posłuszne bądźcie rodzicom we wszystkim, albowiem to podoba się Panu”. (Kol. 3, 20).

217. Dlaczego dzieci powinny czcić rodziców?
Dzieci powinny czcić rodziców, ponieważ:
 1. rodzice zastępują im Pana Boga,
 2. po Bogu są ich największymi dobroczyńcami.
218. Co P. Bóg obiecał dobrym dzieciom?
Dobrym dzieciom P. Bóg obiecał błogosławieństwo na ziemi, a po śmierci wieczną szczęśliwość.
219. Kiedy dzieci grzeszą brakiem uszanowania względem rodziców?
Dzieci grzeszą brakiem uszanowania względem rodziców:
 1. gdy się ich wstydzą, nimi gardzą lub ich znieważają,
 2. gdy im zuchwale odpowiadają, źle o nich myślą lub mówią.
220. Kiedy dzieci grzeszą brakiem miłości względem rodziców?
Dzieci grzeszą brakiem miłości względem rodziców:
 1. gdy się za nich nie modlą,
 2. gdy ich zasmucają lub do gniewu pobudzają,
 3. gdy ich w potrzebie nie wspierają,
 4. gdy im źle życzą lub krzywdę wyrządzają.
221. Kiedy dzieci grzeszą brakiem posłuszeństwa względem rodziców?
Dzieci grzeszą brakiem posłuszeństwa względem rodziców:
 1. gdy nie wypełniają ich rozkazów,
 2. gdy lekceważą ich przestrogi i upomnienia.
 „Przeklęty, który nie czci ojca i matki“. (V Mojż. 27, 16).
- Oprócz rodziców powinniśmy szanować i słuchać naszych przełożonych. Przełożonymi są: opiekunowie, nauczyciele, pracodawcy, władza kościelna i państwowa.
222. Dlaczego powinniśmy szanować i słuchać przełożonych?
Powinniśmy szanować i słuchać przełożonych, bo to jest wolą Bożą i od tego zależy ład i porządek społeczeństw i państw.
 „Wszelka dusza niech będzie poddana wyższym zwierzchnościom, nie masz bowiem zwierzchności jeno od Boga, a które są, od Boga są postanowione“. (Rzym. 13, 1).
- Władza kościelna ma prawo rozkazywać w rzeczach wiary i obyczajów, władza zaś państwowa w rzeczach świeckich.
 Grzeszy, kto przełożonych wyśmiewa, lekceważy lub nie wypełnia ich zarządzeń.

223. Do czego obowiązani są pracownicy wobec pracodawców?
Pracownicy obowiązani są szanować swych pracodawców, dbać o ich dobro i wypełniać sumiennie powierzoną sobie pracę.

„Studzy, bądźcie posłuszni panom, nie służąc na oko, jakoby ludziom się podobając, ale Boga się bojąc, wiedząc, że u Pana weźmiecie zapłatę“. (Kol. 3, 22).

Rodziców, przełożonych i pracodawców nie wolno słuchać, jeżeli nakazują coś grzesznego, albowiem:

„więcej trzeba słuchać Boga, aniżeli ludzi“. (Dz. Ap. 5, 29).

224. Do czego rodzice są obowiązani względem swych dzieci?
Względem swych dzieci rodzice są obowiązani:

- 1. dbać o utrzymanie i doczesną pomyślność swoich dzieci,**
- 2. wychowywać je w cnocie i służbie Bożej,**
- 3. świecić im zawsze dobrym przykładem,**
- 4. przed złem przestrzegać i upominać, a w razie potrzeby karać.**

225. Do czego obowiązani są pracodawcy względem pracowników?

Pracodawcy obowiązani są dobrze obchodzić się z pracownikami, wypłacać im umówioną zapłatę, ułatwiać im spełnianie obowiązków religijnych, a nawet do tego ich nakłaniać.

„Ktokolwiek ci będzie robił, natychmiast oddaj mu zapłatę“. (Tob. 4, 15).

226. Jaki obowiązek ma młodzież względem ludzi starszych?
Młodzież ma obowiązek szanować ludzi starszych i przy nadarzającej sposobności chętnie im służyć.

„Przed głową sędziwą powstań, a czcisz osobę starszego“. (3 Mojż. 19, 32).

Za przykładem Pana Jezusa kochaj rodziców, szanuj przełożonych, bądź posłuszny władzy duchownej i świeckiej.

Piąte przykazanie Boskie

„Nie zabijaj“.

227. Co P. Bóg nakazuje w piątym przykazaniu?
W piątym przykazaniu P. Bóg nakazuje, abyśmy dbali o swoje życie i szanowali życie bliźniego.

Dbamy o swoje życie, gdy staramy się o zdrowie

ciała i dobro duszy, a unikamy tego, co nam szkodę przynosi.

Sz an u j e m y ż y c i e b l i ż n i e g o, g d y m u n i e s z k o d z i m y n a d u s z y i c i e l e.

229. Kto szkodzi swemu życiu?

Swemu życiu szkodzi, kto je sobie odbiera (samobójstwo), skraca lub lekkomyślnie naraża na niebezpieczeństwo.

Kto ś w i a d o m i e o d b i e r a s o b i e ż y c i e, g r e s z y b a r d z o c iężko przeciw Panu Bogu, który jest jedynym Panem życia i śmierci, naraża się na wieczne potępienie, a rodzinę pogrąża w smutku i żałobie.

Tym, którzy z całą świadomością odebrali sobie życie, Kościół św. odmawia pogrzebu chrześcijańskiego.

Skraca sobie życie, kto unosi się gniewem, je i pije nieumiarkowanie, nadużywa alkoholu i tytoniu itp.

„Zazdrość i gniew umniejszają dni“. (Syr. 30, 26).

„Dla obżarstwa wiele pomarło, a kto umiarkowany jest przedłuży życie“. (Syr. 37, 34).

Na niebezpieczeństwo naraża swe życie kto np.: zgrzany kąpie się, lub pije zimną wodę, przesadnie oddaje się sportom lub niebezpiecznym zabawom.

229.. Kto szkodzi życiu bliźniego?

Życiu bliźniego szkodzi:

1. **któ bliźniemu dokucza, martwi go, przezywa lub przeklina,**
2. **któ z bliźnim źle się obchodzi, bije go, a nawet mu życie odbiera.**

„Każdy kto nienawidzi brata swego, mężobójcą jest“. (1 Jan 3, 15).

Umyślne a niesprawiedliwe zabójstwo jest grzechem o pomstę do nieba wołającym.

„Głos krwi brata twego, woła do Mnie z ziemi“. (1 Mojż. 4, 10).

Pojedynek jest też grzechem ciężkim, bo zawsze ludzkie życie wystawia na niebezpieczeństwo, a często kończy się zranieniem, lub nawet śmiercią Dlatego Kościół św. pojedynkujących się i wszystkich uczestników pojedynku wyklucza ze swej społeczności, a zabitemu odmawia chrześcijańskiego pogrzebu.

230. Kiedy wolno bliźniemu odebrać życie?

Wolno bliźniemu odebrać życie:

1. **w koniecznej obronie własnego życia,**

2. w obronie ziemi ojczystej i w sprawiedliwej wojnie,
3. dla ukarania przestępcy na skutek sądowego wyroku.
Ponadto w piątym przykazaniu P. Bóg zabrania tego
wszystkiego, co szkodzi życiu i zdrowiu bliźniego jak: za-
zdrości, gniewu, kłótni itp.

P. Jezus uczy w kazaniu na górze: „*A Ja wam powiadam,
że, każdy który się gniewa na brata swego, będzie winien
sądu*“ (Mat. 5, 23).

Grzeszy również, kto sobie lub bliźniemu życzy śmierci
z gniewu, niechęci do życia, lub rozpaczy.

Więcej niż o ciało, należy dbać o dobro duszy

231. Kiedy dbamy o dobro swej duszy?

Dbamy o dobro swej duszy, gdy:

1. rozwijamy umysł, uszlachetniamy serce i wyrabiamy silną wolę,
2. postępujemy w dobrym i dążymy do świętości.

232. Kto szkodzi swej duszy?

**Duszy swej szkodzi, kto o nią nie dba, naraża się na
grzech lub w grzechu śmiertelnym żyje.**

„*Ci, którzy czynią grzech, są nieprzyjaciółmi duszy
swojej*“ (Tob. 12, 10).

233. Kto szkodzi bliźniemu na duszy?

**Szkodzi bliźniemu na duszy, kto słowem lub czynem
skłania go do grzechu, czyli daje mu zgorzenie.**

„*Biada światu dla zgorzenia, biada temu człowiekowi,
przez którego zgorzenie przychodzi. Ktoby zgorszył
jednego z tych małych, którzy we Mnie wierzą, lepiej
by mu było, aby zawieszono kamień młyński u szyi
jego i zatopiono w głębokościach morskich*“ (Mat.
18, 6, 7).

Kto przyczynia się do grzechu bliźniego popełnia przez
to t. zw. **grzech cudzy**.

234. Które są grzechy cudze?

Grzechy cudze są:

1. do grzechu radzić,
2. grzech nakazywać,
3. na grzech drugich zezwalać,
4. innych do grzechu pobudzać,
5. grzech drugich pochwalać,
6. na grzech drugich milczeć,
7. grzechu nie karać,
2. do grzechu drugiemu pomagać,
9. grzechu innych bronić.

235. Do czego jest obowiązany, kto wyrządził bliźniemu szkodę na ciele lub na duszy?

Kto wyrządził bliźniemu szkodę na ciele lub na duszy obowiązany jest wedle możliwości tę szkodę naprawić.

Kto zaszkodził bliźniemu na zdrowiu jest obowiązany ponieść wydatki leczenia i wynagrodzić utratę zarobku i tp.

Kto zaś bliźniego zgorszył, winien bliźniego odwieść od grzechu, budować go dobrym przykładem i modlić się za niego.

Nie wolno też dręczyć zwierząt i ptaków ani ich bez potrzeby zabijać.

„Dba sprawiedliwy o zwierzę swoje a serce bezbożnego jest okrutne“. (Przyp. 12, 10).

Wielkim darem jest zdrowie i życie; dał ci je P. Bóg, przed którym zdasz kiedyś rachunek z tego użycia.

Szanuj więc i rozwijaj dane ci zdolności i siły, niech w zdrowym twoim ciele mieszka szlachetna dusza.

Szóste przykazanie Boskie

„Nie cudzołóż“. (Bądź wstydlivym i czystym).

236. Co P. Bóg nakazuje w szóstym przykazaniu?

W szóstym przykazaniu P. Bóg nakazuje, abyśmy byli wstydlivymi i czystymi w myślach, pragnieniach, słowach i uczynkach.

P. Bóg dał nam poczucie wstydu, które mówi nam, jakie myśli, pragnienia, słowa i uczynki są bezwstydnymi i grzesznymi.

Panu Bogu szczególnie miłym jest człowiek wstydlivy i czysty.

„Błogosławieni czystego serca, albowiem oni Boga oglądają“. (Mat. 5, 8).

237. Co powinniśmy czynić, aby zachować czystość?

Aby zachować czystość powinniśmy:

- 1. pamiętać, że P. Bóg wszystko widzi,**
- 2. modlić się o zachowanie czystości i często przyjmować święte Sakramenta,**
- 3. unikać wszystkiego; co do grzechu nieczystości prowadzi.**

Do grzechu nieczystości prowadzą: ciekawe a nieskromne spojrzania, przypatrywanie się bezwstydnym obrazom i widowiskom, czytanie książek i pism o niemoralnej treści, nieprzyzwoite ubiory i tańce, złe towarzystwa, próżnowanie, nieumiarkowanie w jedzeniu i picu itp.

238. Kto grzeszy przeciw szóstemu przykazaniu?
Przeciw szóstemu przykazaniu grzeszy, kto dla grzesznej przyjemności:
1. myśli o rzeczach bezwstydnym lub ich pragnie,
 2. mówi, czyta lub chętnie o nich słucha,
 3. kto się im przypatruje,
 4. kto uczynki bezwstydnego popełnia, lub pozwala na nie.
- „Wszelka nieczystość... niech ani wspomniana nie będzie między wami, jak świętym przystoi“. (Efez. 5, 3).

239. Dlaczego powinniśmy szczególnie wystrzegać się grzechów nieczystych?
- Powinniśmy szczególnie wystrzegać się grzechów nieczystych, ponieważ:
1. te grzechy, choćby tylko myślą popełnione, są grzechami ciężkimi,
 2. płamą duszę i szkodzą ciału,
 3. pociągają za sobą zgubne skutki.

Jeżeli masz wątpliwość, czy coś jest grzechem przeciwko szóstemu przykazaniu, wystrzegaj się tego i jak najprędzej zapytaj o to spowiednika lub rodziców.

Każdemu człowiekowi mogą przychodzić myśli i pragnienia nieczyste. Kto ich nie chce i oddala od siebie, nie grzeszy. W pokusach wzywaj pomocy Matki Najśw., Anioła Stróża i św. Patronów.

Siódme przykazanie Boskie

„Nie kradnij“.

P. Bóg jest Stwórcą wszech rzeczy, a więc wszystkie dobra na ziemi są Jego własnością. Te dobra P. Bóg oddał do użytku ludziom. Z woli Bożej mają one wszystkim ludziom dostarczyć środków utrzymania. Kto jakies dobro uczciwie nabył np.: uzyskał przez pracę, kupił, odziedziczył lub otrzymał w darze, stał się jego właścicielem; własnością swą może rozporządzać i z niej korzystać tak, jak tego P. Bóg wymaga, a zatem powinien pamiętać, że dobra ziemskie mają wystarczyć wszystkim ludziom do utrzymania życia. Kto więc posiada ich nadmiar, ma obowiązek pomagać potrzebującym.

Własność prywatna jest podstawą wolności człowieka, rodziny, porządku społecznego i dobrobytu. Zniesienie własności prywatnej pociąga za sobą niewolę, ogólną nędzę i upadek moralny.

240. Co P. Bóg nakazuje w siódmym przykazaniu?
W siódmym przykazaniu P. Bóg nakazuje, abyśmy dobrze używali swojej własności, a cudzą szanowali.
Dobrze używa swojej własności, kto ją

obraca na zaspokojenie własnych rozumnych potrzeb, pożytek bliźnich i chwałę Bożą.

Cudzą własność szanuje, kto jej w niczym nie narusza a każdemu oddaje, co mu się należy.

„Lepsza jest trocha ze sprawiedliwością, niż wielkie dochody z nieprawością“. (Przyp. 16, 8).

Dzieci mają obowiązek szanować własność rodziców, a mogą z niej korzystać za ich zgodą.

Rzeczy, które należą do stowarzyszenia, gminy, Państwa lub Kościoła i służą wielu ludziom, są własnością publiczną.

Własność publiczną należy szanować na równi z własnością prywatną.

241. Kto grzeszy przeciw siódmemu przykazaniu?
Przeciw siódmemu przykazaniu grzeszy, kto źle używa swej własności, lub cudzą niesprawiedliwie narusza
242. Kto źle używa swej własności?
Źle używa swej własności, kto:
1. marnotrawi ją lub nadużywa do złego,
2. nie wspomaga bliźnich w potrzebie chociaż może,
243. Kto niesprawiedliwie narusza cudzą własność?
Cudzą własność niesprawiedliwie narusza, kto:
1. kradnie, lub rabuje,
2. oszukuje lub uprawia lichwę.
3. cudzą własność zatrzymuje lub niszczy,
4. kupuje lub przechowuje rzeczy skradzione.
Kradnie, kto potajemnie a niesprawiedliwie zabiera cudzą własność.
Rabuje, kto przemocą zabiera rzecz cudzą.
Oszukuje, kto w sposób podstępny wprowadza bliźniego w błąd i wyrządza mu szkodę, np.: używa fałszywej monety, miary lub wagi, podrabia dokumenty, źle wykonuje umówioną pracę lub lichy daje materiał.
Uprawia lichwę, kto przykre położenie bliźniego wyzyskuje w celu osiągnięcia niesprawiedliwych zysków np.: domaga się wygórowanego procentu, lub za pracę żąda nadmiernej zapłaty, sztucznie podnosi ceny środków żywności, mieszkania itp.
Zatrzymuje cudzą własność:
1. kto nie oddaje rzeczy pożyczonych, znalezionych, albo do przechowania złożonych,
2. kto nie płaci tego, do czego jest zobowiązany, zwłaszcza sprawiedliwej płacy robotnikowi.
Niszczy cudzą własność:

1. kto umyślnie wyrządza bliźniemu szkodę na jego własności,
 2. kto w sposób nieuczciwy pozbawia bliźniego pracy lub zarobku,
 3. kto niedbale wykonuje pracę, do której się zobowiązał.
244. Do czego jest obowiązany, kto skrzywdził bliźniego na majątku?

Kto skrzywdził bliźniego na majątku, jest obowiązany jak najprędzej oddać rzecz cudzą, a szkodę wedle możliwości naprawić.

Kto w jakikolwiek sposób współdziałał w naruszeniu cudzej własności, obowiązany jest również szkodę wynagrodzić. Jeśli szkody nie można zaraz naprawić, należy się starać, aby to uczynić w najbliższym czasie.

Kto nie może odrazu wynagrodzić całej szkody, powinien wynagradzać częściowo tak długo, aż całą krzywdę naprawi. Jeśli nie można znaleźć właściciela, zysk nieuczciwy lub rzecz cudzą oddać należy na cele dobroczynne.

Dobrze używaj swojej własności, a cudzą szanuj!

Ósme przykazanie Boskie

„Nie mów fałszywego świadectwa przeciw bliźniemu twemu“.

Dar mowy otrzymaliśmy od Pana Boga na to, abyśmy mogli porozumieć się z bliźnimi. Powinniśmy więc mówić tak, jak myślimy, czyli miłować prawdę w słowach i uczynkach.

245. Co P. Bóg nakazuje w ósmym przykazaniu?
W ósmym przykazaniu P. Bóg nakazuje, abyśmy miłowali prawdę i szanowali dobre imię bliźniego.
246. Kto miłuje prawdę?
Miłuje prawdę kto:
1. zawsze prawdę mówi,
 2. szczerze postępuje z drugimi,
 3. dochowuje powierzonej tajemnicy i danego słowa.
- „Mówcie każdy prawdę z bliźnim swoim“.* (Ej. 4, 25).
247. Kto szanuje dobre imię bliźniego?
Szanuje dobre imię bliźniego:
1. kto o bliźnim dobrze myśli i mówi,
 2. kto bez ważnej przyczyny nie wyjawia grzechów lub wad bliźniego.

248. Kto grzeszy przeciw ósmemu przykazaniu?

Przeciw ósmemu przykazaniu grzeszy kto:

1. kłamie lub jest obłudny,
2. zdradza tajemnicę lub łamie dane słowo,
3. niesłusznie podejrzewa lub lekkomyślnie posądza,
4. obmawia lub rozsiewa plotki,
5. oczernia lub rzuca obelgę.

Kłamie, kto świadomie inaczej mówi niż myśli, aby bliźniego w błąd wprowadzić. (Ananiasz i Safira).

„Obrzydliwością są Panu wargi kłamliwe“. (Przyp. 12, 22).

Kłamać nigdy nie wolno, nawet dla uratowania życia swego lub bliźniego.

Z ważnej przyczyny wolno prawdę zamilczeć, lub dać wymijającą odpowiedź.

Kto przed sądem świadomie mówi nieprawdę, ten składa fałszywe świadectwo.

Świadek fałszywy nie ujdzie karaniu, kto mówił kłamstwo nie uciecze. (Przyp. 13, 15).

Obłudny jest, kto wobec bliźniego udaje lepszego niż jest.

Zdradza tajemnicę, kto ją wyjawia bez zgody tego, który ją powierzył.

Łamie dane słowo, kto z własnej winy nie dotrzymuje danego przyrzeczenia.

Niesłusznie podejrzewa, kto lekkomyślnie przypuszcza, że bliźni popełnił coś złego.

Lekkomysłnie posądza, kto z całą pewnością wobec drugich przypisuje bliźniemu coś złego, bez dostatecznych dowodów.

Obmawia, kto bez potrzeby wyjawia rzeczywiste błędy bliźniego.

Rosiewa plotki, kto bliźniemu wyjawia, co o nim drugi powiedział, a przez to sieje nienawiść i niezgodę.

Oczernia, kto drugiemu zarzuca zmyślane winy, albo rzeczywiste powiększa.

Rzuca obelgę, kto słowem lub czynem uwłacza bliźniemu w jego obecności.

Przeciw ósmemu przykazaniu grzeszą także ci, którzy dobrowolnie przysłuchują się rozmowom, naruszającym dobre imię bliźniego.

„Nie sądzicie, a nie będziecie sądzeni, nie potępiajcie, a nie będziecie potępieni“. (Łuk. 6, 37).

249. Do czego jest obowiązany, kto zaszkodził bliźniemu na dobrym imieniu?

Kto zaszkodził bliźniemu na dobrym imieniu, jest obowiązany:

1. wynagrodzić według możliwości szkody, jakie bliźni przez to poniósł,
2. oszczerstwo odwołać,
3. za obelgę przeprosić.

*„Lepsze jest imię dobre, niż wszelkie bogactwo“
(Przyp. 22, 1).*

Ukochaj prawdę, dbaj o swoje dobre imię, szanuj dobre imię bliźniego i trzymaj język na wodzy, bo w „wielomówności nie będzie bez grzechu, lecz kto miarkuje wargi swe bardzo roztropny jest“ (Przyp. 10, 19).

Dziewiąte i dziesiąte przykazanie Boskie

„Nie pożądaj żony bliźniego swego“.

„Nie pożądaj żadnej rzeczy, która jego jest“.

250. Co nakazuje P. Bóg w dziewiątym i dziesiątym przykazaniu?

W dziewiątym i dziesiątym przykazaniu P. Bóg nakazuje, abyśmy zwalciali grzeszne pragnienia i pożądania.

251. Kto grzeszy przeciw dziewiątemu i dziesiątemu przykazaniu?

Przeciw dziewiątemu i dziesiątemu przykazaniu grzeszy, kto ulega grzesznym pragnieniom i pożądaniom.

„Każdy bywa kuszony, będąc pociągany i przynęcany od własnej pożądliwości. Potem, gdy pożądliwość pocznie, rodzi grzech, a grzech, gdy będzie wykonany rodzi śmierć“. (Jakub 1, 14, 15).

„Albowiem ta jest miłość Boga, abyśmy przykazań Jego strzegli — a przykazania Jego nie są ciężkie“. (1 Jan 5, 3).

ROZDZIAŁ III

O przykazaniach kościelnych

P. Jezus założył Kościół katolicki, aby prowadził ludzi do zbawienia. W tym celu dał mu władzę ustanawiania praw i przykazań, wiernych zaś zobowiązał do posłuszeństwa wobec Kościoła.

„Cokolwiek zwiążecie na ziemi, będzie związane i w niebie, a cokolwiek rozwiążecie na ziemi, będzie rozwiązane i w niebie“. (Mat. 18, 18).

„Kto was słucha, Mnie słucha, a kto wami gardzi, Mną gardzi“. (Łuk. 10, 16).

W miarę potrzeby Kościół wydawał w ciągu wieków różne wskazania, przepisy i prawa. Zbiór tych praw nazywa się prawem kościelnym czyli kanonicznym. Niektóre z nich w szczególniejszy sposób określają obowiązki wiernych i noszą nazwę przykazań kościelnych.

252. Które są najważniejsze przykazania kościelne?

Najważniejsze przykazania kościelne są:

1. ustanowione od Kościoła dni święte święcić,
 2. w niedziele i święta Mszy św. nabożnie wysłuchać,
 3. posty nakazane zachować,
 4. spowiadać się przynajmniej raz w roku, a w czasie wielkanocnym Komunię św. przyjmować,
 5. w czasach zakazanych zabaw hucznych nie sprawiać.
- Oprócz tych, są jeszcze inne przykazania kościelne np.: Komunię św. na czczo przyjmować, składać ofiary na potrzeby Kościoła, nie brać udziału w nabożeństwach innowierców, nie czytać ksiązek zakazanych, nie pozwalać na spalenie zwłok ludzkich itp.

Apostołowie nie tylko nadawali przykazania, ale także sądzili i karali tych, którzy te przykazania przekraczali.

„Jeśliby kto kościoła nie usłuchał, niech ci będzie jako poganin i celnik“. (Mat. 18, 17).

Podobnie karze Kościół przekraczających jego prawa, a mianowicie:

1. niedopuszcza ich do Sakramentów św.,
 2. wyklucza ze swej społeczności,
 3. zmarłym w niepokucie odmawia pogrzebu kościelnego.
- Kościół wymierza te kary za szczególnie ciężkie przestępstwa, aby grzesznika nie tylko ukarać, ale i poprawić a innych odwieść od podobnych przestępstw.

Kościół św. jako dobra matka kochać nas nie przestaje i troszczy się o nasze zbawienie, nawet wtedy, kiedy wymierza kary. Stosownie do warunków czasu i miejsca Kościół św. może zmienić swoje przepisy i prawa, może też dla słusznej przyczyny zwalniać wiernych od zachowania przykazań kościelnych, czyli udzielać dyspensy.

Pierwsze przykazanie kościelne

„Ustanowione od Kościoła dni święte święcić“.

Kościół św. ustanowił uroczyste święta, aby przypominać wiernym dobrodziejstwa Trójcy Przenajśw., aby uczcić Matkę Bożą i Świętych Pańskich.

253. Co nakazuje Kościół w pierwszym przykazaniu?
W pierwszym przykazaniu Kościół nakazuje, abyśmy oprócz niedzieli święcili ustanowione dni święte..

Ustanowione święta Pańskie są następujące:

Boże Narodzenie (25 grudnia), Nadanie Imienia Jezus — Nowy Rok (1 stycznia), Trzech Króli — Objawienie Pańskie (6. stycznia), Zmartwychwstanie Pana Jezusa, Wniebowstąpienie Pana Jezusa, Zesłanie Ducha Świętego, Trójcy Przenajśw. i Boże Ciało. Z tych świąt: Zmartwychwstanie Pana Jezusa, Zesłanie Ducha Świętego i Trójcy Przenajśw. przypadają zawsze w niedzielę.

Ustanowione święta Matki Boskiej są: Niepokalane Poczęcie (8 grudnia), Wniebowzięcie N. M. P. (15 sierpnia).

Ustanowione święta Świętych Pańskich są: św. Piotra i Pawła (29 czerwca), Wszystkich Świętych (1 listopada).

Rozróżniamy święta ruchome i nieruchome. Święta nieruchome obchodzi się w oznaczony dzień miesiąca np.: Boże Narodzenie 25 grudnia. Święta ruchome obchodzi się w różnych dniach zależnie od święta Wielkiejnocy. Święto Zmartwychwstania Pana Jezusa jest ruchome, a przypada zawsze w niedzielę po pierwszej wiosennej pełni księżyca.

Szereg świąt i uroczystości, które nam przypominają życie Pana Jezusa, nazywamy rokiem kościelnym.

Rok kościelny zaczyna się w pierwszą niedzielę Adwentu.

Drugie przykazanie kościelne

„Mszy św. w niedziele i święta nabożnie wysłuchać“.

254. Dlaczego Kościół św. nakazuje wysłuchać Mszy św. w niedziele i święta?

Kościół św. nakazuje wysłuchać Mszy św. w niedziele i święta, ponieważ przez ofiarę Mszy św. składamy Panu Bogu najwyższą cześć, do czego szczególnie jesteśmy obowiązani w dni święte.

255. Kto jest obowiązany wysłuchać Mszy św. w niedziele i święta?

Wysłuchać Mszy św. w niedziele i święta jest obowiązany każdy katolik, który ukończył 7 rok życia, a nie ma ważnej przeszkody.

Ważną przeszkodą jest np.: choroba, obowiązek pielęgnowania chorego, brak odpowiedniego odzienia, wielka odległość od Kościoła, konieczne obowiązki publiczne lub prywatne itp.

256. Kto słucha Mszy św. nabożnie?

Słucha Mszy św. nabożnie, kto zwraca uwagę na ważniejszą część Mszy św. i modli się.

257. Kto grzeszy przeciw drugiemu przykazaniu kościelnemu?
Grzeszy przeciw drugiemu przykazaniu kościelnemu, kto:
1. z własnej winy opuszcza Mszę św. lub jej część,
 2. podczas Mszy św. jest dobrowolnie roztargniony lub zachowuje się nienależycie.

Trzecie przykazanie kościelne

„Posty nakazane zachowywać“.

258. Dlaczego Kościół św. nakazuje pościć?
Kościół św. nakazuje pościć, abyśmy:
1. za nasze grzechy pokutowali,
 2. łatwiej mogli opanować złe skłonności.

259. Jakie posty Kościół św. nakazuje?

Kościół św. nakazuje:

1. wstrzemięźliwość od pokarmów mięsnych,
2. post ścisły.

Wstrzemięźliwość od pokarmów mięsnych polega na tym, że nie wolno spożywać mięsa; wolno natomiast spożywać ryby.

Do wstrzemięźliwości od pokarmów mięsnych jest obowiązany każdy katolik, który ukończył siódmy rok życia. Post ścisły polega na tym, że raz na dzień wolno jeść do sytości, a dwa razy brać tylko lekki posiłek według przyjętego zwyczaju.

Do postu ścisłego jest obowiązany każdy katolik, który ukończył 21 rok życia, a jeszcze nie rozpoczął 60 roku życia.

1. Wstrzemięźliwość od pokarmów mięsnych obowiązuje w każdy piątek.
2. Wstrzemięźliwość i post ścisły obowiązuje w Środę Popielcową, w piątki i soboty Wielkiego Postu, w Suche Dni i cztery wigilie (Bożego Narodzenia, Zesłania Ducha Świętego, Wniebowzięcia Najśw. Marii Panny, Wszystkich Świętych.)
3. Post ścisły obowiązuje w poniedziałki, wtorki, środy i czwartki Wielkiego Postu.

W niedziele i święta ustanowione, post nie obowiązuje, W Wielką Sobotę post kończy się w południe.

W dniach postu wolno używać smalcu i słoniny jako omasty.

Wiernym, którym trudno pościć, np.: chorym, ciężko pracującym, podróżnym, Kościół udziela dyspensy, czyli zwolnienia od postu.

Dyspensy tej może udzielić Papież, biskup lub proboszcz.

Biskupi upoważniają też zwykle księży katechetów i spowiedników, aby udzielali dyspensy od postów tym, którzy dla słusznej przyczyny o to proszą.

Kto korzysta z dyspensy, powinien odmówić nakazaną modlitwę lub złożyć ofiarę na cel oznaczony przez biskupa.

Czwarte przykazanie kościelne

„Spowiadać się przynajmniej raz w roku, a w czasie wielkanocnym Komunię św. przyjmować“.

Pierwsi chrześcijanie trwali „na modlitwie i łamaniu chleba”, przystępowali codziennie do Komunii św. i często w Sakramencie Pokuty oczyszczali duszę swoją.

Z biegiem wieków dla różnych przyczyn malała wśród wiernych pobożność. Dlatego Kościół nakazał przynajmniej raz w roku spowiadać się, a w czasie wielkanocnym przyjąć Komunię św.

260. Co nakazuje Kościół w czwartym przykazaniu?

W czwartym przykazaniu Kościół nakazuje spowiadać się przynajmniej raz w roku, a w czasie wielkanocnym Komunię św. przyjmować.

Czas wielkanocny trwa od niedzieli Palmowej do niedzieli Przewodniej.

Biskupi w swoich diecezjach mogą rozszerzyć ten okres czasu. (W naszej archidiecezji czas Komunii św. wielkanocnej trwa od niedzieli Zapustnej do niedzieli św. Trójcy).

Kościół św. zachęca nas, abyśmy wrócili do pobożnego zwyczaju pierwszych chrześcijan i często Komunię św. przyjmowali.

Za radą spowiednika każdy może częściej przyjmować Komunię św., jeśli jest w stanie łaski uświęcającej i przystępuje z dobrym zamiarem czyli z dobrą intencją.

Piąte przykazanie kościelne

„W czasach zakazanych zabaw hucznych nie sprawiać“.

Czasy zakazane trwają od pierwszej niedzieli Adwentu do Bożego Narodzenia włącznie i od środy Popielcowej do Wielkiejnocy włącznie.

261. Dlaczego Kościół św. w czasach zakazanych zabrania zabaw hucznych?

Kościół św. w czasach zakazanych zabrania zabaw hucznych, abyśmy w skupieniu i w pokucie mogli się godnie przygotować na święcenie pamiątki Narodzenia i Zmarłychwstania Pana Jezusa.

○ życiu chrześcijańskim

1. Słuchaj sumienia

P. Bóg wypisał w duszy każdego człowieka Swoje prawa czyli przykazania. Gdy przychodzą nam jakieś myśli, gdy mamy coś powiedzieć lub czynić — odzywa się w naszej duszy głos, który nam mówi, czy te myśli, słowa i uczynki zgadzają się z przykazaniami Boskimi, czy nie, czyli czy są dobre czy złe.

Ten głos duszy, który nam mówi, to czyni, bo dobre, tamtego nie czyni, bo złe, nazywamy sumieniem. Gdy posłuchamy głosu sumienia, sumienie nas chwali, odczuwamy spokój i zadowolenie. Jeśli kto sumienia nie posłucha, ma wyrzuty sumienia i odczuwa niepokój i smutek.

2. Czyni dobrze

Dobrym jest to, co się zgadza z wolą Bożą. Swą wolę P. Bóg objawił nam przez Swoje przykazania, a w życiu codziennym przypomina nam ją przez głos naszego sumienia. Kiedy więc postępujemy za głosem sumienia i zachowujemy przykazania, spełniamy wolę Bożą, czyli czynimy dobrze. Każdy człowiek jest obowiązany czynić dobrze czyli spełniać dobre uczynki — tym bardziej chrześcijanin winien to czynić, bo P. Jezus powiedział:

„Wszelkie drzewo dobre, owoce dobre rodzi“. (Mat. 7, 17).

Przez dobre uczynki zasługujemy na nagrodę w niebie, a także na błogosławieństwo Boże na ziemi.

262. Kiedy dobrymi uczynkami zasługujemy na nagrodę w niebie?

Dobrymi uczynkami zasługujemy na nagrodę w niebie, gdy je wykonujemy w stanie łaski uświęcającej i w dobrej intencji.

„Jam jest szcep winny, wyście latorośle, kto mieszka we Mnie a Ja w nim, ten wiele owoców przyniesie“. (Jan 15, 4—5).

Dobre uczynki wykonane w stanie łaski uświęcającej i w dobrej intencji nazywamy uczynkami zbawiennymi. Za dobre uczynki wykonane w stanie grzechu śmiertelnego nie zasługuje się wprawdzie na nagrodę w niebie,

ale można przez nie uzyskać nagrodę na ziemi, odwrócić kar doczesnych, a nawet łaskę nawrócenia. .

„Grzechy twoje jałmużnami odkupuj, a nieprawość twoją, miłosierdziem nad ubogimi, a może (Bóg) odpuści grzechy twoje“. (Dan. 4, 24).

Dobłą intencją mamy wtenczas, gdy wykonujemy jakiś uczynek ku chwale Bożej.

„Czy tedy jecie, czy pijecie, czy cokolwiek innego czynicie, wszystko ku chwale Bożej czyńcie“. (I Kor. 10, 12).

Kto spełnia dobry uczynek tylko w tym celu, aby się ludziom przypodobać, niech pamięta na słowa Pana Jezusa:

„Strzeżcie się, abyście sprawiedliwości waszej nie czynili przed ludźmi, abyście byli widziani od nich, bo inaczej zapłaty mieć nie będziecie u Ojca waszego, który jest w niebieszech“. (Mat. 6, 1).

Powinniśmy codziennie wzbudzać dobrą intencję, najlepiej przy porannej modlitwie, a w ciągu dnia ją odnawiać.

Dobłą intencję wyrażamy np. słowami: „W Imię Boże“, „Wszystko na chwałę Bożą“, „Wszystko dla Ciebie, Najśw. Serce Jezusowe“, „W Imię Ojca i Syna i Ducha Świętego“ itp.

Do uczynków dobrych nakazanych przez Pana Boga należy spełnianie obowiązków stanu i zawodu.

Spełnianie obowiązków jest połączone z pracą.

„Człowiek rodzi się na pracę, a ptak na latanie“. (Job 5, 7).

Każdy człowiek powinien pracować umysłowo lub fizycznie. Każdą pracę należy szanować.

263. Dlaczego powinniśmy pracować?

Powinniśmy pracować, ponieważ:

1. P. Bóg tak nakazuje,
 2. praca jest potrzebna człowiekowi,
 3. Praca człowieka uszlachetnia i prowadzi do Pana Boga.
- P. Bóg nakazał: „Sześć dni będziesz pracował“.
- (5 Mojż. 5, 13).

264. Dlaczego praca jest potrzebna człowiekowi?

Praca jest potrzebna człowiekowi, bo:

1. dostarcza mu środków na utrzymanie i prowadzi do dobrobytu,
2. pomaga zwalczać skłonność do lenistwa, które jest źródłem wielu grzechów i zniechęcenia,
3. wykonana w stanie łaski uświęcającej i w dobrej intencji zasługuje na nagrodę w niebie.

265. Dlaczego praca uszlachetnia człowieka i do Pana Boga prowadzi?

Praca uszlachetnia człowieka i do Pana Boga prowadzi, ponieważ:

1. daje zadowolenie wewnętrzne,
2. pomaga rozwijać wrodzone zdolności,
3. chroni od pokus i grzechów.

266. Które dobre uczynki oprócz pracy zaleca Pismo św.?

Oprócz pracy Pismo św. zaleca: modlitwę, post i jałmużnę.

„Dobra jest modlitwa z postem, a jałmużna więcej, niżli skarby złota chować“. (Tob. 12, 8).

3. Ćwicz się w cnocie

Gdy jakieś ćwiczenie częściej powtarzamy, nabieramy w nim wprawy i łatwości. Podobnie, gdy jakiś dobry uczynek częściej wykonujemy, nabieramy wprawy i łatwości w jego spełnianiu. Tę wprawę w dobrym nazywamy **cnotą nabytą**; nabyliśmy ją bowiem własną pracą. Kto przyzwyczaił się stale czynić dobrze, tego nazywamy **cnotliwym**.

Przy Chrście św. P. Bóg wlał w duszę naszą łaskę uświęcającą a z nią uzdolnienia i skłonności nadnaturalne do spełniania dobrych uczynków; te uzdolnienia i skłonności nadnaturalne nazywamy **cnotami wlanymi**.

267. Co to jest cnota?

Cnota jest do uzdolnienie i stała skłonność do dobrego.
Rozróżniamy cnoty: Boskie i obyczajowe.

268. Które są cnoty Boskie?

Cnoty Boskie są: wiara, nadzieja i miłość.

Cnoty te nazywają się dlatego Boskimi, ponieważ łączą nas w szczególniejszy sposób z Panem Bogiem, w którego wierzymy, któremu ufamy i którego miłujemy.

269. Co to jest wiara?

Wiara jest to cnota nadnaturalna, która nas skłania, abyśmy uznawali za prawdę to, co P. Bóg objawił i przez Kościół św. podaje do wierzenia.

270. Co to jest nadzieja?

Nadzieja jest to cnota nadnaturalna, która nas skłania, abyśmy z ufnością oczekiwali zbawienia i tego, co nam P. Bóg obiecał dla zasług Jezusa Chrystusa.

271. Co to jest miłość?

Miłość jest to cnota nadnaturalna, która nas skłania, abyśmy z całego serca i ponad wszystko miłowali Pana Boga a siebie i bliźniego dla Boga.

Powinniśmy często wzbudzać akty cnót Boskich, a szczególnie w czasie pokus i w niebezpieczeństwie życia.

Wszystkie inne cnoty nazywamy cnotami obyczajowymi, ponieważ udoskonalają nasze obyczaje. Jest ich wiele np.: roztropność, sprawiedliwość, wstrzemięźliwość, męstwo, pokora, szczodrobliwość, czystość, życzliwość, umiarkowanie, łagodność, pilność itp.

Cztery z nich nazywamy cnotami głównymi, bo na nich opiera się życie chrześcijańskie i z nich wypływają wszystkie inne cnoty obyczajowe.

272. Które cnoty nazywamy głównymi?

Następujące cnoty nazywamy głównymi:

1. Roztropność,
2. Sprawiedliwość,
3. Wstrzemięźliwość,
4. Męstwo.

273. Co to jest roztropność?

Roztropność jest to cnota, przez którą poznajemy, co czynić należy, aby podobać się Panu Bogu.

274. Co to jest sprawiedliwość?

Sprawiedliwość jest to cnota, która nas skłania, byśmy oddawali każdemu to, co mu się od nas należy.

275. Co to jest wstrzemięźliwość?

Wstrzemięźliwość jest to cnota, która nas skłania, byśmy poskrimali nasze namiętności, a w pożądaniach dozwolonych zachowali miarę.

276. Co to jest męstwo?

Męstwo jest to cnota, która daje nam siłę do zwyciężania wszelkich przeciwności w dążeniu do dobrego.

Pokornym jest, kto uznaje, że we wszystkim od Pana Boga zależy i każdego bliźniego szanuje.

Szczodrobliwym jest, kto bliźniego chętnie wspomaga swym mieniem.

Czystym jest, kto zachowuje skromność i wstydlivość w myślach, słowach i uczynkach.

Życzliwym jest, kto wyświadcza przysługi bliźniemu, cieszy się z jego powodzenia i współczuje w jego nieszczęściu.

Umiarkowanym jest, kto zachowuje miarę w jedzeniu i piciu.

Łagodnym jest, kto w przykrościach zachowuje spokój ducha i przebacza doznane krzywdy.

Pilnym jest, kto chętnie i starannie wypełnia swoje obowiązki.

Cnoty obyczajowe udoskonalają nas i sprowadzają błogosławieństwo Boże.

Zapewnia nas o tym P. Jezus w ośmiu błogosławieństwach:

1. Błogosławieni ubodzy duchem, albowiem ich jest królestwo niebieskie.
2. Błogosławieni cisi, albowiem oni posiędą ziemię.
3. Błogosławieni, którzy płaczą, albowiem oni będą pocieszeni.
4. Błogosławieni, którzy łakną i pragną sprawiedliwości, albowiem oni będą nasyceni.
5. Błogosławieni miłosierni, albowiem oni miłosierdzia dostąpią.
6. Błogosławieni czystego serca, albowiem oni Boga oglądać będą.
7. Błogosławieni pokój czyniący, albowiem oni nazwani będą synami Bożymi.
8. Błogosławieni, którzy cierpią prześladowania dla sprawiedliwości, albowiem ich jest królestwo niebieskie. (Mat. 5, 3—10).

Ubodzy duchem są biedni, którzy ubóstwo swoje znoszą cierpliwie i bogaci, którzy nie przywiązują serca swego do majątku lub wyrzekają się go z miłości ku Panu Bogu. (Św. Franciszek z Assyżu).

Cisi panują nad swoim gniewem i chęcią zemsty nawet wtenczas, kiedy się im krzywda dzieje. (Dawid wobec Saula).

Płaczącymi nazywa P. Jezus tych, którzy opłakują swoje grzechy. (Maria Magdalena).

Łaknie i pragnie sprawiedliwości, kto usilnie dąży do tego, aby być coraz doskonalszym. (Św. Józef).

Miłosierni współczują z cierpiącymi i starają się im pomóc. (Brat Albert).

- Czystego serca są ci, którzy serca swego nie plamią grzechem ciężkim, a zwłaszcza nieczystym. (Św. Stanisław Kostka, Św. Teresa).

Pokój czyniący jest ten, kto sam nie zakłóca pokoju, a zapalczywość innych stara się uspokoić, (Abraham).

Kto cierpi prześladowania dlatego, że służy Panu Bogu i według przykazań Boskich postępuje, ten cierpi dla sprawiedliwości. (Apostołowie, święci Męczennicy).

4. Bądź doskonałym

Kto zachowuje przykazania i spełnia dobre uczynki jest dobrym chrześcijaninem. Doskonały zaś chrześcijanin naśladuje Pana Jezusa i wypełnia swe obowiązki z miłości ku Panu Bogu.

„Miejcie miłość, która jest związką doskonałości“.
(Kol 3, 14).

277. Dlaczego powinniśmy dążyć do doskonałości?

Powinniśmy dążyć do doskonałości, ponieważ P. Jezus powiedział:

„Bądźcie tedy doskonali, jako i Ojciec wasz niebieski jest doskonały“. (Mat. 5, 48).

W każdym stanie i w każdym zawodzie winien człowiek dążyć do doskonałości i stać się doskonałym. Trzeba tylko używać środków wiodących do doskonałości z taką pilnością, jak to czynili święci. Takimi środkami są: sumienne wypełnianie obowiązków swego stanu, unikanie grzechów powszednich, wierność w małych rzeczach, pokonywanie miłości własnej i chęci dogadzania sobie, częste przystępowanie do Komunii św., gorliwość w modlitwie i w ćwiczeniach duchownych. W dążeniu do doskonałości pomagają nam kościelne bractwa i sodalicje.

Bractwa są to stowarzyszenia religijne, zatwierdzone przez Kościół św. na to, aby ich członkowie pomagali sobie w pracy nad zbawieniem duszy, pełnili uczynki miłosierdzia i przyczyniali się do uświetnienia nabożeństw. Np. bractwo Najśw. Sakramentu, Najśw. Serca Pana Jezusa, Apostolstwo Modlitwy, Straż Honorowa Najśw. Serca Pana Jezusa, Bractwo Różanca św. i wiele innych.

Oprócz bractw, do których należą zwykle ludzie dorośli, istnieją Stowarzyszenia religijne dla młodzieży np. Krucjata eucharystyczna, Sodalicja Mariańska i inne.

Stolica Apostolska ubogaciła bractwa i sodalicje licznymi przywilejami i odpustami. Kto nie wypełnia obowiązków brackich lub sodalicyjnych, przez to grzechu nie popełnia, ale nie zyskuje łask i odpustów. Kościół św. zaleca bractwa i inne stowarzyszenia religijne, ponieważ one pobudzają wiernych do modlitwy, do wykonywania dobrych uczynków i do częstego przyjmowania Komunii św. a przez to prowadzą do doskonałości chrześcijańskiej.

278. Co P. Jezus zalecił tym, którzy dążą do wyższej doskonałości?

Tym, którzy dążą do wyższej doskonałości P. Jezus zalecił:

- a) dobrowolne ubóstwo,
- b) doząonną czystość,
- c) zupełne posłuszeństwo.

Są to t. zw. rady Ewangeliczne.

„Jeżeli chcesz być doskonałym, idź sprzedaj co masz i daj ubogim, a będziesz miał skarb w niebie“. (Mat. 19, 17—21).

„A którzy są Chrystusowi, ciało swoje ukrzyżowali z namiętnościami i pożądliwościami“. (Gal. 5, 24).

Zakonnicy i zakonnice obowiązują się ślubami wypełnić te trzy rady Ewangeliczne i w ten sposób dążyć do doskonałości.

Oprócz zakonów męskich i żeńskich istnieje t. zw. trzeci zakon dla ludzi świeckich, którzy na wzór ludzi zakonnych pragną dążyć do doskonałości.

5. Unikaj złego

Prawdziwym złem jest to, co się nie zgadza z wolą Bożą czyli grzech.

279. Co to jest grzech?

Grzech jest to świadome i dobrowolne przekroczenie przykazania Boskiego lub kościelnego.

Świadomie przekracza przykazanie, kto wie, że to co czyni jest złem.

Dobrowolnie przekracza przykazanie, kto chce źle czynić. Grzech popełnia się:

1. myślą, mową, pożądaniem i uczynkiem,
2. zaniedbaniem dobrego, do którego jesteśmy obowiązani.

To co nas pobudza i skłania do grzechu nazywamy pokusą. Pokusa nie jest grzechem, grzech popełnia dopiero ten, kto ulega pokusie zamiast się jej oprzeć.

280. Skąd pochodzą pokusy?

Pokusy pochodzą:

1. z naszych złych skłonności,
2. od świata czyli od złych ludzi,
3. od czarta.

„Zmysł bowiem i myśl serca człowieczego skłonne są do złego od młodości jego“. (1 Mojż. 8, 21).

„Złych ludzi nazywa P. Jezus światem“, ponieważ miłują tylko dobra tego świata a sprzeciwiają się Panu Jezusowi i Jego nauce.

„Jeśli was świat nienawidzi, wiedzcie, że Mnie pierwej, niż was nienawidził. Gdybyście byli ze świata, świat miłowałby, co jest jego“. (Jan 15, 18—19).

„Przeciwnik wasz diabeł, jako lew ryczący krąży, szukając kogoby pożarł“. (1 Piotr. 5, 8).

Pokusy powinniśmy natychmiast zwalczać i prosić Pana Boga o pomoc.

P. Jezus upomina nas: „Czuwajcie, a módlcie się, abyście nie weszli w pokusę“. (Mat. 26, 41).

„Nie idź za żądzą serca swego“. (Syr. 5, 2).

„Synu mój, jeśli cię nęcił grzesznicy, nie pozwalaj im“. (Przyp. 1, 10).

„Opierajcie się diabłu, a uciecze od was“. (Jak. 4, 7).

P. Bóg dopuszcza pokusy na nas, abyśmy byli pokornymi i czujnymi, a także dlatego, aby nas doświadczyć i pomnożyć nasze zasługi.

„Błogosławiony mąż, który wytrwa w pokusie, bo gdy będzie doświadczony, otrzyma koronę chwaty“. (Jak. 1, 12).

Wiele jest w nas złych skłonności; jeżeli ich nie zwalczamy, stają się one źródłem wielu różnych grzechów. Szczególnie niebezpieczne są te złe skłonności (pożądliwości), które najczęściej do grzechu doprowadzają.

„Albowiem wszystko, co jest na świecie jest pożądliwość ciała i pożądliwość oczu i pycha żywota“. (I Jan 2, 16).

Kto tym złym skłonnościom ulega, popełnia grzechy, które nazywamy grzechami głównymi, bo są źródłem innych grzechów.

Jest ich siedem:

1. pycha,
2. chciwość,
3. nieczystość,
4. zazdrość,
5. nieumiarkowanie w jedzeniu i piciu,
6. gniew,
7. lenistwo.

P y c h ą grzeszy, kto nie uznaje nad sobą Pana Boga, siebie przecenia, a bliźnimi pogardza.

C h c i w o ś c i ą grzeszy, kto nadmiernie ubiega się o majątek, a dla bliźniego nie ma litości.

N i e c z y s t o ś c i ą grzeszy, kto myśli, pożąda, mówi lub czyni to, co obraża wstydlivość.

Z a z d r o ś c i ą grzeszy, kto smuci się z powodzenia bliźniego, a cieszy się z jego nieszczęścia.

Nieumiarowaniem w jedzeniu i picciu grzeszy, kto nadmiernie je lub pije ze szkodą dla zdrowia.
Gniewem grzeszy, kto gwałtownie i niesłusznie unosi się złością i pragnie się zemścić.
Lenistwem grzeszy, kto z niechęci do pracy i trudów zaniedbuje swoje obowiązki.

281. Jakie rozróżniamy grzechy?

Rozróżniamy: grzechy lekkie czyli powszednie i grzechy ciężkie czyli śmiertelne.

P. Jezus porównuje niektóre grzechy do żdźbła, inne do belki, jedno do komara, inne do wielbłąda. (Mat. 7, 3, 23, 24).

282. Kto popełnia grzech powszedni?

Grzech powszedni popełnia:

1. **kto przekracza przykazanie Boskie lub kościelne w rzeczy mniej ważnej,**
2. **kto przekracza je wprawdzie w rzeczy ważnej, ale nie zupełnie świadomie lub niezupełnie dobrowolnie.**

Grzechy powszednie nie pozbawiają duszy łaski uświęcającej.

283. Dlaczego powinniśmy unikać grzechów powszednich?

Powinniśmy unikać grzechów powszednich, ponieważ:

1. **są obrazą Pana Boga,**
2. **pozbawiają nas wielu łask,**
3. **sprowadzają kary na ziemi lub w czyśćcu,**
4. **przytępiają głos sumienia i z czasem prowadzą do ciężkich upadków.**

„Kto gardzi małymi rzeczami, pomалу upadnie“. (Syr. 19, 1).

284. Kto popełnia grzech śmiertelny?

Grzech śmiertelny popełnia, kto przekracza przykazania Boskie lub kościelne:

1. **w rzeczy ważnej,**
2. **świadomie czyli z poznaniem złego,**
3. **całkiem dobrowolnie.**

Grzech śmiertelny jest prawdziwym i największym złem, ponieważ jest ciężką obrazą Pana Boga i sprowadza na człowieka największe nieszczęścia.

285. Dlaczego grzech śmiertelny jest ciężką obrazą Pana Boga?

Grzech śmiertelny jest ciężką obrazą Pana Boga, ponieważ jest:

1. nieposuszeństwem względem Najwyższego Pana,
2. niewdzięcznością względem Najlepszego Ojca,
3. zlekceważeniem Męki i Śmierci Pana Jezusa.

286. Jakie nieszczęścia sprowadza na człowieka grzech śmiertelny?

Grzech śmiertelny:

1. odbiera duszy łaskę uświęcającą i wszystkie zasługi na niebo,
2. czyni grzesznika niezdolnym do nabywania nowych zasług,
3. sprowadza wyrzuty sumienia i wiele nieszczęść na ziemi, a po śmierci karę wieczną.

„Masz imię, że żyjesz, ale jesteś umarły“. (Obj. 3, 1).

„Ci, którzy czynią grzech i nieprawość, nieprzyjaciółmi są duszy swojej“. (Tob. 12, 10).

Jak karygodny jest grzech śmiertelny i jak bolesne są jego skutki, poznajemy także ze strasznej kary, jaka spotkała aniołów i pierwszych rodziców, oraz z męki Pana Jezusa.

Kto popełnia często ten sam grzech, przyzwyczajają się do niego. Takie przyzwyczajenie do złego nazywamy nałogiem. Kto uporczywie trwa w nałogach, ten grzeszy przeciw Duchowi Świętemu, ponieważ nie słucha zbawienych napomnień, rozmyślnie nie poprawia się i przez to gotuje sobie wieczne potępienie.

„Przez wszystkie dni żywota twego miej na pamięci Boga i strzeż się, abyś kiedyś na grzech nie przyzwolił“. (Tob. 4, 6).

CZĘŚĆ IV.

O łasce Boskiej i Sakramentach świętych

ROZDZIAŁ I

O łasce Boskiej

Nikt o własnych tylko siłach zbawić się nie może. Do zbawienia konieczna jest pomoc Boża, którą nazywamy łaską Bożą.

P. Jezus powiedział: „*Beze Mnie nic uczynić nie możecie*“. (Jan 15, 5).

287. Co to jest łaska Boska?
Łaska Boska jest to dar nadnaturalny, którego P. Bóg udziela nam do zbawienia.

(Porównaj co o darach naturalnych i nadnaturalnych powiedziano przy pytaniach 37, 38, 39).

Łaska Boska jest darem nadnaturalnym, gdyż udziela sił i zdolności do naszego uświęcenia, którego samymi tylko siłami naturalnymi osiągnąć nie możemy.

288. Kto nam wysłużył łaskę Boską?
Łaskę Boską wysłużył nam P. Jezus.
„*Łaska i prawda stała się przez Jezusa Chrystusa*“, (Jan 1, 17).
289. Jakiej łaski udziela nam P. Bóg do zbawienia?
Do zbawienia udziela nam P. Bóg łaski uczynkowej i uświęcającej.

1. Łaska uczynkowa

290. Co to jest łaska uczynkowa?
Łaska uczynkowa jest to pomoc Boża do pełnienia dobrych czynków potrzebnych do zbawienia.

299. W jaki sposób P. Bóg pomaga nam przez łaskę uczynkową?
 P. Bóg pomaga nam przez łaskę uczynkową w ten sposób, że:
1. oświeca nasz rozum, abyśmy poznali co jest dobre.
 2. pobudza i umacnia naszą wolę, abyśmy to dobre chcieli i wykonali,
 3. nadaje uczynom naszym wartość nadnaturalną.
 „Bóg jest, który sprawuje w nas i chce i wykonać według dobrej woli“. (Filip 2, 13).
292. Komu łaska uczynkowa jest koniecznie potrzebna?
 Łaska uczynkowa jest koniecznie potrzebna wszystkim bez wyjątku grzesznikom, aby mogli się nawrócić, sprawiedliwym zaś, aby mogli pełnić uczynki zbawienne i wytrwać w dobrym.
 P. Bóg udziela każdemu człowiekowi tyle łask uczynkowych, ile mu potrzeba do zbawienia, albowiem P. Bóg chce „aby wszyscy ludzie byli zbawieni“. (I. Tym. 2, 4).
293. Co musimy czynić, abyśmy przy pomocy łaski Bożej mogli się zbawić?
 Abyśmy mogli się zbawić, musimy z łaską Bożą współpracować, a więc czynić to, do czego nas łaska skłania.

2. Łaska uświęcająca

Jak dusza daje ciału życie naturalne, tak łaska uświęcająca daje duszy życie nadnaturalne.

294. Co to jest łaska uświęcająca?
 Łaska uświęcająca jest to dar Boży, który daje nam życie nadnaturalne i czyni nas dziećmi Bożymi.
295. Co sprawia łaska uświęcająca?
 Łaska uświęcająca:
1. oczyszcza nas z grzechów,
 2. daje godność dziecka Bożego i prawo do nieba,
 3. uzdalnia do spełniania uczynków, zasługujących na nagrodę w niebie.
 „Patrzcie jaką miłość dał nam Ojciec, iż nazwani jesteśmy synami Bożymi i jesteśmy“. (I Jan 3, 1).
- P. Jezus porównuje łaskę uświęcającą raz z szatą godową, kiedy indziej z siłą żywotną, którą gałązka winna czerpie ze swego pnia.
 „Jam jest szczerp winny, wyście latorośle, kto mieszka we Mnie, a Ja w nim, ten wiele owoców przynosi“. (Jan 15, 5).

296. Kiedy po raz pierwszy otrzymaliśmy łaskę uświęcającą?
Łaskę uświęcającą otrzymaliśmy po raz pierwszy w Sakramencie Chrztu św.
 Łaska uświęcająca jest największym skarbem człowieka, dlatego powinniśmy się usilnie starać, by jej nie tylko nigdy nie stracić, ale ją ustawicznie pomnażać.
„Ta jest wola Boża, uświęcenie wasze“. (1 Tess. 4, 3).
297. Przez co pomnaża się w nas łaska uświęcająca?
Łaska uświęcająca pomnaża się w nas przez przyjmowanie Sakramentów św. i spełnianie dobrych uczynków.
„Kto sprawiedliwy jest, niech się jeszcze sprawiedliwia, a święty, niech się jeszcze uświęca“. (Ob. 22, 11).
298. Kiedy człowiek traci łaskę uświęcającą?
Człowiek traci łaskę uświęcającą, gdy popełnia grzech śmiertelny.
299. Przez co można odzyskać łaskę uświęcającą?
Łaskę uświęcającą można odzyskać:
 1. przez Sakrament Pokuty,
 2. przez żal doskonały i miłość doskonałą.
 Źródłami łaski Boskiej są Sakramenta św.

ROZDZIAŁ II

○ Sakramentach świętych

A. SAKRAMENTA ŚWIĘTE W OGÓLNOŚCI

Łaska jest darem niewidzialnym. Do jej udzielenia P. Jezus ustanowił widzialne znaki, które nazywamy Sakramentami.

300. Co to jest Sakrament?
Sakrament jest to znak widzialny, który z ustanowienia Pana Jezusa daje nam łaskę Boską.
301. Co należy do istoty Sakramentu?
 Do istoty Sakramentu należy:
 1. ustanowienie przez Pana Jezusa,
 2. znak widzialny,
 3. łaska Boska.
302. Ile Sakramentów św. ustanowił P. Jezus?
P. Jezus ustanowił siedem Sakramentów św.:
 1. Chrztę,
 2. Bierzmowanie,

3. Sakrament Ołtarza,
4. Pokutę,
5. Ostatnie namaszczenie,
6. Kapłaństwo,
7. Małżeństwo.

Chrzest i Pokutę nazywamy Sakramentami umarłych, a inne Sakramenta Sakramentami żywych. Chrzest i Pokuta udzielają bowiem łaski uświęcającej, czyli dają nam życie Boże, a inne Sakramenta to życie Boże w nas pomnażają.

Nadto każdy Sakrament udziela osobnych łask, które nazywamy sakramentalnymi.

303. Jak powinniśmy przyjmować Sakramenta św.?
Powinniśmy przyjmować Sakramenta św. godnie czyli z należyłym przygotowaniem.
 Kto przyjmuje Sakrament niegodnie, popełnia świętokradztwo?

304. Które Sakramenta można raz tylko w życiu przyjąć?
Chrzest, Bierzmowanie i Kapłaństwo można tylko raz w życiu przyjąć.

Każdy z tych trzech Sakramentów wyciska na duszy niezatarte znamię sakramentalne: Chrzest — znamię chrześcijanina, Bierzmowanie — znamię żołnierza, a Kapłaństwo — znamię kapłana Chrystusowego.

Do znaków, ustanowionych przez Pana Jezusa, Kościół dodał przy udzielaniu Sakramentów modlitwy i czynności, które nazywamy obrzędami sakramentalnymi. Obrzędy te wskazują, jakie łaski otrzymujemy w Sakramentach św. i pobudzają nas do pobożności.

B. SAKRAMENTA ŚWIĘTE W SZCZEGÓLNOŚCI

1. Sakrament Chrztu

Wyraz chrzest przypomina Imię „Chrystus”. Przez chrzest stajemy się chrześcijanami.

305. Co to jest Chrzest?
Chrzest jest to pierwszy i najpotrzebniejszy Sakrament, w którym człowiek przez polanie wodą i słowa: „Ja ciebie chrzczę w Imię Ojca i Syna i Ducha Świętego” otrzymuje życie nadnaturalne dziecka Bożego.
 Chrzest jest pierwszym Sakramentem, ponieważ rozpoczyna w nas życie Boże i dlatego przed chrztem nie można ważnie przyjąć innego Sakramentu.

Chrzest jest najpotrzebniejszym Sakramentem, gdyż bez tego Sakramentu nie można osiągnąć zbawienia.

„Jeśli się kto nie odrodzi z wody i z Ducha Świętego, nie może wejść do królestwa niebieskiego“. (Jan 3, 5).

Dzieci powinny być ochrzczone w najbliższych dniach po urodzeniu; grzeszą więc rodzice, którzy nie spełniają tego obowiązku.

Kto nie ma możliwości przyjąć Sakramentu Chrztu, może się zbawić przez chrzest krwi albo chrzest pragnienia.

Chrztem krwi nazywamy śmierć męczeńską, poniesioną za Chrystusa Pana. Chrztem pragnienia nazywamy szczere pragnienie przyjęcia Chrztu św., lub wypełnienia wszystkiego co P. Bóg ustanowił dla zbawienia, połączone z żalem doskonałym za grzechy.

306. Którymi słowami ustanowił P. Jezus Sakrament Chrztu świętego?

Pan Jezus ustanowił Sakrament Chrztu św. słowami:

„Idąc tedy nauczajcie wszystkie narody, chrzcząc je w Imię Ojca i Syna i Ducha Świętego“. (Mat. 28, 19).

307. Kto może udzielać Chrztu św.?

Chrztu św. udzielać może miejscowy proboszcz, lub w jego zastępstwie inny kapłan, a w nagłej potrzebie każdy człowiek.

308. Do czego obowiązany jest ten, kto chrzci?

Ten, kto chrzci jest obowiązany:

1. mieć szczerzy zamiar ochrzcić, czyli uczynić to, co Kościół św. czyni,
2. połać wodą głowę chrzestnika i mówić równocześnie: „ja ciebie chrzczę w Imię Ojca i Syna i Ducha Świętego“.

Przy Chrzcie św. używa kapłan wody chrzcielnej, którą się święci w Wielką Sobotę i w sobotę przed Zielonymi Świątkami.

W nagłej potrzebie można chrzcić zwykłą wodą. Należy jednak uzupełnić obrzędy ustanowione przez Kościół św., gdy to będzie możliwe.

309. Których łask udziela Chrzest św.?

Chrzest św. udziela następujących łask:

1. oczyszcza duszę z grzechu pierworodnego i udziela jej łaski uświęcającej,
2. wyciska na duszy niezatarte znamię dziecka Bożego,
3. czyni nas członkami Kościoła katolickiego,
4. obdarza szczególnymi łaskami, abyśmy mogli żyć po chrześcijańsku.

Gdy człowiek dorosły przyjmuje Chrzest św., wówczas otrzymuje odpuszczenie nie tylko grzechu pierworodnego, ale także wszystkich grzechów osobistych przed chrztem popełnionych, oraz odpuszczenie wszystkich kar za grzechy.

Przed Chrztem św. musi jednak poznać główne prawdy wiary, a przy Chrzcie św. wzbudzić żal za grzechy, oraz złożyć przyrzeczenia i wyznanie wiary.

W imieniu niemowląt przyrzeczenia i wyznanie wiary składają rodzice chrzestni.

Rodzice chrzestni powinni być dobrymi katolikami, ponieważ w razie potrzeby mają obowiązek dbać o religijne wychowanie dziecka i świecić mu zawsze dobrym przykładem.

310. Jakie przyrzeczenia złożyliśmy na Chrzcie św.?

Na Chrzcie św. złożyliśmy następujące przyrzeczenia:

1. wyrzekliśmy się złego ducha, jego pychy i wszelkich spraw jego,
2. przyrzekliśmy uznawać za prawdę wszystko, czego naucza Kościół św.,
3. przyobiecaliśmy żyć według wiary św. aż do śmierci.

Te przyrzeczenia powinniśmy nieraz odmawiać i zawsze sumiennie wypełniać.

Najważniejsze obrzędy przy Chrzcie św.

A. Przed Chrztem św.

1. Chrzestnik otrzymuje imię Świętego, który będzie jego patronem czyli opiekunem i wzorem do naśladowania przez całe życie.
2. Kapłan: trzykrotnie tchnie na twarz chrzestnika mówiąc: „Odejdź od niego ducha nieczysty i daj miejsce Duchowi Świętemu Poczyszycielowi”.
3. Znaczą krzyżem św. czoło i pierś chrzestnika na znak, że powinien on należeć do Chrystusa ukrzyżowanego.
4. Podaje chrzestnikowi do ust szczyptę święconej soli na znak, że Chrzest ma go zachować od zepsucia grzechu i obudzić w nim zamiłowanie do cnoty.
5. Prowadzi do chrzcielnicy odmawiając wspólnie z rodzicami chrzestnymi Skład Apostolski i Modlitwę Pańską.
6. Dotyka uszu ! nosa chrzestnika podobnie jak to uczynił Pan Jezus przy uzdrowieniu głuchoniemego i mówi: „Elfeta” to jest. „otwórz się” na znak, że chrzestnik ma być gotowy na przyjęcie prawdy Bożej.
7. Następnie chrzestnik wyrzeka się złego ducha.
8. Kapłan namaszcza olejem katechumenów piersi i plecy chrzestnika na znak, że przez chrzest otrzymuje łaskę do zwyciężenia pokus i wypełnienia przykazań Bożych.
9. Chrzestnik składa wyznanie wiary.

B. Przy Chrzcie św.

Kapłan polewa trzykrotnie w kształcie krzyża głowę chrzestnika wodą chrzcielną i mówi równocześnie: „N. ja ciebie chrzczę w Imię Ojca i Syna i Ducha Świętego”.

Podczas tego obrzędu rodzice chrzestni trzymają chrzestnika lub kładą na niego rękę na znak, że przyjmują obowiązki rodziców chrzestnych. Od tej chwili wchodzą w duchowe powinowactwo z chrzestnikiem.

C. Po Chrzcie św.

1. Kapłan namaszcza chrzyżem św. wierzch głowy chrzestnika na znak, że stał się chrześcijaninem i został namaszczony łaską Ducha Świętego. Chrzyżmo św. jest mieszaniną oliwy i balsamu, które biskup święci w Wielki Czwartek podobnie jak olej katechumenów i olej chorych.
 2. Kapłan kładzie na chrzestnika białą szatę mówiąc: „Przyjmij szatę białą i zanieś ją nieskałaną na sąd Pana naszego Jezusa Chrystusa, abyś miał żywot wieczny”. Amen.
 3. Następnie wręcza zapaloną świecę jako znak wiary i dobrych obyczajów, mówiąc: „Bierz tę świecę gorejącą i zachowaj bez nagany Chrzest twój, zachowaj przykazania Boże, abyś, gdy przyjdzie Pan na gody, mógł wyjść na Jego spotkanie wspólnie ze wszystkimi Świętymi w przybytku niebieskim i żył na wieki wieków”. Amen.
 4. Na końcu żegna chrzestnika życzeniem pokoju: „Idź w pokoju i Pan niech będzie z tobą”.
- Akt Chrztu św. zapisuje się do księgi parafialnej.

2. Sakrament Bierzmowania

Wyraz bierzmowanie znaczy umocnienie. Papież św. Melchizedech mówi: „Chrzest obmywa nas i oczyszcza, bierzmowanie zaś uzbraja przeciwko nieprzyjaciolom duszy naszej”.

311. Co to jest Bierzmowanie?

Bierzmowanie jest to Sakrament, w którym chrześcijanin przez włożenie rąk, namaszczenie chrzyżem św. i słowa biskupa otrzymuje umocnienie Ducha Świętego, aby wiarę swoją mężnie wyznawał, bronił jej i według niej żył.

312. Skąd wiemy, że Pan Jezus ustanowił Sakrament Bierzmowania?

O tym, że P. Jezus ustanowił Sakrament Bierzmowania wiemy:

1. z Pisma św.,
2. z nieprzerwanej tradycji Kościoła św.

W Dziejach Apostolskich czytamy, że św. Piotr i św. Jan bierzmowali w Samarii, a św. Paweł bierzmował w Efezie.

„Piotr i Jan modlili się nad ochrzczoneymi i wkładali na nich ręce i otrzymywali Ducha Świętego“. Dz. Ap. 8, 17).

„A gdy na nich włożył ręce Paweł, zstąpił na nich Duch Święty“. (Dz. Ap. 19, 6).

Za przykładem Apostołów Biskupi jako ich następcy zawsze udzielali Sakramentu Bierzmowania, o czym świadczą dzieła pierwszych Ojców i Pisarzy Kościoła św. „Sakrament Chryżma jest równie święty jak Chrzcst”. (Św. Augustyn ł 430).

313. Kto udziela Sakramentu Bierzmowania?
Sakramentu Bierzmowania udziela biskup, a z upoważnienia papieża może go udzielić także kapłan.
314. W jaki sposób biskup udziela Sakramentu Bierzmowania.
Biskup udziela Sakramentu Bierzmowania w następujący sposób: kładzie rękę na głowie bierzmowanego, namaszcza go chrzyzmem św. i mówi: „Znacę cię znakiem krzyża i umacniam cię chrzyzmem zbawienia w Imię Ojca i Syna i Ducha Świętego”. Amen.
315. Których łask udziela Bierzmowanie?
Bierzmowanie udziela następujących łask:
1. pomnaża łaskę uświęcającą,
 2. wyciska na duszy niezatarte znamię wyznawcy Chrystusowego,
 3. obdarza szczególnymi łaskami Ducha Świętego, abyśmy wiarę naszą mężnie wyznawali, według niej żyli i bronili jej.
- Sakrament bierzmowania nie jest koniecznie do zbawienia potrzebny, jednak kto przez niedbalstwo tego Sakramentu nie przyjmuje, pozbawia się wielu łask potrzebnych do życia według wiary i zbawienia. Sakrament ten bowiem umacnia wiernych w życiu według wiary.
316. Jak należy przygotować się do przyjęcia Sakramentu Bierzmowania?
Do przyjęcia Sakramentu Bierzmowania należy się przygotować w następujący sposób:
1. poznać najważniejsze prawdy wiary, a szczególnie odnoszące się do Sakramentu Bierzmowania,
 2. być w stanie łaski uświęcającej,
 3. modlić się do Ducha Świętego.
- Kto przyjmuje Bierzmowanie w stanie grzechu śmiertelnego, popełnia świętokradztwo.
- Najważniejsze obrzędy Sakramentu Bierzmowania.**
Biskup:
1. wznosi ręce nad przystępującymi do tego Sakramentu i prosi dla nich o siedem darów Ducha Świętego.
 2. kładzie bierzmowanemu rękę na głowę i czyniąc na jego czole chrzyzmem św. znak krzyża mówi: „Znacę cię znakiem krzyża i umacniam cię chrzyzmem zbawienia w Imię Ojca i Syna i Ducha Świętego”. Amen.

3. dotyka jego policzka mówiąc: „Pokój z tobą”.
 4. modli się nad bierzmowanymi i udziela im błogosławieństwa.
 Włożenie rąk oznacza, że Duch Święty zstępuje na bierzmowanego i bierze go w swoją opiekę.

Chryżmo św. jest mieszaniną oliwy i balsamu.
 Oliwa oznacza łaskę umocnienia, którą Duch Święty daje bierzmowanemu, aby mężnie walczył z nieprzyjaciółmi zbawienia.
 Balsam oznacza łaskę, którą bierzmowany otrzymuje od Ducha Świętego, aby mógł żyć cnotliwie i tak stać się miłym Bogu i ludziom.
 Znak krzyża św. na czole oznacza, że bierzmowany powinien mężnie wyznawać wiarę św.

Dotknięcie policzka jest jakby pasowaniem na rycerza Chrystusowego i przypomina obowiązek znoszenia cierpień dla Boskiego Wodza. Kościół wymaga, aby przy bierzmowaniu był obecny świadek, który powinien wspierać bierzmowanego w walce ze złem i dawać mu przykład życia cnotliwego. Na znak, że tego obowiązku się podejmuje, kładzie świadek prawą rękę na prawym ramieniu bierzmowanego a przez to wchodzi z nim w powinowactwo duchowe. Świadkiem może być katolik, bierzmowany, mężczyzna dla mężczyzny, dla niewiasty — niewiasta.

Rodzice nie mogą być świadkami swoim dzieciom, a bez pozwolenia biskupa nie mogą tej przysługi oddać kapłani, ani też rodzice chrześni swoim chrześnikom

Przez bierzmowanie stałeś się wyznawcą Chrystusowym, wyznawaj więc mężnie wiarę św. „i nie wstydz się świadectwa Pana naszego”.
 (II. Tym. 1. 8).

3. Sakrament Ołtarza

Ze wszystkich Sakramentów najświętszym i w łaski najobfitszym jest Sakrament Ołtarza, ponieważ w nim jest obecny Sam P. Jezus, źródło wszelkiej łaski i świętości. Sakrament ten nazywamy Sakramentem Ołtarza, bo się go sprawuje i przechowuje na ołtarzu.

Sakrament Ołtarza ma jeszcze inne nazwy jak: Najświętszy Sakrament, Ciało i Krew Pańska, Przenajświętsza Hostia, Chleb Anielski, Eucharystia, Sakrament miłości.

317. Co to jest Sakrament Ołtarza?

Sakrament Ołtarza jest to prawdziwe Ciało i prawdziwa Krew Pana Jezusa pod postaciami chleba i wina.

318. Kiedy P. Jezus obiecał ustanowić Najśw. Sakrament?

Po cudownym rozmnożeniu chleba P. Jezus obiecał ustanowić Najśw. Sakrament.

319. Którymi słowami P. Jezus obiecał ustanowić Najśw. Sakrament?

P. Jezus obiecał ustanowić Najśw. Sakrament tymi słowami:

„Jam jest Chleb żywy, który z nieba zstąpił; jeśli kto pożywać będzie tego chleba, żyć będzie na wieki, a chleb, który Ja dam, jest ciało Moje na żywot świata...” (Jan 6, 51—52).

320. Kiedy P. Jezus ustanowił Najśw. Sakrament?
P. Jezus ustanowił Najśw. Sakrament podczas Ostatniej Wieczerzy w Wielki Czwartek.
321. W jaki sposób P. Jezus ustanowił Najśw. Sakrament?
P. Jezus ustanowił Najśw. Sakrament w następujący sposób:
1. wziął chleb, błogosławił go, łamał i dawał uczniom swoim i rzekł:
„Bierzcie i jedzcie, to jest Ciało Moje“,
 2. potem wziął kielich z winem i rzekł:
„Pijcie z tego wszyscy, albowiem ten jest kielich Krwi Mojej“,
 3. rozkazał apostołom:
„To czyńcie na Moją pamiątkę“.
322. Co P. Jezus sprawił słowami: *„To jest Ciało Moje“*?
Słowami: „To jest Ciało Moje“, P. Jezus przemienił chleb w Ciało Swoje.
323. Co P. Jezus sprawił słowami: *„To jest Krew moja“*?
Słowami: „To jest Krew Moja“, P. Jezus przemienił wino w Krew Swoją.
- Z chleba i wina pozostały tylko postacie, t. zn. wielkość, kształt, barwa, smak i zapach.
 Zarówno pod postacią chleba jak i pod postacią wina nawet pod najmniejszą ich cząstką, obecny jest P. Jezus cały, żywy i niepodzielny.
 P. Jezus tak długo jest obecny pod postaciami chleba i wina, jak długo te postacie nie ulegną zniszczeniu.
324. Co P. Jezus sprawił słowami: *„To czyńcie na Moją pamiątkę“*?
Słowami: „To czyńcie na Moją pamiątkę“, P. Jezus udzielił apostołom władzy kapłańskiej, aby mogli przemieniać chleb w Jego Ciało, a wino w Jego Krew.
325. Na kogo od apostołów przeszła władza przemieniania chleba i wina w Ciało i Krew Pana Jezusa?
Władza przemieniania chleba i wina w Ciało i Krew Pana Jezusa przeszła od apostołów na biskupów i kapłanów.
 Biskupi i kapłani przemieniają chleb i wino w Ciało i Krew Pana Jezusa we Mszy św., gdy wymawiają nad chlebem: *„To jest Ciało Moje“*, a nad winem: *„To jest Krew Moja“*.
 Tę cudowną przemianę nazywamy „Przeistoczeniem“.

326. W jakim celu P. Jezus ustanowił Sakrament Ołtarza?

P. Jezus ustanowił Sakrament Ołtarza:

1. aby we Mszy św. ofiarować się za nas,
2. aby w Komunii św. być naszym pokarmem,
3. aby pod postacią chleba przebywać wśród nas.

O Ofierze Mszy św.

Ludzie składali zawsze ofiary Panu Bogu, aby Go uznać za Swego Najwyższego Pana i oddać Mu cześć. W najdawniejszych czasach składali ofiary ojcowie rodzin, a później przeznaczeni do tego osobni ofiarnicy, czyli kapłani.

Jako ofiary składano to wszystko, co służyło ludziom do utrzymania życia np.: niektóre zwierzęta domowe (ofiary krwawe), płody ziemi, chleb i wino (ofiary bezkrwawe).

Dary te ludzie ofiarowali Panu Bogu w ten sposób, że je niszczyli np.: palili, rozlewali.

327. Co to jest ofiara?

Ofiara jest to dar widzialny, który Panu Bogu składamy i niszczymy lub przemieniamy, aby przez to Pana Boga uczcić i wyznać Panem wszelkiego stworzenia.

328. W jakim celu ludzie składali Panu Bogu ofiary?

Ludzie składali Panu Bogu ofiary aby:

1. Pana Boga uwielbiać (ofiara pochwalna),
2. Panu Bogu podziękować za otrzymane dary (ofiara dziękczynna),
3. prosić o łaski i dobrodziejstwa (ofiara błagalna),
4. przebłagać Go i wynagrodzić za popełnione grzechy (ofiara przebłagalna).

W Starym Testamencie P. Bóg określił przez Patriarchów, a zwłaszcza przez Mojżesza, rodzaj ofiar, czas i sposób składania. Ofiary te dlatego miały wartość i znaczenie, że wyobrażały ofiarę Nowego Testamentu.

329. Kto jest Ofiarą Nowego Testamentu?

Ofiarą Nowego Testamentu jest Sam P. Jezus, który przez śmierć na krzyżu ofiarował się za nas Swemu Ojcu Niebieskiemu.

330. Dlaczego P. Jezus przez Swoją śmierć na krzyżu jest prawdziwą ofiarą?

P. Jezus przez Swoją śmierć na krzyżu jest prawdziwą ofiarą, ponieważ jako najwyższy kapłan wyniszczył Samego Siebie, aby uwielbić Ojca Niebieskiego i zadośćuczynić za nasze grzechy.

331. Przez co ponawia się ofiara krzyżowa Pana Jezusa?
Ofiara krzyżowa Pana Jezusa ponawia się przez każdą Mszę św.

332. Co to jest Msza św.?

Msza św. jest to ofiara Nowego Zakonu, w której P. Jezus ofiaruje się pod postaciami chleba i wina Swemu Ojcu.

We Mszy św. powtarza się ta sama ofiara, którą P. Jezus złożył ze Siebie na krzyżu Bogu Ojcu. Różnica jest tylko w sposobie ofiarowania. Mianowicie na krzyżu P. Jezus ofiarował się w sposób krwawy, t. zn. rzeczywiście cierpiał i umarł; a we Mszy św. ofiaruje się pod postaciami chleba i wina w sposób bezkrwawy, t. zn. nie cierpi i nie umiera.

P. Jezus ofiaruje się we Mszy św., gdy przez kapłana osobno przemienia chleb w Ciało, a osobno wino w Krew Swoją. (Przeistoczenie). To podwójne przeistoczenie wyobraża śmierć Pana Jezusa na krzyżu.

Już w Starym Testamencie przepowiedział prorok Malachiasz Ofiarę Mszy św.:

„Nie mam upodobania w was, mówi Pan Zastępów i daru nie przyjmę z ręki waszej, bo od wschodu słońca aż do zachodu wielkie jest Imię Moje między narodami, a na każdym miejscu poświęcają i ofiarują Imieniu Memu ofiarę czystą“ (Mal. 1, 10—11).

Figurami Mszy św. w Starym Testamencie były ofiary bezkrwawe, a w szczególności ofiara Melchizedecha:

„Ty jesteś kapłanem na wieki według obrządku Melchizedecha“ (Ps. 109, 4).

333. W jaki sposób ustanowił P. Jezus ofiarę Mszy św. ?

P. Jezus ustanowił ofiarę Mszy św. w następujący sposób:

1. przy ostatniej wieczerzy wziął chleb, błogosławił go i dzięki czynił Ojcu Niebieskiemu (Ofiarowanie),
2. przemienił chleb w Ciało Swoje, a wino w Krew Swoją (Przeistoczenie),
3. dał apostołom do pożywania (Komunia św.),
4. rozkazał apostołom: „To czyńcie na Moją pamiątkę“.

334. W jakim celu ustanowił P. Jezus ofiarę Mszy św.?

W tym celu ustanowił P. Jezus ofiarę Mszy św.:

1. aby Bóg odbierał nieustającą, najdoskonalszą cześć,
2. abyśmy mogli być uczestnikami ofiary na krzyżu i korzystali z jej owoców.

„Jesteśmy uświęceni przez ofiarę Ciałą Jezusa Chrystusa raz na zawsze“ (Żyd. 10, 10).

Przez Mszę św. możemy osiągnąć łaski, które nam P. Jezus na krzyżu wysłużył np.: skruczę, darowanie kar doczesnych, błogosławieństwo dla duszy i ciała, pomoc dla dusz w czyśćcu cierpiących.

335. Komu składamy ofiarę Mszy św.?

Ofiarę Mszy św. składamy jedynie Panu Bogu.

We Mszy św. ku czci Najśw. Marii Panny, Aniołów i Świętych uwielbiamy również Pana Boga, prosząc Go, aby przez zasługi Świętych udzielił nam Swoich łask.

336. W jakim celu składamy ofiarę Mszy św.?

Ofiarę Mszy św. składamy w tym celu, aby:

1. oddać Panu Bogu najwyższą cześć,
2. podziękować Mu za otrzymane dobrodziejstwa,
3. prosić Go o potrzebne łaski,
4. przeprosić za grzechy.

337. Kto korzysta z ofiary Mszy św.?

Z ofiary Mszy św. korzystają wszyscy wierni: żywi i umarli.

Szczególniejszych zaś łask dostępują:

1. kapłan ofiarujący,
2. osoby, za które kapłan odprawia Mszę św.,
3. wierni, którzy pobożnie uczestniczą we Mszy św.

Uczestniczy pobożnie we Mszy św. ten, kto modli się i zwraca uwagę na ważniejsze jej części.

Msza św. składa się z części przygotowawczej zwanej Mszą katechumenów i z właściwej ofiary, zwanej Mszą wiernych.

Część przygotowawcza obejmuje modlitwy Kościoła i czytanie wyjątków Pisma św.

Właściwa ofiara obejmuje: Ofiarowanie,
Przeistoczenie,
Komunię św.

338. Co czyni kapłan w czasie Ofiarowania?

W czasie Ofiarowania kapłan ofiaruje Ojcu Przedwiecznemu chleb i wino i błogosławi je.

Wspólnie z kapłanem składaj w ofierze Panu Bogu te dary, ofiaruj samego siebie, swoje prace i cierpienia.

339. Co czyni kapłan w czasie Przeistoczenia?

W czasie Przeistoczenia kapłan przemienia chleb i wino w Ciało i Krew Pana Jezusa.

Po przeistoczeniu kapłan podnosi Najświętszą Hostię i kielich z Krwią Przenajśw., aby wierni oddali Panu Jezusowi najgłębszą cześć.

Powtarzaj wtedy za św. Tomaszem: „Pan mój i Bóg mój”.

340. Co czyni kapłan w czasie Komunii św.?

W czasie Komunii św. kapłan spożywa Ciało i Krew Pana Jezusa pod postaciami chleba i wina.

Kościół zachęca wiernych, aby za przykładem pierwszych chrześcijan przystępowali do Komunii św. w czasie Mszy św. Gdy nie przystępujesz do stołu Pańskiego, wzbudź sobie przynajmniej gorące pragnienie przyjęcia Pana Jezusa (Komunia duchowna).

Przybory do Mszy św.

Mszę św. odprawia kapłan na poświęconym przez biskupa ołtarzu, w którym znajdują się relikwie Świętych Męczenników. Na ołtarzu musi się znajdować:

1. krzyż (ofiara krzyżowa),
2. świece (P. Jezus światłością świata),
3. lniane obrusy.

Przy Mszy św. używa kapłan naczyń poświęconych: kielicha i pateny, modlitwy zaś czyta z księgi zwanej mszałem. Do Mszy św. przywdziewa kapłan następujące szaty liturgiczne:

1. humerał (oznacza skupienie),
2. albę (czystość sumienia),
3. pasek (umartwienie),
4. manipularz (prace kapłańskie),
5. stulę (władza kapłańska),
6. ornat (godność kapłańska).

Barwy szat liturgicznych:

1. **Biała** — oznacza niewinność i radość. Szat tej barwy używa się w czasie uroczystości ku czci Pana Jezusa, Matki Bożej, Aniołów i Świętych, którzy nie byli męczennikami.
2. **Czerwona** — barwa ognia i krwi — oznacza miłość. Szat tej barwy używa się w uroczystość Zesłania Ducha Świętego, Święta Męki Pańskiej i Świętych Męczenników.
3. **Zielona** — oznacza nadzieję chrześcijańską. Szat tej barwy używa się w niedziele po Trzech Królach i po Zielonych Świętach.
4. **Fioletowa** — oznacza pokorę i pokutę. Szat tej barwy używa się w czasie Adwentu i Wielkiego Postu, w Suche dni i Wigilie.
5. **Czarna** — oznacza smutek i żalobę. Szat tej barwy używa się w Wielki Piątek, w Dzień Zaduszny i we Mszach św. żałobnych.

Mszę św. odprawia się w języku łacińskim, ponieważ ten język:

1. pochodzi z Rzymu, stolicy Namiestnika Chrystusowego,
2. wyraża jedność Kościoła katolickiego,
3. nie ulega zmianie.

Wyjaśnienie obrzędów Mszy św.

A. Część przygotowawcza czyli Msza katechumenów.

(Od początku do Ewangelii włącznie).

1. Kapłan odmawia u stopni ołtarza na przemian z ministrantem (z ludem) psalm 42 i spowiedź powszechną.
2. wstępuje po stopniach do ołtarza, całuje go i odmawia z mszału modlitwę wstępną (Introit).
3. następnie odmawia Kyrie elejson, Chryste elejson t. j. Panie zmiłuj się nad nami, Chryste zmiłuj się nad nami.
4. po czym hymn: Gloria in excelsis Deo zn.: „Chwała na wysokości Bogu”.
5. po słowach: Dominus vobiscum (Pan z wami), kapłan przechodzi na prawą stronę i mając ręce wzniesione odmawia modlitwy za wszystkich wiernych (kolekty). Módl się i ty za cały Kościół święty.
Dotychczas my przemawialiśmy do Pana Boga, a teraz P. Bóg będzie przemawiał do nas słowami Lekcji i Ewangelii.
6. Lekcja zawiera wyjątek z ksiąg świętych Starego Testamentu, lub z Dziejów i listów Apostolskich.
7. Po lekcji przechodzi kapłan na drugą stronę ołtarza i czyta Ewangelię t. j. wyjątek z opisu życia i nauk Pana Jezusa według jednego z czterech Ewangelistów: św. Mateusza, św. Marka, św. Łukasza lub św. Jana.
Podczas czytania Ewangelii powstajemy i czynimy znak krzyża na czole, na ustach i na piersi, aby okazać, że naukę Ewangelii wysoko sobie cenimy, śmiało wyznajemy, oraz w sercu wiernie zachować pragniemy.
8. Credo t. j. „Wierzę” zawiera wyznanie wiary.
Odmawiaj wtedy Skład Apostolski.

B. Właściwa Ofiara czyli Msza wiernych.

a) Ofiarowanie.

1. Podobnie jak P. Jezus przy ostatniej Wieczerzy, ofiaruje kapłan Panu Bogu najpierw chleb, potem wino z odrobiną wody.

Módlmy się np. słowami pieśni:

Z rąk kapłańskich przyjmij Panie
Tę ofiarę chleba, wina
Co się wkrótce Ciałem stanie
I Krwią świętą Twego Syna.

W pierwszych wiekach wierni składali w ofierze chleb, wino oraz inne dary. Część z nich przeznaczano do Ofiary Mszy św., część rozdzielano ubogim.

W czasach dzisiejszych, wierni składają datki na potrzeby Kościoła oraz ofiary na Mszę św.

2. Następnie kapłan myje ręce na znak, że z czystym sercem należy uczestniczyć we Mszy św. (Lavabo).
3. Słowami: „orate fratres” — „módlcie się bracia”, wzywa kapłan wszystkich obecnych do modlitwy, aby P. Bóg tę wspólną ofiarę łaskawie przyjął raczył.

- W tej samej intencji kapłan odmawia ciche modlitwy (sekrety).
4. Następuje uroczysty hymn na cześć Trójcy Przenajśw. zwany prefacją. Po prefacji kapłan łączy się z Chórami Aniołów i mówi: Święty, Święty, Święty Pan Bóg zastępów (Sanctus).

b) Przeistoczenie (Kanon).

Rozpoczyna się najważniejsza część właściwej ofiary.

1. Kapłan odmawia ciche modlitwy za cały Kościół św., za Ojca św., za biskupa diecezjalnego, za tych, których szczególnie Panu Bogu poleca, za obecnych na Mszy św. i za wszystkich wiernych. Potem prosi Świętych Pańskich o wstawiennictwo i błogosławi dary. Módl się za Kościół św., za Ojca św. i za biskupa, za rodziców, przełożonych i dobroczyńców twoich.
2. Zbliża się najświętsza czynność Mszy św.
Kapłan wymawia nad chlebem i winem słowa przeistoczenia: „To jest ciało moje, to jest krew moja”, przykłęka, podnosi Najśw. Hostię a potem kielich z Krwią Przenajśw. (Podniesienie).
Na głos dzwonka wszyscy klękają i wśród ciszy uwielbiają Najświętszy Sakrament. Uklęknij ty i mów: „Pan mój i Bóg mój. Jezu dla Ciebie żyję, Jezu dla Ciebie chcę umierać, o Jezu do Ciebie chcę należeć w życiu i przy śmierci. Bądź pozdrowione prawdziwe Ciało i prawdziwa Krwi Pana naszego Jezusa Chrystusa. W najgłębszej pokorze uwielbiam Cię”.
3. Po Przeistoczeniu kapłan prosi Pana Boga, by raczył przyjąć tę ofiarę na zbawienie ludu swego. Potem modli się za umarłych. Módl się i ty za umarłych, szczególnie za swoich najbliższych i dobrodziejów.

C. Komunia święta.

1. Tę część Mszy św. kapłan zaczyna modlitwą „Pater noster” — „Ojcze nasz”. Odmawiaj „Ojcze nasz”.
2. Kapłan łamie Hostię św., po czym mówi: „Pokój Pański niech zawsze będzie z wami”.
3. Następnie trzykrotnie powtarza: „Baranku Boży, który gładzisz grzechy świata, zmiłuj się nad nami i udziel nam pokoju (Agnus Dei). Módl się tak samo.
Teraz kapłan odmawia po cichu trzy modlitwy jako przygotowanie do Komunii św.
4. Po trzykrotnym odmówieniu: „Panie, nie jestem godzien, abyś wszedł do przybytku serca mego, ale tylko rzeknij słowo, a będzie zbawiona dusza moja”, kapłan spożywa Ciało i Krew Pańską pod postaciami chleba i wina, a następnie rozdziela wiernym Komunię św.
Przyjmij i ty Komunię św., przynajmniej duchowo mówiąc np.: „Przyjdź, o Jezu, oczyść mnie; przyjdź, o Jezu, uświęć mnie; przyjdź, o Jezu, zbaw mnie. Dobry Jezu, kocham Cię z całego serca, pragnę Cię przyjąć w Komunii św.”

D. Zakończenie Mszy św.

1. Po Komunii św. kapłan przechodzi na stronę Lekcji i odmawia modlitwy końcowe.
2. Następnie udziela błogosławieństwa (we Mszy żałobnej nie udziela). Przeżegnaj się i mów: „Niech mnie błogosławi Wszechmogący Bóg Ojciec, Syn Boży i Duch Święty”. Amen.
3. W końcu po stronie Ewangelii kapłan czyta ostatnią Ewangelię. Jest to zwykle początek Ewangelii według św. Jana. Przy słowach: „A Słowo Ciałem się stało”, przykłęka się.

O Komunii św.

Słowo Komunia znaczy zjednoczenie. W Komunii św. bowiem jednoczymy się z P. Jezusem.

341. Co to jest Komunia św.?

Komunia św. jest to spożywanie Ciała i Krwi Pana Jezusa pod postaciami chleba i wina.

Kapłan odprawiając Mszę św., przyjmuje Komunię św. pod obiema postaciami, wierni zaś tylko pod postacią chleba.

342. Dlaczego powinniśmy przyjmować Komunię św.?

Powinniśmy przyjmować Komunię św., ponieważ P. Jezus powiedział:

„Zaprawdę, zaprawdę wam powiadam, jeżelibyście nie jedli Ciała Syna człowieczego i nie pili Krwi Jego, nie będziecie mieć żywota w sobie“. (Jan 6, 54).

Kościół zachęca nas, abyśmy za przykładem chrześcijan pierwszych wieków często przystępowali do Stołu Pańskiego. (Pius X).

343. Kiedy jesteśmy obowiązani przyjmować Komunię św.?

Komunię św. jesteśmy obowiązani przyjmować:

- 1. przynajmniej raz w roku w czasie wielkanocnym,**
- 2. w ciężkiej chorobie.**

Komunię św., którą przyjmuje się w ciężkiej chorobie, nazywamy „wiatykiem“ czyli posiłkiem na drogę wieczności.

344. Których łask udziela Komunia św.?

Komunia św. udziela następujących łask:

- 1. łączy nas najściślej z Panem Jezusem,**
- 2. pomnaża łaskę uświęcającą,**
- 3. daje siłę do dobrego i osłabia złe skłonności.**
- 4. oczyszcza z grzechów powszednich, chroni od śmiertelnych i głodzi kary doczesne,**
- 5. jest zadatkem chwalebного zmartwychwstania i szczęśliwości wiecznej.**

„Kto pożywa Ciało Moje i pije Krew Moją, we Mnie mieszka, a Ja w nim“, „Kto pożywa Ciało Moje i pije Krew Moją, ma żywot wieczny, a Ja go wskrzeszę w dzień ostatni“. (Jan 6, 57, 55).

Łaski te otrzymujemy, gdy należycie przygotowani przystępujemy do Komunii św.

„Niechaj tedy doświadcza samego siebie człowiek, a tak niech je z chleba tego i z kielicha pije“. (I. Kor. 11, 28).

Do Komunii św. mamy przygotować duszę i ciało.

345. W jaki sposób mamy przygotować do Komunii św. naszą duszę?

Duszę przygotować mamy do Komunii św. w następujący sposób:

1. być w stanie łaski,
2. mieć czystą intencję,
3. obudzić pobożne akty i uczucia.

Komu sumienie wyrzuca grzech śmiertelny, ma obowiązek wypowiedzieć się, zanim przystąpi do Komunii św. Kto świadomie przyjmuje Komunię św. w grzechu śmiertelnym, popełnia świętokradztwo.

„Ktobykolwiek jadł ten chleb, albo pił kielich Pański niegodnie, będzie winien Ciała i Krwi Pańskiej”.
(I Kor. 11, 27).

Kto przystępuje do Komunii św. w grzechu powszednim, przyjmuje ją wprawdzie godnie, ale otrzymuje mniej łask. Czystą intencję ma, kto przystępuje do Komunii św. dlatego, aby się zjednoczyć z Panem Jezusem, znaleźć siłę do zwyciężenia pokus i pomoc do dobrego.

Nabożne myśli i uczucia obudzamy, gdy rozważamy:

1. kto przychodzi do nas w Komunii św. (akt wiary),
2. do kogo przychodzi (akt pokory i żalu),
3. w jakim celu przychodzi (akty nadziei, miłości i pragnienia).

Uczestniczenie we Mszy św. jest najlepszym przygotowaniem do Komunii św.

346. W jaki sposób mamy przygotować do Komunii św. nasze ciało?

Nasze ciało mamy przygotować do Komunii św. w następujący sposób:

1. wstrzymać się od jedzenia i picia od północy,
2. ubrać się czysto i skromnie.

Nie na czczo wolno przyjąć Komunię św. jako wiatyk w niebezpieczeństwie śmierci, albo gdy trzeba chronić Najśw. Sakrament od zniewagi.

Chorzy, którzy dłuższy czas chorują, mogą w porozumieniu ze spowiednikiem przyjąć Komunię św. raz lub dwa razy w tygodniu po zezwoleniu lekarstwa lub płynu.

347. Co powinniśmy czynić po przyjęciu Komunii św.?

Po przyjęciu Komunii św. powinniśmy oddać hołd Panu Jezusowi, dziękować Mu i prosić Go o łaski.

Rozważę więc:

1. przyszedł P. Jezus, Pan mój i Bóg mój. (Oddam Mu pokłon, uwielbię Go)
2. do mnie, niegodnego; (Podziękuję Mu gorąco za tę łaskę)
3. bo mnie miłuje i chce ze mną pozostać, (Za miłość oddam Mu miłość i ofiaruję Mu samego siebie)
4. chce mi udzielić swych łask. (Przedstawię Mu swoje prośby).

Po przyjęciu Komunii św. pamiętaj przez cały dzień, żeś przyjął Pana Jezusa, wypełniaj gorliwie swoje obowiązki, zachowaj skupienie i czuwaj, abyś Pana Jezusa nie obraził.

Obrzędy przy udzielaniu Komunii św.

Przed Komunią św. ministrant w imieniu wiernych odmawia po łacinie spowiedź powszechną.

Wzbudź wtedy żal za grzechy i odmów spowiedź powszechną.

Kapłan zwraca się do ludu i mówi: „Niech się nad wami zlituje Bóg wszechmogący, niech wam daruje grzechy i doprowadzi do żywota wiecznego”. Amen.

„Zmiłowania, przebaczenia i odpuszczenia grzechów waszych, niechaj wam udzieli wszechmogący i miłosierny Pan. Amen.” Przeżegnaj się.

Kapłan zwraca się do wlepnych z Hostią św. i mówi: „Oto Baranek Boży, oto, który gładzi grzechy świata. Panie nie jestem godzien, abyś wszedł do przybytku serca mego, ale tylko rzeknij słowo, a będzie zbawiona dusza moja”. (Przyklęknij, uderz się w piersi i mów trzykrotnie: Panie nie jestem godzien...)

Kapłan podaje Najśw. Hostię i mówi: „Ciało Pana naszego Jezusa Chrystusa niechaj strzeże duszy twojej na żywot wieczny.” Amen. Przy Komunii św. podnieś głowę, otwórz usta i koniec języka połóż na dolnej wardze, a otrzymaną Hostię św. zaraz spożyj.

O czci Najświętszego Sakramentu.

Kiedy po Ostatniej Wieczerzy P. Jezus zegnał się z Apostołami powiedział: „*Nie zostawię was sierotami*”. (Jan 14, 18). I miłość Jego wynalazła sposób, aby pośród nas pozostać.

Ten sam P. Jezus, który w niebie zasiada po prawicy Boga Ojca, mieszka także pośród nas w Przenajświętszym Sakramencie. Gdy żył na ziemi, przebywał tylko w jednym kraju, a obecnie w Najśw. Sakramencie P. Jezus przebywa równocześnie we wszystkich krajach i w niezliczonych miejscach.

Najświętszy Sakrament przechowuje się w kielichu opatrzonym pokrywą, zwanym puszką. Puszkę z Najśw. Sakramentem umieszcza się w małym przybytku, ustawionym na ołtarzu t. zw. tabernakulum. Aby Pana Jezusa uczcić i oddać Mu hołd wystawia kapłan Najśw. Sakrament na widok publiczny w monstrancji.

Lampa wieczna, płonąca przed tabernakulum przypomina, gdzie mieszka „światłość świata”, P. Jezus.

348. Jaką cześć należy oddawać Panu Jezusowi w Najśw. Sakramencie?

Panu Jezusowi w Najśw. Sakramencie należy oddawać cześć Boską.

Dlatego ilekroć znajdujemy się w obecności Najśw. Sakramentu przyklękamy i mówimy: „Niechaj będzie pochwalony Przenajświętszy Sakrament, teraz, zawsze i na wieki wieków. Amen”.

Na jedno kolano klękamy: po wejściu do Kościoła i przed wyjściem, ilekroć przechodzimy przed ołtarzem, w którym przechowuje się Najśw. Sakrament lub gdy spotykamy kapłana niosącego Najśw. Sakrament do chorego.

Na obydwa kolana klękamy, gdy Najśw. Sakrament jest wystawiony na ołtarzu i przy Mszy św. w czasie Podniesienia.

W Kościele należy zachować się zawsze spokojnie i pobożnie.

Gdy przechodzisz koło kościoła przypomnij sobie, że tam mieszka Pan Jezus i oddaj Mu cześć.

Nawiedzaj chętnie Pana Jezusa ukrytego w Najśw. Sakramencie i bierz udział w publicznym oddawaniu czci Panu Jezusowi t. j. w adoracji.

Św. Alfons mówi: „Czas jaki spędzasz pobożnie przed Najśw. Sakramentem jest najlepiej użyty. Będzie to dla Ciebie pociechą w godzinę śmierci, a w wieczności źródłem największej radości.”

4. Sakrament Pokuty

Wyraz „pokuta” oznacza uznanie swojej winy i przeproszenie Pana Boga za grzechy. Dla odpuszczenia grzechów po chrzcie popełnionych Pan Jezus ustanowił Sakrament Pokuty.

349. Co to jest Sakrament Pokuty?

Sakrament Pokuty jest to sakrament, w którym kapłan odpuszcza w zastępstwie Pana Boga grzesznikowi grzechy po chrzcie popełnione.

Sakrament Pokuty nazywamy także Spowiedzią św., ponieważ, przyjmując go, wyznajemy swoje grzechy, czyli spowiadamy się.

350. Kiedy P. Jezus ustanowił Sakrament Pokuty?

P. Jezus ustanowił Sakrament Pokuty w dzień Swego Zmartwychwstania, gdy ukazał się apostołom w wieczerniku.

351. Którymi słowami ustanowił P. Jezus Sakrament Pokuty?

P. Jezus ustanowił Sakrament Pokuty słowami:

„Weźmijcie Ducha Świętego, którym grzechy odpuszcicie. są im odpuszczone, a którym zatrzymacie, są im zatrzymane”. (Jan 20, 23).

352. Na kogo z apostołów przeszła władza odpuszczania grzechów?

Władza odpuszczania grzechów przeszła z apostołów na biskupów i kapłanów.

353. Którymi słowami kapłan udziela odpuszczenia grzechów?

Kapłan udziela odpuszczenia grzechów słowami: „Ja ciebie rozgrzeszam z grzechów twoich w imię Ojca i Syna i Ducha Świętego”. Amen.

354. Komu Sakrament Pokuty jest koniecznie potrzebny?

Sakrament Pokuty jest koniecznie potrzebny każdemu, kto po Chrzcie św. popełnił grzech śmiertelny.

355. Których łask udziela Sakrament Pokuty?

Następujących łask udziela Sakrament Pokuty:

1. odpuszcza grzechy, karę wieczną i częściowo karę doczesną,
2. udziela łaski uświęcającej albo ją pomnaża,
3. przywraca zasługi na niebo utracone przez grzech śmiertelny,
4. daje łaski potrzebne do poprawy życia.

Te łaski otrzymujemy wtenczas, gdy godnie przyjmujemy Sakrament Pokuty.

356. Co musimy uczynić, aby w Sakramencie Pokuty otrzymać odpuszczenie grzechów?

Aby w Sakramencie Pokuty otrzymać odpuszczenie grzechów musimy:

1. przypomnieć sobie grzechy, — (rachunek sumienia),
2. żałować za nie, — (żał za grzechy),
3. postanowić poprawę życia, — (mocne postanowienie poprawy),
4. wyznać grzechy, — (spowiedź),
5. wypełnić zadaną pokutę — (zadośćuczynienie).

Do godnego przyjęcia Sakramentu Pokuty potrzebna nam jest pomoc Boża, dlatego modlimy się do Ducha Świętego:

„Przyjdź Duchu Święty, daj mi łaskę, abym grzechy swoje dokładnie poznał, prawdziwie za nie żałował, szczerze się z nich wyświadał, stanowczo się poprawił i za nie zadośćuczynił”.

Pomódl się również do Matki Najśw. ucieczki grzeszników, do Anioła Stróża i swego Świętego Patrona.

O Rachunku Sumienia.

357. Co to jest rachunek sumienia?

Rachunek sumienia jest to przypominanie sobie popełnionych grzechów.

358. Jak najłatwiej przypominamy sobie grzechy?

Najłatwiej przypominamy sobie grzechy w ten sposób, że: przechodzimy w myśli przykazania Boskie i kościelne, grzechy główne, obowiązki swego stanu i zastanawiamy się, czyśmy zgrzeszyli myślą, mową, pożądaniem i uczynkiem, oraz zaniedbaniem swoich obowiązków.

359. Co należy przypomnieć sobie przy grzechach śmiertelnych?

Przy grzechach śmiertelnych należy sobie przypomnieć:

1. ich liczbę,
2. , ważne okoliczności.

Kto więcej razy popełnił grzech ciężki, a nie pamięta liczby, niech sobie przypomni, ile razy ten grzech popełnił na tydzień lub na miesiąc.

Ważną okolicznością nazywamy to wszystko, co grzech powiększa lub zmienia.

Rachunek sumienia należy robić starannie i dokładnie, bo od tego nie tylko zależy, szczerza i ważna spowiedź, ale i poznanie siebie, co jest pierwszym krokiem w pracy nad uświęceniem duszy.

Szczegółowy rachunek sumienia:

1. Kiedy byłem ostatni raz do spowiedzi?
2. Czy za grzechy szczerze żałowałem i postanowiłem poprawę?
3. Czy wyznałem wszystkie grzechy śmiertelne?
4. Czy wypełniłem zadaną pokutę i naprawiłem wyrządzoną szkodę?

Z pierwszego przykazania Boskiego:

1. Czy opuszczałem modlitwę codzienną?
2. czy podczas modlitwy byłem dobrowolnie roztargniony?
3. czy zaniedbywałem uczyć się religii?
4. czy brałem udział w rozmowach przeciw wierze?
5. czy czytałem książki lub pisma przeciw wierze?
6. czy wstydziłem się wyznać wiarę przed bliźnimi?
7. czy dobrowolnie powątpiewałem o prawdach wiary?
8. czy narzekałem na Pana Boga?
9. czy wierzyłem w zabobony?

Z drugiego przykazania Boskiego:

1. Czy wymawiałem imiona święte bez uszanowania lub w gniewie (złości)?
2. czy przysięgałem niepotrzebnie lub fałszywie?

Z trzeciego przykazania Boskiego:

1. Czy z własnej winy opuściłem Mszę św., w niedzielę lub święto?
2. czy z własnej winy opóźniłem się na Mszę św., lub wyszedłem przed jej zakończeniem?
3. czy zachowywałem się w kościele niepobożnie?
4. czy w święto wykonywałem ciężką pracę?
5. czy w inny sposób znieważyłem dzień święty?

Z czwartego przykazania Boskiego:

1. Czy zuchwale odpowiadałem rodzicom lub przełożonym?
2. czy zaniedbywałem modlić się za rodziców?
3. czy rodziców i przełożonych martwiłem, lub pobudzałem do gniewu?
4. czy im źle życzyłem lub o nich źle mówiłem?
5. czy byłem nieposłuszny rodzicom i przełożonym?
6. czy wyśmiewałem się z ludzi starszych lub ułomnych albo im dokuczałem?

Z piątego przykazania Boskiego:

1. Czy szkodziłem sobie na zdrowiu (np. przez palenie tytoniu lub picie alkoholu)?
2. czy źle życzyłem bliźnim lub się im odgrażałem?
3. czy ich przezywałem lub przeklinałem?
4. czy dokuczałem bliźnim lub ich biłem?
5. czy namawiałem bliźnich do złego lub dawałem im zły przykład?
6. czy dręczyłem ptaki i zwierzęta?

Z szóstego przykazania Boskiego:

1. Czy myślałem dobrowolnie o rzeczach bezwstydnych lub ich pragnąłem?
2. czy mówiłem o rzeczach bezwstydnych lub chętnie o nich słu-chałem?
3. czy z upodobaniem przypatrywałem się rzeczom lub obrazkom nieprzyzwoitym?
4. czy pisałem lub rysowałem coś nieprzyzwoitego?
5. czy popełniałem bezwstydną uczynki lub pozwalałem na nie?

Z siódmego przykazania Boskiego:

1. Czy zabierałem coś rodzicom lub innym ludziom bez ich po-zwolenia? co i ile?
2. czy oszukałem w czym bliźniego?
3. czy uszkodziłem własność cudzą? Jaką?
4. czy zatrzymywałem rzeczy pożyczone lub znalezione?
5. czy przyjmowałem lub nabywałem rzeczy skradzione?
6. czy wynagrodziłem wyrządzoną krzywdę?

Z ósmego przykazania Boskiego:

1. Czy kłamałem?
2. czy obrażałem bliźnich obelżywym słowem lub uczynkiem?
3. czy oczerniałem bliźnich?
4. czy bez potrzeby rozgłaszałem cudze błędy?
5. czy kogoś posądzałem lub podejrzewałem o złe rzeczy?

Z dziewiątego i dziesiątego przykazania:

1. Czy miałem grzeszne pożądania? Jakie?

Z przykazań kościelnych:

1. Czy jadłem mięso w dni postne?
2. czy zaniedbałem spowiedź i Komunię św w czasie wielkanocnym?

Z grzechów głównych:

1. Czy wynosiłem się nad innych i nimi gardziłem?
2. czy byłem chciwy i nieuczynny dla bliźnich?
3. czy cieszyłem się z cudzego nieszczęścia, lub smuciłem się z cu-dzego powodzenia?

4. czy przebrałem miarę w jedzeniu i picciu?
5. czy złościłem się i kłóciłem?
6. czy byłem leniwy do modlitwy i pracy?

Z obowiązków twego stanu:

1. Czy lekkomyślnie opuszczałem lekcje szkolne?
2. czy zaniedbywałem odrabiania zadanych lekcyj?
Przypomnij sobie czy popełniłeś jeszcze jakie inne grzechy. Wreszcie zastanów się, jaka jest twoja wada główna i który grzech najczęściej popełniasz.

O żalu za grzechy.

Najważniejszym warunkiem do otrzymania odpuszczenia grzechów jest żal, ponieważ P. Bóg nie odpuści grzechów temu, kto nie żałuje za nie.

360. Kto żałuje za grzechy?

Żałuje za grzechy, kto boleje nad popełnionymi grzechami, brzydzi się nimi i wyrzeka się ich.

Kto za grzechy żałuje, ten uznaje swoją winę wobec Pana Boga, brzydzi się grzechami i nie chce do nich powracać.

Kto żałuje dlatego tylko, że przez grzech utracił np. pieniądze, zdrowie, dobre imię, że zasłużył na gniew rodziców i przełożonych — ten nie otrzyma odpuszczenia grzechów, ponieważ żałuje z pobudek ziemskich czyli ma **żal naturalny**.

Abyśmy mogli otrzymać odpuszczenie grzechów, musimy wzbudzić sobie **żal nadnaturalny**, czyli z pomocą Bożą żałować za grzechy z pobudek nadnaturalnych.

Jeżeli żałujemy za grzechy dlatego, żeśmy obrazili Pana Boga, dobro najwyższe i miłości najgodniejsze, mamy żal doskonały (żal z miłości).

Jeżeli zaś żałujemy dlatego, że P. Bóg brzydzi się grzechami, lub że zasłużyliśmy na karę Bożą, mamy żal niedoskonały (np. żal z bojaźni).

Żałować musimy za wszystkie grzechy.

Ō żal nadnaturalny prosz gorąco Pana Boga i rozważaj, że grzech sprzeciwia się miłości Bożej i jest największym nieszczęściem.

361. Kiedy żal nasz jest doskonały?

Żal nasz jest doskonały, gdy bolejemy nad swoimi grzechami dlatego:

1. żeśmy obrazili Pana Boga, naszego Ojca najlepszego,
2. że przez grzechy nasze byliśmy przyczyną gorzkiej męki i śmierci Pana Jezusa.

362. Czego dostępujemy przez żal doskonały?
Przez żal doskonały dostępujemy natychmiast odpuszczenia grzechów, winniśmy jednak wyznać je przy najbliższej spowiedzi.
363. Kiedy należy wzbudzić żal doskonały?
Żal doskonały należy wzbudzić w niebezpieczeństwie życia.
Zbawienną jest rzeczą wzbudzić go także po popełnieniu grzechu ciężkiego, w chorobie i przed udaniem się na spoczynek.
364. Kiedy żal nasz jest niedoskonały?
Żal nasz jest niedoskonały, gdy bolejemy nad swoimi grzechami dlatego, że P. Bóg brzydził się grzechami, lub że zasłużyliśmy na karę Bożą.
365. Czego dostępujemy przez żal niedoskonały?
Przez żal niedoskonały dostępujemy odpuszczenia grzechów, wtedy, gdy przyjmujemy Sakrament pokuty.
366. Kiedy przy Sakramencie pokuty należy wzbudzić żal za grzechy?
Żal za grzechy należy wzbudzić przed spowiedzią lub przynajmniej przed rozgrzeszeniem kapłańskim.
Kto za grzechy prawdziwie żałuje, temu P. Bóg napewno grzechy odpuści, dlatego nie należy nigdy wątpić w miłosierdzie Boże.

*„Żyje ja — mówi Pan Bóg — nie chcę śmierci nie-
zbożnego, ale żeby się nawrócił niezbożny od drogi
swej, a żył“.* (Ezech. 38, 11).

*„Sercem skruszonym i uniżonym, Boże, nie wzgard-
dzisz“.* (Ps. 50, 9).

1. Akt żalu doskonałego:

Boże! żałuję za me złości
Jedynie dla Twojej miłości,
Bądź miłościw mnie grzesznemu
Całym sercem skruszonemu.

2. Akt żalu niedoskonałego:

Boże! boleję nad grzechami moimi
Ponieważ Ty zawsze brzydzisz się nimi.
Lękam się Twojej sprawiedliwej kary,
Lecz ufam w Miłosierdzie bez miary.

Z żalem za grzechy powinno się łączyć mocne postanowienie poprawy.

O mocnym postanowieniu poprawy.

367. Co to jest mocne postanowienie poprawy?
Mocne postanowienie poprawy jest to szczerą wola unikania grzechów.
368. Co musimy postanowić, gdy przystępujemy do Sakramentu pokuty?
Gdy przystępujemy do Sakramentu pokuty, musimy postanowić:
1. że będziemy unikać wszystkich grzechów śmiertelnych, oraz dobrowolnej sposobności do nich,
 2. że będziemy używać skutecznych środków do poprawy,
 3. że naprawimy wyrządzone krzywdy,
 4. że przebaczymy doznane urazy.
- Sposobnością do grzechu nazywamy to wszystko, co nas pobudza i skłania do grzechu np.: osoba, towarzystwo, miejsce, książka.

„Kto miłuje niebezpieczeństwo, w nim zginie“. (Syr. 3, 27).

„Jeśli ręka twoja albo noga twoja gorszy cię, odetnij ją i odrzuć od siebie. Lepiej ci jest ułomnym albo chromym wejść do żywota, niżli mając dwie ręce albo dwie nogi być wrzuconym w ogień wieczny“. (Mat. 18, 8, 9).

O spowiedzi.

369. Co znaczy spowiadać się?
Spowiadać się znaczy wyznawać swoje grzechy przed kapłanem, aby otrzymać rozgrzeszenie.
370. Dlaczego musimy się spowiadać?
Musimy się spowiadać, ponieważ P. Jezus tak nakazał. Powiedział bowiem apostołom:
- „Którym grzechy odpuszczicie, są im odpuszczone, a którym zatrzymacie, są im zatrzymane“.* (Jan 20, 22, 23).
- Grzesznik musi wyznać swoje grzechy, aby kapłan mógł osądzić czy grzechy odpuścić, czy zatrzymać.
371. Z czego musimy się spowiadać?
Musimy się spowiadać ze wszystkich grzechów śmiertelnych, podając ich liczbę i ważne okoliczności.
Liczbę grzechów śmiertelnych należy podać dokładnie, a gdy sobie jej nie można przypomnieć, należy podać

w przybliżeniu. Z grzechów powszednich spowiadać się nie musimy, ale jest rzeczą dobrą i pożyteczną wyznać je na spowiedzi, ponieważ w Sakramencie pokuty otrzymujemy łaskę, abyśmy łatwiej mogli unikać tych grzechów.

Kto na spowiedzi zataił grzech śmiertelny lub ważną okoliczność, popełnia świętokradztwo i nie otrzymuje odpuszczenia grzechów.

Kto zapomniał wyznać grzech śmiertelny lub ważną okoliczność, otrzymał odpuszczenie wszystkich grzechów, obowiązany jest jednak grzech zapomniany wyznać na najbliższej spowiedzi.

372. Do czego obowiązany jest ten, kto odprawił spowiedź świętokradzką?

Kto odprawił spowiedź świętokradzką obowiązany jest przy najbliższej spowiedzi wyznać:

1. dlaczego jego spowiedź była świętokradzka,
2. wszystkie grzechy śmiertelne, jakie popełnił od ostatniej spowiedzi,
3. czy w tym czasie przyjął inne Sakramenta św.

373. Jak należy się spowiadać?

Należy się spowiadać szczerze.

Szczerze spowiadamy się, gdy wyznajemy nasze grzechy tak, jak czujemy się winnymi przed Panem Bogiem. Wyznawać grzechy należy wyraźnie, aby nas spowiednik słyszał i rozumiał.

Spowiednik związany jest tajemnicą spowiedzi i obowiązany jest raczej znosić prześladowania, a nawet śmierć męczeńską ponieść, niż cokolwiek ze spowiedzi wyjawić. (Św. Jan Nepomucen, Bł. Jan Sarkander).

Kto usłyszał grzech z cudzej spowiedzi jest obowiązany o nim na zawsze milczeć.

374. Jak często należy się spowiadać?

Należy się spowiadać przynajmniej raz w roku (IV przykazanie kościelne).

Kto popełnił grzech śmiertelny, niech jak najprędzej przystąpi do spowiedzi. Zbawienną jest rzeczą spowiadać się częściej i regularnie np. co miesiąc.

O spowiedzi generalnej. Spowiedź z dłuższego okresu czasu lub z całego życia nazywamy spowiedzią generalną. Jest ona konieczna, jeśli poprzednie spowie-

dzi były nieważne, a pożyteczna w ważniejszych okolicznościach życia np. przed wyborem stanu, w czasie misyj lub rekolekcji.

*„Kto ukrywa złości swe, szczęścia mieć nie będzie,
lecz kto wyznaje i opuści je, miłosierdzie otrzyma“.*
(Przyp. 28, 13).

O zadośćuczynieniu.

375. Co to jest zadośćuczynienie w Sakramencie Pokuty?
Zadośćuczynienie w Sakramencie Pokuty jest to odprawienie pokuty nadanej przez spowiednika.

376. Dlaczego spowiednik nadaje pokutę?

Spowiednik nadaje pokutę, abyśmy:

1. choć w części zadośćuczynili Panu Bogu za popełnione grzechy,
2. uzyskali odpuszczenie kar doczesnych,
3. unikali grzechów, zwłaszcza wyznanych na spowiedzi.

Sakrament Pokuty odpuszcza grzechy i karę wieczną, ale nie zawsze odpuszcza wszystkie kary doczesne. Dlatego musimy sami pokutować. Do tego pomaga nam odprawienie pokuty otrzymanej przy spowiedzi. Jako pokutę nadaje spowiednik zwykle modlitwę, ale może nakazać również inne dobre uczynki np. post lub jałmużnę. Pokutę powinno się odprawić dokładnie i w czasie przez spowiednika oznaczonym. Jeśli ktoś z lenistwa pokuty nie odprawił, grzeszy, ale jego spowiedź była ważna. Jest rzeczą zbawienną oprócz nadanej pokuty nałożyć sobie pokutę dobrowolną np. znosić przeciwności, odmówić jakieś przyjemności, albo wypełnić inny dobry uczynek.

Jak należy odprawić spowiedź?

Gdy do spowiedzi przygotowałeś się (t. j. pomodliłeś się, zrobiłeś rachunek sumienia, wzbudziłeś żal i uczyniłeś mocne postanowienie poprawy) odmów spowiedź powszechną: „Ja grzeszny (a) spowiadam się Panu Bogu Wszechmogącemu, w Trójcy św. jednemu, Najśw. Marii Pannie, Wszystkim Świętym i tobie ojczy duchowny, żem zgrzeszył (a) myślą, mową i uczynkiem — moja wina, moja wina, moja bardzo wielka wina“.

1. Przystąp do konfesjonału i przeżegnaj się.
Kapłan pobłogosławi cię mówiąc: — „Pan niechaj będzie w sercu twoim i w wargach twoich, abyś należycie wyznał grzechy swoje w Imię Ojca i Syna i Ducha Świętego. Amen“.
2. powiedz — „Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus“.
3. i zacznij spowiedź słowami: „ostatni raz spowiadałem się np. przed miesiącem. Oskarżam się z następujących grzechów...“ (teraz wyznaj grzechy).

4. wyznanie grzechów zakończ słowami: „więcej grzechów nie pamiętam, za wszystkie grzechy moje serdecznie żałuję i postanawiam się poprawić”.
5. słuchaj uważnie co spowiednik do ciebie mówi, zapamiętaj sobie polecenia i rady oraz nadaną pokutę. Jeżeli czego nie zrozumiałeś powiedz: „Ojcze duchowny, nie słyszałem lub nie zrozumiałem”.
7. następnie, gdy kapłan udziela ci rozgrzeszenia, wzbudź żal za grzechy i mów: „Boże, bądź miłościw mnie grzesznemu”.
8. gdy kapłan zapuka, powiedz: „Bóg zapłać”, i idź przed ołtarz, uklęknij i podziękuj Panu Bogu za odpuszczenie grzechów.

O odpustach.

Przy zadośćuczynieniu za grzechy Kościół św. pomaga nam przez udzielanie odpustów.

377. Co to jest odpust?

Odpust jest to darowanie kary doczesnej za grzechy już odpuszczone.

Zasługi Zbawiciela, Matki Boskiej i Świętych stanowią niewyczerpany skarb, który P. Jezus powierzył Kościołowi św. Z tego skarbu Kościół św. płaci Panu Bogu za nasze winy, a przez to umniejsza nam zasłużoną karę za grzechy.

„Cokolwiek rozwiążecie na ziemi, będzie rozwiązane i w niebie”. (Mat. 18, 18).

378. Jakie warunki musimy wypełnić, aby uzyskać odpust?

Aby uzyskać odpust musimy:

1. być w stanie łaski uświęcającej,
2. wykonać dokładnie uczynki, nakazane przez Kościół św.

Uczynkami tymi są zwykle:

1. Spowiedź i Komunia św.,
2. nawiedzenie kościoła,
3. modlitwy, post lub jałmużna, według woli Ojca św.

379. Jakie rozróżniamy odpusty?

Rozróżniamy odpusty zupełne i częściowe.

Odpust zupełny jest to odpuszczenie wszystkich kar doczesnych. Odpust częściowy jest to odpuszczenie części kar doczesnych. Po każdej spowiedzi i Komunii św. możemy uzyskać odpust zupełny, jeżeli przed obrazem Pana Jezusa Ukrzyżowanego odmówimy klęcząc modlitwę:

„Oto ja o dobry i najśłodszy Jezu...” i dodamy jakąkolwiek modlitwę według woli Ojca św. np.: Ojcze nasz, Zdrowaś Maria i Chwała Ojcu...

Ponadto możemy uzyskać odpusty zupełne np.: Porcjunkuli (2 sierpnia), w Dzień Zaduszny (2 listopada), Jubileuszowy, na godzinę śmierci, Drogi Krzyżowej i in.

Kto chce uzyskać odpust zupełny, musi mieć odpuszczone wszystkie grzechy nawet powszednie; do uzyskania zaś odpustu częściowego wystarczy być w stanie łaski uświęcającej. Odpusty częściowe liczą się na dni lub lata np.: odpust 100 dni, 300 dni.

Kto zyskuje odpust np.: 100 dni, dostępuje odpuszczenia tylu kar doczesnych, ile otrzymał grzesznik, który w pierwszych wiekach chrześcijańskich pokutował przez 100 dni.

Niektóre odpusty można ofiarować za dusze w czyśćcu cierpiące.

5. Sakrament Ostatniego Namaszczenia

Najcięższą chwilą dla człowieka jest jego śmierć. Poprzedza ją zwykle ciężka choroba, cierpienia ciała i duszy. Dlatego P. Jezus w dobroci Swojej ustanowił dla chorych Sakrament Ostatniego Namaszczenia.

Św. Jakub naucza:

„Choruje kto między wami? Niech wprowadzi kapłanów Kościoła, a niech się modlą nad nim, namaszczać go olejem w Imię Pańskie; a modlitwa wiary uzdrowi chorego i ulży mu Pan, a jeśli by w grzechach był, będą mu odpuszczone”. (Jakub 5, 14-15).

380. Co to jest Ostatnie Namaszczenie?

Ostatnie Namaszczenie jest to Sakrament, w którym chory przez namaszczenie Olejem św. i modlitwę kapłana otrzymuje łaski dla duszy, a często ulgę w cierpieniu i poratowanie zdrowia.

Sakrament ten nazywa się Ostatnim Namaszчением dlatego, że jest zwykle ostatnim, jakiego Kościół udziela swym wiernym.

381. W jaki sposób udziela kapłan Ostatniego Namaszczenia?

Kapłan udziela Ostatniego Namaszczenia w ten sposób, że namaszcza choremu oczy, uszy, nos, usta, dłonie, stopy i modli się: „Przez to święte namaszczenie i przez Swoje najłaskawsze miłosierdzie niech ci odpuści Pan, cokolwiek przewiniłeś wzrokiem, słuchem, powonieniem, smakiem, mową, dotykaniem, chodzeniem”. Amen.

382. Których łask udziela Sakrament Ostatniego Namaszczenia?

Sakrament Ostatniego Namaszczenia:

1. pomnaża łaskę uświęcającą, a czasem jej udziela,
2. gładzi grzechy powszednie i pozostałości grzechowe,

3. wzmacnia chorego w walce z pokusami, zwłaszcza w chwili zgonu,

4. przynosi ulgę w cierpieniu, a nieraz przywraca choremu zdrowie.

Pozostałościami grzechowymi są np.: zaciemnienie umysłu, osłabienie i przewrotność woli, wzmożenie namiętności, brak ufności do Pana Boga i trwoga przed śmiercią. Przez Sakrament Ostatniego Namaszczenia otrzymuje chory odpuszczenia grzechów i łaskę uświęcającą, jeśli nie może spowiadać się, a przedtem za grzechy żałował.

383. Jak chory powinien przygotować się do godnego przyjęcia Ostatniego Namaszczenia?

Do godnego przyjęcia Ostatniego Namaszczenia chory powinien:

1. wypowiadać się, a jeśli to jest niemożliwe, wzbudzić żal za grzechy,

2. przyjąć Komunię św. jako wiatyk,

3. poddać się z ufnością woli Bożej.

Każdy katolik, który doszedł do używania rozumu, jest obowiązany przyjąć Ostatnie Namaszczenie w każdej niebezpiecznej chorobie i to zawczasu t. j. dopóki jest przytomny. Ale nawet wtenczas, gdy chory utracił przytomność, należy jak najprędzej sprowadzić do niego kapłana. Grzeszą krewni i domownicy, jeżeli chory z ich winy lub przez złe zrozumianą miłość umiera bez przyjęcia Sakramentów św.

Obrzędy przy zaopatrzeniu chorego Sakramentami świętymi.

W pokoju chorego należy przygotować stół nakryty białym obrusem, na nim postawić krzyż i dwie świece, naczynie z wodą święconą i kropidło, szklankę wody i łyżkę, trochę waty i soli. Z zapaloną świecą należy wyjść przed kapłana i wprowadzić go do pokoju chorego.

1. Kapłan przyszedłszy do chorego, kropi go wodą święconą i modli się o błogosławieństwo dla niego i dla domowników,
2. spowiada chorego i udziela mu Wiatyku mówiąc: „Przyjmij bracie (siostrzo) jako Wiatyk Ciało Pana naszego Jezusa Chrystusa, który niechaj cię broni przed złym nieprzyjacielem i zaprowadzi do zywota wiecznego”,
3. odmawia modlitwy nad chorym i namaszcza go olejem świętym,
4. po czym prosi Pana Boga o łaski dla chorego, oraz o jego wyzdrowienie,
5. w końcu udziela błogosławieństwa papieskiego połączonego z odpustem zupełnym na godzinę śmierci.

Jeżeli ciężko zachorujesz, nie zwlekaj, ale wezwij kapłana, aby ci udzielił Sakramentów św.

Staraj się także, aby inni ciężko chorzy, przede wszystkim twoi krewni, nie umierali bez zaopatrzenia Sakramentami św.

*„Czuwajcie tedy, bo nie wiecie dnia ani godziny”
(Mat. 25, 13).*

6. Sakrament Kapłaństwa

P. Jezus jako najwyższy Kapłan, złożył za nas na Krzyżu ofiarę krwawą, a przy Ostatniej Wieczerzy ustanowił ofiarę bezkrwawą. Swoją kapłańską władzę przelał P. Jezus na apostołów, czyli udzielił im Sakramentu Kapłaństwa.

384. Czego uczy Pismo św. o Sakramencie Kapłaństwa?

Pismo św. uczy o Sakramencie Kapłaństwa:

1. że P. Jezus udzielił apostołom władzy kapłańskiej,

2. że apostołowie przekazali tę władzę swoim następcom.

do 1. Przy ostatniej wieczerzy P. Jezus udzielił apostołom władzy odprawiania Mszy św. słowami:

„To czyńcie na Moją pamiątkę“. (Łuk. 22, -19).

Po zmartwychwstaniu zaś dał im moc odpuszczania grzechów, słowami:

„Weźmijcie Ducha Świętego. Którym odpuszczicie grzechy...“. (Jan 20, 23).

Ponadto dał im P. Jezus władzę udzielania innych Sakramentów św. oraz władzę poświęcania i błogosławienia osób i rzeczy.

do 2. Pismo św. opowiada, że apostołowie wyświęcili Pawła i Barnabę na biskupów:

„Wtedy odprawivszy posty i modły, włożywszy na nich ręce, wyprawiali ich“. (Dz. Ap. 13, 3).

Paweł i Barnaba przelali tę władzę na innych:

„A gdy ustanowili im kapłanów w każdym kościele i pomodlili się wśród postów, polecili ich Panu“. (Dz. Ap. 14, 22).

Paweł Apostoł tak pisał do biskupa Tymoteusza:

„Napominam cię, abys wzbudzał łaskę Bożą, która jest w tobie przez włożenie rąk moich“. (II Tym. 1, 6).

385. Co to jest kapłaństwo?

Kapłaństwo jest to Sakrament, który daje władzę i łaskę do godnego sprawowania urzędu kapłańskiego.

386. Jaką władzę ma kapłan?

Kapłan ma władzę:

1. odprawiać Mszę św.,

2. udzielać Sakramentów św.,

3. głosić słowo Boże,

4. poświęcać i błogosławić.

387. Których łask udziela Sakrament Kapłaństwa?

Sakrament kapłaństwa:

1. pomnaża łaskę uświęcającą,
2. wyciska na duszy niezafarte znamię kapłana Chrystusowego,
3. udziela szczególnych łask do godnego sprawowania władzy kapłańskiej.

388. Kto udziela Sakramentu Kapłaństwa?

Sakramentu Kapłaństwa udziela biskup przez włożenie rąk oraz modlitwę.

Sakrament Kapłaństwa obejmuje święcenie na biskupa, na kapłana i na diakona.

Pełną władzę kapłańską mają biskupi jako następcy apostołów.

Biskup udziela wszystkich Sakramentów św., naucza wiernych swojej diecezji i rządzi nimi.

Biskupom pomagają kapłani.

Kapłan udziela Sakramentów św.: Chrztu, Ołtarza, Pokuty i Ostatniego Namaszczenia, poświęca i błogosławi, a w zastępstwie biskupa naucza wiernych w kościele i w szkole.

Diakon może udzielać uroczystości Sakramentu Chrztu św., podawać wiernym Komunię św. i głosić kazania.

Przygotowaniem do Sakramentu Kapłaństwa jest Subdiakoniat. Subdiakon wspólnie z diakonem pomaga przy uroczystym odprawianiu Mszy św.

Kościół św. ustanowił jeszcze cztery niższe święcenia, które upoważniają do posługiwania przy Mszy św. i innych nabożeństwach.

Kapłani uczą nas, w co mamy wierzyć i co czynić, aby się dostać do nieba, udzielają nam Sakramentów św.; zastępują nam więc Chrystusa Pana. Szanuj i słuchaj kapłanów, bo P. Jezus powiedział o apostołach i ich następcach:

„Kto was słucha, Mnie słucha, a kto wami gardzi, Mną gardzi“. (Łuk. 10, 16).

Nie ma na świecie większej łaski, jak powołanie do stanu kapłańskiego.

Módl się, aby P. Bóg powoływał do Kapłaństwa jak najwięcej godnych ludzi, aby kapłanom pomagał spełniać godnie i święcie obowiązki kapłańskie, bo od tego zależy zbawienie wielu dusz.

„Proścież tedy Pana żniwa, aby wysłał robotników na żniwo swoje“. (Mat. 9, 38).

Obrzędy przy święceniach kapłańskich.

Święceń kapłańskich udziela biskup podczas Mszy św.

1. Po lekcji odmawia litanie do Wszystkich Świętych, kładzie ręce na głowę diakonów, po czym modli się nad nimi.

2. Następnie wkłada każdemu na ramiona stulę i ornat na znak godności kapłańskiej i namaszcza mu ręce modląc się, aby cokolwiek te ręce pobłogosławią, było pobłogosławione, a cokolwiek poświęca, było poświęcone.
3. Podaje każdemu patenę z Hostią i kielich z winem mówiąc: „Weźmij władzę składania ofiary Bogu i odprawiania Mszy św. tak za żywych, jak za umarłych”.
4. Nowo wyświęcony kapłan od tej chwili odprawia Mszę św. wspólnie z biskupem czyli odmawia z mszału razem z nim wszystkie modlitwy i przyjmuje Komunię św. z rąk biskupa.
5. Po Komunii św. biskup kładzie jeszcze raz ręce na głowę nowo wyświęconego kapłana i mówi: „Weźmij Ducha Świętego, komu grzechy odpuszczasz, temu będą odpuszczone, a komu je zatrzymasz, temu będą zatrzymane”.
6. Wreszcie odbiera od nowo wyświęconego kapłana przyrzeczenie posłuszeństwa i uszanowania względem siebie i swoich następców, całuje go i udziela uroczystego błogosławieństwa.
Nowo wyświęcony kapłan odprawia zwykle prymicje tj. pierwszą uroczystą Mszę św. i udziela prymicyjnego błogosławieństwa.

7. Sakrament Małżeństwa

Małżeństwo ustanowił P. Bóg w raju jako święty i nierozzerwalny związek między Adamem i Ewą. P. Jezus podniósł małżeństwo do godności Sakramentu.

389. Co to jest Sakrament Małżeństwa?
Sakrament Małżeństwa jest to nierozzerwalny związek, który zawierają ze sobą narzeczeni chrześcijanie i przez to otrzymują łaski do wiernego wypełnienia obowiązków małżeńskich.
390. Których łask udziela Sakrament Małżeństwa?
Sakrament Małżeństwa udziela następujących łask:
 1. pomnaża łaskę uświęcającą,
 2. udziela szczególnych łask do wiernego wykonywania obowiązków małżeńskich.
391. Jakie obowiązki mają małżonkowie?
Małżonkowie mają następujące obowiązki:
 1. żyć ze sobą w zgodzie, miłości i wierności małżeńskiej,
 2. wspomagać się wzajemnie w dążeniu do szczęścia doczesnego i wiecznego,
 3. wychowywać dzieci swoje w bojaźni Bożej i starać się o ich dobro doczesne i wieczne.
392. Dlaczego małżeństwo ważnie zawarte nie może być rozwiązane?
Małżeństwo nie może być rozwiązane, ponieważ:
 1. P. Jezus powiedział:
„Co tedy Bóg złączył, człowiek niechaj nie rozłącza”.
(Mat. 19, 6).

2. tego domaga się dobro małżonków i ich dzieci.

Z ważnych powodów Kościół św. pozwala małżonkom żyć osobno (separacja). Pozostają jednak nadal małżonkami i żaden z nich nie może, za życia drugiego, zawieść innego małżeństwa.

Kto za życia drugiego małżonka zawiera inny związek małżeński, ten zawiera małżeństwo wobec Pana Boga nieważne i grzeszne. P. Jezus bowiem wyraźnie powiedział:

„Każdy, który opuszcza żonę swą, a drugą pojmuję, cudzołoży; a kto od męża opuszczoną pojmuję, cudzołoży“ (Łuk. 16, 18).

393. W jaki sposób katolicy przyjmują Sakrament Małżeństwa?

Katolicy przyjmują Sakrament Małżeństwa, oświadczając uroczyście wobec miejscowego proboszcza lub jego zastępcy i dwóch świadków, że zawierają ze sobą związek małżeński.

Kościół św. ustanowił warunki ważnego i godnego przyjęcia Sakramentu Małżeństwa; określił również przeszkody, które wzbraniają zawarcia małżeństwa lub czynią je nieważnym.

Przeszkodami wzbraniającymi są: odmienne wyznanie chrześcijańskie, ślub życia bezżennego, ślub wstąpienia do zakonu i inne. Przeszkodami unieważniającymi są: brak wieku wymaganego, istniejące już małżeństwo, bliskie pokrewieństwo lub powinowactwo, różnica religii i inne. Od niektórych przeszkód Kościół św. dla ważnych przyczyn udziela dyspensy.

Kościół św. zabrania katolikom zawierać związek małżeński z osobami innego wyznania chrześcijańskiego (małżeństwo mieszane). Na małżeństwo mieszane zezwala Kościół św. wyjątkowo i tylko wtenczas, kiedy nowożeńcy zobowiążą się:

1. że ich dzieci będą po katolicku ochrzczone i wychowane,
2. że strona katolicka oraz dzieci nie będą doznawały żadnych trudności przy wykonywaniu obowiązków religijnych,
3. że ślub odbędzie się w Kościele katolickim.

Jeżeli katolik zawiera związek małżeński wobec duchownego niekatolickiego, małżeństwo jego wobec Pana Boga jest nieważne, a on za karę zostaje wykluczony z Kościoła św. Jeżeli katolik zawiera małżeństwo wobec władzy świeckiej (ślub cywilny), a nie zawiera go wobec Kościoła, grzeszy śmiertelnie, a małżeństwo to jest nieważne.

Grzeszy ciężko i ściąga na siebie karę wykluczenia z Kościoła ten katolik, który dzieci swoje chrzci lub wychowuje w innej religii.

Kto zamierza wstąpić do stanu małżeńskiego, powinien modlić się o dobry wybór, zasięgnąć rady rodziców lub opiekunów, a wybrać na małżonka osobę religijną i moralną.

394. Jak narzeczeni powinni przygotować się do zawarcia związku małżeńskiego?

Do zawarcia związku małżeńskiego narzeczeni powinni przygotować się w ten sposób:

1. przypomnieć sobie zasady wiary katolickiej,
2. żyć cnotliwie,
3. przystąpić do Spowiedzi i Komunii św.

Obrzędy przy zawarciu małżeństwa.

Przed ślubem ogłasza się trzykrotnie zapowiedzi w kościele parafialnym. Mają one za cel wykryć przeszkody, aby uniknąć zawarcia nieważnego małżeństwa.

Ślub powinien odbyć się w kościele, o ile możliwości w połączeniu ze Mszą św.

Gdy nowożeńcy przystąpią do ołtarza:

1. kapłan odmawia hymn i modlitwę do Ducha Świętego,
2. zapytuje nowożeńców, czy dobrowolnie wступują w związek małżeński,
3. poświęca obrączki i wkłada je na palce nowożeńców,
4. odbiera od nowożeńców przysięgę małżeńską wobec dwóch świadków,
5. w imieniu Kościoła św. błogosławi zawarty związek małżeński.

O sakramentaliach i obrzędach kościelnych

Kościół św. w trosce o nasze zbawienie pragnie uświęcić wszystkie czynności codziennego życia. W tym celu błogosławi osoby i rzeczy, aby na nie sprowadzić łaskę Bożą, poświęca przedmioty, aby je oddać na wyłączną służbę Bożą lub zaklina, aby udaremnić wpływ złego ducha. Zaklinania, błogosławieństwa i poświęcenia, którymi Kościół nas wspiera na drodze zbawienia, nazywamy sakramentaliami.

395. Co to są sakramentalia?

Sakramentalia są to święte czynności lub poświęcone przedmioty, przez które Kościół św. wyprasza nam u Pana Boga różne łaski.

395. Czym różnią się sakramentalia od Sakramentów?

Sakramentalia od Sakramentów różnią się tym, że:

1. Sakramenta ustanowił P. Jezus, a sakramentalia Kościół św.,
2. Sakramenta dają łaskę na mocy ustanowienia przez Pana Jezusa, a sakramentalia wyjednują błogosławieństwo i łaskę przez modlitwy Kościoła.

Do sakramentaliów zaliczamy: poświęcenia, błogosławieństwa i zaklania (egzorcyzmy).

Przez poświęcenia Kościół św. przeznaczają pewne osoby, rzeczy lub miejsca na wyłączną służbę Bożą.

Kościół św. poświęca: oliwę (na oleje św.), kościoły, ołtarze, dzwony, kielichy, cmentarze, wodę chrzcielną, szaty liturgiczne, gromnice, popiół, palmy, ogień (w Wielką Sobotę), różańce, krzyżyki, medaliki, szkaplerze itp.

Przez błogosławieństwo Kościół św. wyprasza osobom lub rzeczom szczególną opiekę Bożą.

Kościół św. błogosławi wiernych w czasie nabożeństw, błogosławi matki, pielgrzymów, chorych.

Błogosławi też zwierzęta domowe, pola, domy, szkoły, koleje, pokarmy (np. na Wielkanoc) itp.

Św. Paweł pisze:

„Wszelkie stworzenie Boże dobre jest, a niczego nie należy odrzucać, co się przyjmuje z dziękczynieniem, albowiem poświęca się przez słowo Boże i modlitwę“.
(I Tym. 4, 5).

Przez zaklanie czyli egzorcyzmy Kościół św. oddala wpływ ducha złego od osób i rzeczy.

Kościół św. wyrzuca złe duchy z opętanych, zaklina złego ducha przed udzieleniem Chrztu św. przed poświęceniem soli, wody itp.

„P. Jezus zwoławszy dwunastu uczniów Swoich, dał im moc nad duchami nieczystymi, aby je wyganiali“.
(Mat. 10, 1).

Każdy katolik powinien w swoim mieszkaniu mieć wodę święconą i często jej z pobożnością używać, aby sobie zjednać błogosławieństwo Boże i zachowanie od niebezpieczeństw duszy i ciała.

„Wyleję na was wodę czystą i będziecie oczyszczeni“.
(Ezech. 36, 25).

Przy sprawowaniu sakramentaliów Kościół św. używa znaku krzyża św.

Za przykładem Kościoła św. żegnaj się często znakiem krzyża św., a zwłaszcza po przebudzeniu się, przed spoczynkiem, przed pracą, przed podróżą, przed i po jedzeniu, w pokusach, w niebezpieczeństwie itp.

397. Jak powinniśmy używać przedmiotów poświęconych?
Przedmiotów poświęconych powinniśmy używać ze

człą i ufnością, ale tylko do tego celu, do którego je Kościół przeznaczył.

Z im większą pobożnością i ufnością używamy przedmiotów poświęconych, tym więcej łask i dobrodziejstw otrzymamy od Pana Boga.

Nie trzeba jednak tym przedmiotom przypisywać jakiejś siły magicznej i nie wolno ich używać do zabobonów.

398. Co to są obrzędy kościelne?

Obrzędy kościelne czyli ceremonie są to święte czynności, które Kościół ustanowił, aby przez nie podnieść okazałość nabożeństw i pobudzić wiernych do pobożności.

Już w Starym Zakonie P. Bóg nakazał pewne obrzędy. P. Jezus posługiwał się nieraz zewnętrznymi czynnościami np.: przy uzdrowieniu ślepego, głuchoniemego i innych.

Kościół św. ustanowił obrzędy przy Mszy św., Sakramentach św., różnych uroczystościach i nabożeństwach. Korzystaj często i pobożnie ze sakramentaliów, bierz udział w nabożeństwach i obrzędach kościelnych, ponieważ w łączności z Kościołem św. oddasz Panu Bogu należną część i sobie wyprosisz wiele łask.

Reguła życia dobrego chrześcijanina

Św. Paweł pisze:

„Wszystko niech się dzieje uczciwie i według porządku“. (I Kor. 14, 40).

Wprowadzając w czyn to polecenie św. Pawła, zrób sobie rozkład dnia i oznacz czas na modlitwę i pracę, na rozrywkę i odpoczynek.

Oto reguła życia chrześcijańskiego:

1. Wstawaj o oznaczonej porze. — Gdy się przebudzisz, przeżegnaj się pobożnie i ofiaruj dzień Panu Bogu. Przy ubieraniu się pamiętaj, że Pan Bóg cię widzi i czuwa przy tobie Anioł Stróż. Potem uklęknij i odmów pacierz poranny, bo „bez Boga, ani do proga” — jak nasi ojcowie mówili.
2. Zabierz się z ochotą do wykonywania twoich obowiązków i pamiętaj, że za ich spełnianie jesteś odpowiedzialny przed Panem Bogiem. Dlatego w pracy bądź uczciwym i dokładnym, ofiaruj ją Panu Bogu, bo w ten sposób przemieniasz ją w ustawiczną modlitwę.
3. Przed jedzeniem westchnij do Pana Boga, bo od Niego wszelki dar pochodzi. W jedzeniu bądź umiarkowanym, a za posiłek podziękuj P. Bogu.

4. Wypoczynek i rozrywka wzmocnią twoje siły i dodadzą ci ochoty do dalszej pracy. Niech twój wypoczynek nastąpi po pracy. Przy zabawie strzeż się grzechu. Pamiętaj, że żyjesz nie na to, aby się tylko bawić. Unikaj złych towarzystw i strzeż się złych rozmów.
5. Dla bliźnich bądź zawsze uprzejmy i usłużny. Nie myśl o tym, by tylko tobie było dobrze, ale by bliźnim z tobą było dobrze.
6. Niepowodzenia i cierpienia znos mężnie i po chrześcijańsku. Cierpienie oczyści i uszlachetni twoją duszę i wzbogaci w zasługi na niebo.
7. Przystępuj regularnie np. co miesiąc do spowiedzi i Komunii św. Gdybyś miał nieszczęście popełnić grzech ciężki, jak najprędzej oczyść duszę przez żal doskonały i spowiedź św.
8. W niedziele i święta bierz udział we Mszy św. Staraj się pogłębić wiadomości religijne przez czytanie i słuchanie słowa Bożego.
9. Wieczorem podziękuj Panu Bogu za dzień przeżyty, odmów pacierz i zrób rachunek sumienia. Wzbudź doskonały żal za grzechy, abyś mógł iść na spoczynek w łasce uświęcającej. Nie zapomnij pomodlić się nawet wtedy, gdy jesteś bardzo zmęczony.
Znak krzyża św. niech będzie twoją ostatnią czynnością.

„Bądź wierny aż do śmierci, a dam ci wieniec żywota“.
(Obj. 21, 10).

„Dobrze służył dobry i wierny, ponieważ nad małym byłeś wierny, nad wieloma cię postanowię, wnijdź do wesela Pana twego“. (Mat. 25, 23).

DODATEK

MODLITWY.

1. Znak krzyża świętego.

W imię Ojca i Syna i Ducha Świętego. Amen.

2. Modlitwa Pańska.

Ojcze nasz, któryś jest w niebiesiech! Święć się imię Twoje; — przyjdź królestwo Twoje; — bądź wola Twoja, jako w niebie, tak i na ziemi. — Chleba naszego powszedniego daj nam dzisiaj; — i odpuść nam nasze winy, jako i my odpuszczamy naszym winowajcom; — i nie wódz nas na pokuszenie, ale nas zbaw ode złego. Amen.

3. Pozdrowienie Anielskie.

Zdrowaś Mario, — łaski pełna; — Pan z Tobą; — błogosławionaś Ty między niewiastami; — i błogosławion owoc żywota Twojego Jezus. — Święta Mario, Matko Boża, — módl się za nami grzesznymi, — teraz i w godzinę śmierci naszej. Amen.

4. Skład Apostolski.

Wierzę w Boga Ojca Wszechmogącego, Stworzyciela nieba i ziemi. I w Jezusa Chrystusa, Syna Jego jedynego, Pana naszego, który się począł z Ducha Świętego, narodził się z Marii Panny; — umęczon pod Ponckim Piłatem. ukrzyżowan, umarł i pogrzebion — zstąpił do piekieł, trzeciego dnia zmartwychwstał; — wstąpił na niebiosa, siedzi na prawicy Boga Ojca Wszechmogącego; stamtąd przyjdzie sądzić żywych i umarłych. — Wierzę w Ducha Świętego; święty Kościół powszechny, Świętych Obcowanie; grzechów odpuszczenie; ciała zmartwychwstanie; żywot wieczny. Amen.

5. Uwielbienie Trójcy Przenajświętszej.

Chwała Ojcu i Synowi i Duchowi Świętemu, jak była na początku, teraz zawsze i na wieki wieków. Amen.

6. Akty cnót boskich.

AKT WIARY.

Wierzę w Ciebie Boże żywy,
W Trójcy jedyny, prawdziwy;
Wierzę coś objawił Boże,
Twe słowo chybić nie może.

AKT NADZIEI.

Ufam Tobie, boś Ty wierny,
Wszchemocny i miłosierny,
Dasz mi grzechów odpuszczenie
Łaskę i wieczne zbawienie.

AKT MIŁOŚCI.

Boże choć Cię nie pojmuję,
Jednak nad wszystko miłuję,
Nad wszystko, co jest stworzone,
Boś Ty dobro nieskończone.
A jako samego siebie,
Wszystkich miłuję dla Ciebie.

7. Akt żalu.

Ach żałuję za me złości,
Jedynie dla Twojej miłości.
Bądź miłościw mnie grzesznemu,
Całym sercem skruszonemu.

8. Obudzenie dobrej intencji.

Myśli, słowa, sprawy moje,
Poświęcam na chwałę Twoją.

9. Anioł Pański.

1. Anioł Pański zwiastował Pannie Marii i poczęła z Ducha Świętego. Zdrowaś Mario itd.
 2. Oto ja służebnica Pańska, niech mi się stanie według słowa Twego. Zdrowaś Mario itd.
 3. A słowo stało się ciałem i mieszkało między nami. Zdrowaś Mario itd.
- V. Módl się za nami święta Boża Rodzicielko!
R. Abyśmy się stali godnymi obietnic Pana Chrystusowych.

M ó d l m y s i ę .

Łaskę Twoją, prosimy Cię Panie, racz wlać w serca nasze,
abyśmy, którzy za zwiastowaniem anielskim wcielenie Chry-

stusa, Syna Twego poznali, przez mękę Jego i krzyż do chwały zmartwychwstania byli doprowadzeni. Przez tegoż Chrystusa Pana naszego. Amen.

(Wieczorem dodaje się za dusze w czyśćcu: Ojcze nasz i Zdrowaś Mario).

V. Wieczne odpoczywanie racz im dać Panie!

R. A światłość wiekuista niechaj im świeci!

V. Niech odpoczywają w pokoju!

R. Amen.

10. Modlitwa poranna.

W imię † Ojca i Syna i Ducha Świętego. Amen.

Stawiam się, mój Boże, w obecności Twojej. Dziękuję Ci za wszystkie dobrodziejstwa, a osobliwie żeś mnie zachował tej nocy.

Proszę Cię o łaskę nieobrażania Cię nigdy, a w szczególności w dniu dzisiejszym żadnym grzechem.

Ofiaruję Ci duszę i ciało moje, wszystkie myśli, mowy i uczynki, wszystkie prace, uciechy i dolegliwości moje, i chwałę Twoją.

Pragnę dzisiaj dostąpić wszystkich odpustów, jakich tylko dostąpić mogę. Amen.

(Potem Ojciec nasz — Zdrowaś Mario — Wierzę w Boga — 10 przykazań boskich — Chwała Ojcu itd.).

Święty Aniele Stróżu, Święty mój Patronie i wszyscy Święci Pańscy, módlcie się za mną.

Wieczne odpoczywanie racz im dać Panie, a światłość wiekuista niechaj im świeci na wieki wieków. Amen. (3 razy).

11. Modlitwa wieczorna.

Stawiam się, mój Boże, w obecności Twojej.

Dziękuję Ci za wszystkie dobrodziejstwa, a szczególnie w dniu dzisiejszym otrzymane.

Duchu Święty, racz oświecić sumienie moje, abym grzechy moje poznał i za nie serdecznie żałował. Amen.

(Potem krótki rachunek sumienia z całego dnia — żal doskonały za grzechy — taki sam pacierz jak rano).

12. Modlitwa podczas Mszy św.

W czasie ofiarowania.

Boże mój, ku większej czci i chwale Twojej ofiaruję Ci duszę i ciało moje, wszystkie myśli, słowa i uczynki moje, łącząc je z niepokalaną ofiarą, którą Tobie obecnie składa na ołtarzu kapłan, dla uwielbienia Twego Majestatu. Amen.

W czasie podniesienia.

Bądź pozdrowione prawdziwe Ciało Jezusa Chrystusa, któreś się ofiarowało za mnie na krzyżu! W najgłębszej pokorze uwielbiam Cię.

Bądź pozdrowiona najdroższa Krwi Jezusa Chrystusa, któraś dla mnie była przelana na krzyżu! Skruczą przejęty cześć Ci oddają.

W czasie Komunii kapłańskiej

Oto jest chwila o Jezusie, w której oddajesz się kapłanowi i w której nas zapraszasz do połączenia się z Tobą. Nie jestem godzien, łączyć się jednak gorącym pragnieniem duszy z najświętszym Ciałem i Krwią Twoją. Przyjdź Panie Jezus! Przyjdź i pozostań ze mną na zawsze. Amen.

13. Akt Komunii duchownej.

Panie Jezus, który pragniesz być pokarmem dusz naszych, przyjdź do mnie i pozostań ze mną na zawsze. Amen.

14. Modlitwa przed nauką.

Duchu Święty, który oświecasz serca i umysły nasze, daj nam ochoty i zdolności, aby ta nasza nauka była dla nas z pożytkiem doczesnym i wiecznym. Przez Chrystusa Pana naszego. Amen.

Modlitwa po nauce.

Dzięki Ci Boże, za światło tej nauki. Pragnę, abym nią oświecony mógł Cię zawsze wielbić i wolę Twoją wypełniać na wieki. Przez Chrystusa Pana naszego. Amen.

15. Modlitwa przed jedzeniem.

Pobłogosław Panie nas i te dary, które z Twojej dobroci spożywać będziemy. Przez Chrystusa Pana naszego. Amen.

Modlitwa po jedzeniu.

Dziękujemy Tobie Wszchemogący Boże, za wszystkie dary Twoje. Który żyjesz i królujesz na wieki wieków. Amen.

16. Modlitwy do Najświętszej Panny Marii.

„Pod Twoją obronę”.

Pod Twoją obronę uciekamy się, święta Boża Rodzicielko; naszymi prośbami racz nie gardzić w potrzebach naszych, ale od wszelakich złych przygód racz nas zawsze wybawiać, Panno chwalebna i błogosławiona, Pani nasza, Orędowniczko nasza,

Pośredniczko nasza, Pocieszycielko nasza. Z Synem Twoim nas pojednaj, Synowi Twojemu nas polecaj, Twojemu Synowi nas oddawaj!

„Salve Regina“.

Witaj Królowo, Matko Miłosierdzia, życie słodkości i nadziejo nasza witaj. Do Ciebie wołamy wygnańcy, synowie Ewy; do Ciebie wdychamy, jęcząc i płacząc na tym padole. Tedy więc, Orędowniczko nasza, one Twoje miłosierne oczy ku nam zwróć, a Jezusa, błogosławiony owoc żywota Twego, po tym wygnaniu nam okaż, o łaskawa, o litościwa, o słodka Panno Mario.

Modlitwa św. Bernarda.

Pomnij o najdobrotliwsza Panno Mario, że od wieków nie słyszano, ażeby kto, uciekając do Twej opieki, Twej pomocy wzywając, Ciebie o przyczynę prosząc, miał być opuszczonym. Tą nadzieją ożywiony, uciekam się do Ciebie, Panno nad Pan-nami i Matko; przystępuję do Ciebie; stawam przed Tobą jako grzesznik, wdychając. O Pani świata racz nie gardzić prośba-mi moimi. Nie chciej o Matko Słowa Przedwiecznego gardzić słowami moimi, ale je usłysz łaskawie i wysłuchaj. Amen.

17 a) Modlitwa do Anioła Stróża.

Aniele Boży Strózu mój, mnie Tobie z dobroci Bożej zleco-nego, dziś (lub tej nocy) oświecaj, strzeż, prowadź i rządz. Amen.

17 b) Aniele Boży, Strózu mój,
Ty zawsze przy mnie stój
Rano, wieczór, we dnie, w nocy
Bądź mi zawsze ku pomocy.
Strzeż duszy, ciała mego
Doprowadź do żywota wiecznego. Amen

18. Odnowienie obietnic, uczynionych na chrzcie św.

W imię Trójcy Przenajświętszej, w imię Ojca, który nas stworzył, Syna, który nas odkupił i Ducha Świętego, który nas poświęcił; wobec Najświętszej Marii Panny, Niepokalanej Boga Rodzicy, mego Anioła Stróża, św. Patronów moich i całego Dworu niebieskiego, wobec Kościoła św. katolickiego, odna-wiam przyrzeczenia przy chcie św. złożone, postanawiam żyć i umierać we wierze św. katolickiej. Odrzekam się szatana, ducha kłamstwa i wroga Kościoła katolickiego. Wyrzekam się wszystkich spraw jego, a szczególnie jego pychy. Przyrzekam, że zostanę wiernym Jezusowi Chrystusowi, Panu memu i Jego przykazaniom i gotów jestem raczej umrzeć, niż wiary św. się

wyprzeć. Ojcze Przedwieczny, racz użyzyć mi do tego Twojej pomocy. Przez Pana naszego Jezusa Chrystusa, który z Tobą i z Duchem Świętym żyje i króluje na wieki. Amen.

19. Krótkie modlitewki.

Uwielbienie Najświętszego Sakramentu.

Niechaj będzie pochwalony Przenajświętszy Sakrament teraz, zawsze i na wieki wieków. Amen.

Niech cześć i dziękczynienie Tobie Chryste Panie, w Najświętszym Sakramencie nigdy nie ustanie!

Uczczenie Męki Pańskiej.

Któryś za nas cierpiał rany, Jezu Chryste, zmiłuj się nad nami.

20. Akty strzeliste.

Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus! Na wieki wieków. Amen.

Jezu mój, miłosierdzia!

Jezu cichy i pokornego serca, uczyn serce moje według serca Twego.

Boskie serce Jezusa, bądź moją miłością.

Słodkie serce Marii, bądź moim ratunkiem.

Jezu, Mario, Józefie święty, Wam oddaję duszę moją! Jezu, Mario, Józefie święty, bądźcie ze mną przy skonaniu! Jezu, Mario, Józefie święty, niech przy Was w pokoju ducha oddam!

MINISTRANTURA

Kapłan. In nomine Patris ꝛ et Filii
et Spiritus Sancti. Amen.

*W tym samym czasie przeżegno się
także ministrant.*

K. Introibo ad altare Dei.

M. Ad Deum, qui laetificat iuventu-
tem meam.*

K. Judica me Deus et discerne cau-
sam meam de gente non sancta,
ab homine iniquo et doloso erue
me.

M. Quia tu es Deus fortitudo mea;
quare me repulisti, et quare tri-
stis incedo, dum affligit me ini-
micus?

K. Emitte lucem tuam et veritatem
tuam; ipsa me deduxerunt et ad-
duxerunt in montem sanctum tuum
et in tabernacula tua.

M. Et introibo ad altare Dei; ad
Deum, qui laetificat iuventutem
meam.

K. Confitebor Tibi in cithara, Deus,
Deus meus: quare tristis es anima
mea et quare conturbas me?

M. Spera in Deo, quoniam adhuc con-
fitebor illi: salutare vultus mei et
Deus meus.

K. Gloria Patri et Filio et Spiritui
sancto.

M. *Nachyliwszy się:* Sicut erat in
principio, et nunc, et semper et
in saecula saeculorum. Amen.

K. Introibo ad altare Dei.

M. Ad Deum qui laetificat iuventu-
tem meam.*

*Przy Mszy żałobnej opuszczą się od
gwiazdki do gwiazdki.*

K. Adjutorium nostrum in nomine ꝛ
Domini.

VI. *Przeżegna się także z kapłanem
mówiąc:* Qui fecit coelum et ter-
ram. *Kapłan nachylony odmawia
spowiedź powszechną. Gdy skoń-
czy, ministrant mówi:* Misereatur
tui omnipotens Deus, et dimissis
peccatis tuis perducet te ad vitam
aeternam.

K. Amen.

M *Nachylony:* Confiteor Deo omni-
potenti, beatae Mariae semper
Virginis, beato Michaeli Archan-
gelo, beato Ioanni Baptistae; san-
ctis Apostolis Petro et Paulo,
omnibus sanctis et tibi Pater, quia
peccavi nimis cogitatione, verbo,
et opere: mea culpa, mea culpa,
mea maxima culpa. Ideo precor
beatam Mariam semper Virginem,
beatum Michaelē Archangelum,
beatum Ioannem Baptistam, san-
ctos apostolos Petrum et Paulum,
omnes sanctos, et te Pater, orare
pro me ad Dominum Deum no-
strum.

K. Misereatur vestri omnipotens
Deus, et dimissis peccatis vestris,
perducet vos ad vitam aeternam.

M. Amen.

K. Indulgentiam absolutionem et re-
missionem peccatorum nostrorum,
tribuat nobis omnipotens et mi-
sericors Dominus.

M *Przeżegnawszy się z kapłanem:*
Amen.

K Deus tu conversus vivificabis
nos.

M Et plebs tua laetabitur in te.

K. Ostende nobis Domine miseri-
cordiam tuam.

M Et salutare tuum da nobis.

K Domine exaudi orationem
meam

M Et clamor meus ad te veniat.

K. Dominus vobiscum.

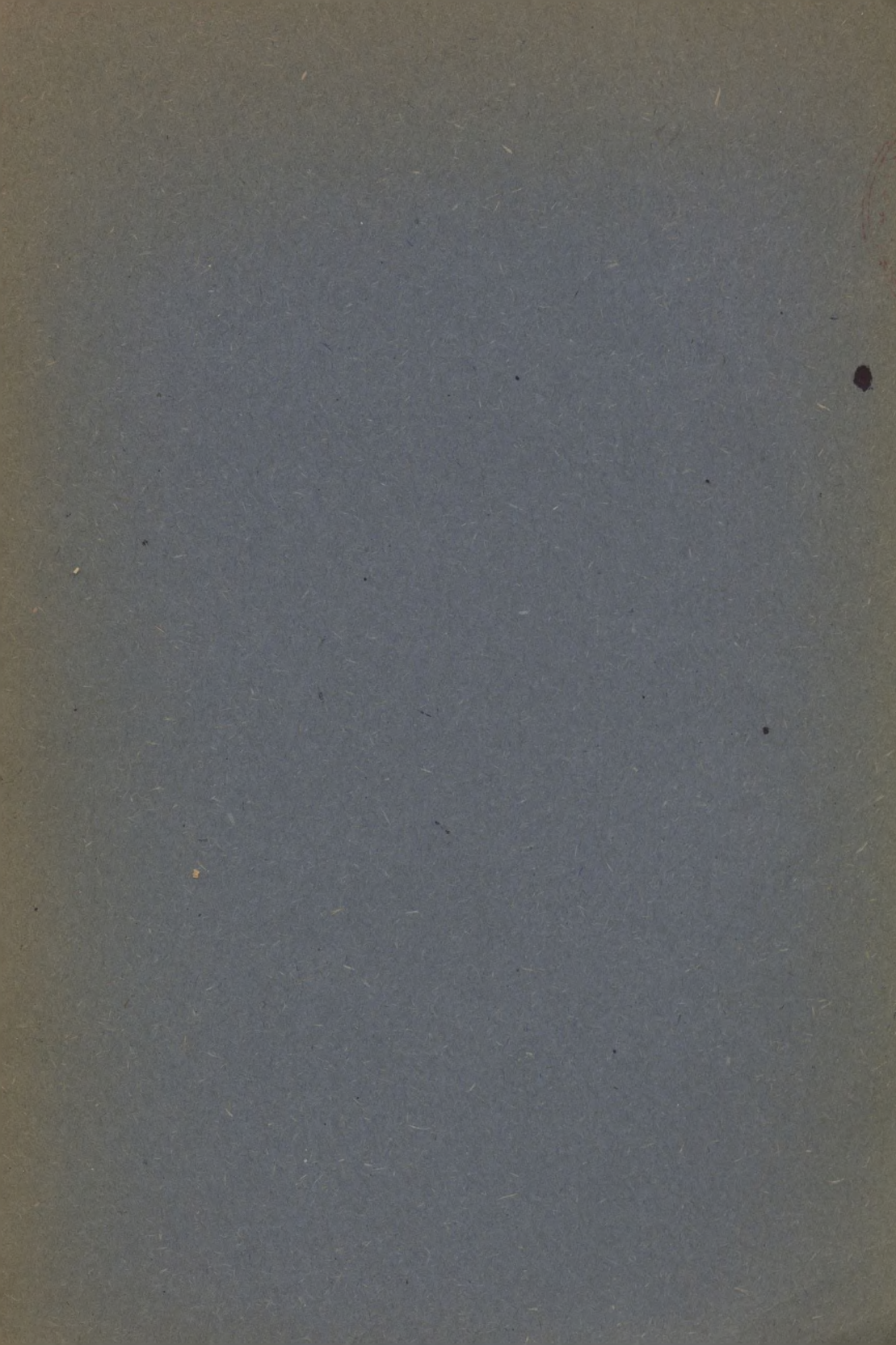
M. Et cum spiritu tuo.

Nachylony

K. Kyrie elejson.
M. Kyrie elejson.
K. Kyrie elejson.
M. Christe elejson.
K. Christe elejson.
M. Christe elejson.
K. Kyrie elejson.
M. Kyrie elejson.
K. Kyrie elejson.
K. Dominus vobiscum.
M. Et cum spiritu tuo.
K. Per omnia saecula saeculorum.
M. Amen.
M. *Po lekcji: Deo gratias.*
K. Dominus vobiscum.
M. Et cum spiritu tuo.
K. Sequentia s. Evangelii secundum itd.
M. Gloria tibi Domine,
Po Ewangeliis:
M. Laus tibi Christe.
K. Dominus vobiscum.
M. Et cum spiritu tuo.
K. Orate fratres itd.
M. *Nachylony: Suscipiat Dominus sacrificium de manibus tuis, ad laudem et gloriam nominis sui, ad utilitatem quoque nostram, totiusque Ecclesiae suae sanctae.*
K. Per omnia saecula saeculorum.
M. Amen.
K. Dominus vobiscum.
M. Et cum spiritu tuo.
K. Sursum corda.

M. Habemus ad Dominum.
K. Gratias agamus Domino Deo nostro.
M. Dignum et iustum est.
K. Per omnia saecula saeculorum.
M. Amen.
K. Et ne nos inducas in tentationem.
M. Sed libera nos a malo.
K. Per omnia saecula saeculorum.
M. Amen.
K. Pax Domini sit semper vobiscum.
M. Et cum spiritu tuo.
K. Dominus vobiscum.
M. Et cum spiritu tuo.
K. Per omnia saecula saeculorum.
M. Amen.
K. Dominus vobiscum.
M. Et cum spiritu tuo.
K. Ite missa est *albo: Benedicamus Domino.*
M. Deo gratias.
Przy Mszy żałobnej:
K. „Requiescant in pace”.
M. „Amen”.
K. Benedicat vos omnipotens Deus; Pater 7 et Filius et Spiritus sanctus.
M. Amen.
K. Dominus vobiscum.
M. Et cum spiritu tuo.
K. *Initium lub: Sequentia s. Evangelii secundum...*
M. Gloria Tibi Domine, *po skończonej Ewang.:* M. Deo gratias.

M 42080/1

UP - Kraków BG

1050152525

M—02196

Drukarnia I pod Zarządem Państwowym, Kraków, Wielopole 1